

SAMTÖK SVEITARFÉLAGA Á HÖFUÐBORGARSVÆÐINU

Glærur Strategíu fyrir starfshóp SSH um stjórnsýslu byggðasamlaga

SAMTÖK SVEITARFÉLAGA Á HÖFUÐBORGARSVÆÐINU

Fyrsti fundur starfshóps um stjórnarsýslu byggðasamlaga 8. febrúar 2021

Helstu niðurstöður skýrslu Strategíu frá því í júní 2020 og
helstu verkliði í samþykktri verkáætlun

Yfirlit

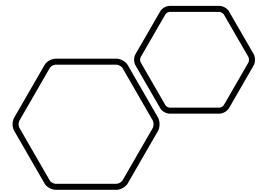
---

1. Helstu niðurstöður skýrslu Strategíu
2. Helstu verkliðir í samþykktri verkáætlun

1. Helstu niðurstöður skýrslu Strategíu

STRATEGÍA

„Verkefni sveitarfélaga“

- Greina hvaða verkefni byggðasamlaganna eru eiginleg **verkefni sveitarfélaga**
  - Sveitarfélög myndu sinna sjálf ef byggðasamlag væri ekki til
  - Væri sinnt á **fagsviði eða stoðsviði** sveitarfélags, eða innan deildar
  - Stjórn byggðasamlags starfar svipað og fagráð
    - Fylgir eftir innleiðingu á markaðri stefnu í málaflokknum
    - Fylgir eftir innleiðingu á ákvörðunum eigendafunda
    - Hefur eftirlit með starfseminni
  - Stefnuráð starfar svipað og borgar-/bæjarstjórn
    - Markar stefnu í viðeigandi málaflokki
    - Nánari útfærsla til umræðu á eftir
  - Sveitarfélög sinni eigendahlutverki á eigendafundum
    - Marka eigendastefnu hvert fyrir sig
    - Virk aðkoma að stefnumörkun, áætlanagerð og forgangsröðun verkefna
    - Markar skýrt og afmarkað umboð stjórna byggðasamлага á eigendafundum
    - Nánari útfærsla þegar endanlegt skipulag og starfsemi – ásamt stefnumörkun liggja fyrir

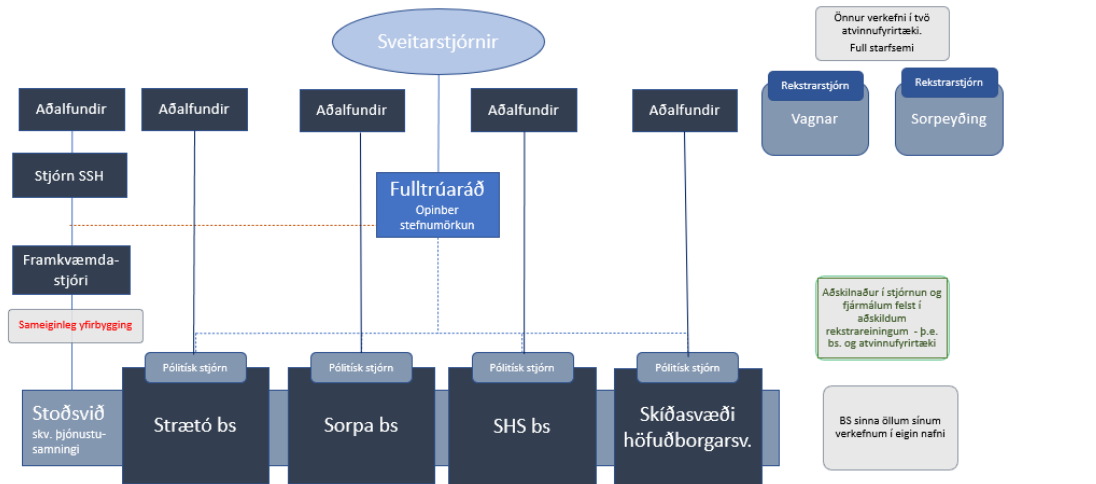
Ekki atvinnurekstur á samkeppnismarkaði

- Byggðasamlag ætti ekki að sinna starfsemi sem aðrir sinna á markaði
  - a) Starfsemi einfaldlega hætt – eignir seldar / afskrifaðar
  - b) Þjónustusamningur gerður í kjölfar útboðs ef þörf er á slíkri starfsemi í tengslum við önnur verkefni byggðasamlags
  - c) DÆMI: Úreltir strætisvagnar afskrifaðir / seldir og starfsemi útvistað
- Önnur leið er að aðskilja þá starfsemi innan byggðasamlagsins - bæði stjórnun og fjármál - og gæta að gegnsæi þar um
  - a) Forsenda að rekstur sé hagkvæmari í höndum byggðasamlags heldur en markaðsaðila
  - b) Starfsemi haldið áfram í byggðasamlagi – en deildaskipt
  - c) Lítið gegnsæi og hætta á hagsmunaárekstrum kjörinna fulltrúa v/stjórnarsetu og sveitarstjórnarstarfa
- Þriðja leiðin er að færa verkefnið í annað rekstrarform sem hentar fyrirtækjarekstri með takmarkaðri ábyrgð
  - a) Starfsemi færð í annað rekstrarform skv. leið 2a eða 2b
  - b) Stjórnun og fjármál vegna verkefna fyrir eigendur (sveitarfélög) sérstaklega aðskilin
  - c) Gætt að gegnsæi um slíkan aðskilnað og starfsemi
  - d) Mest samræmi við leiðbeiningar OECD

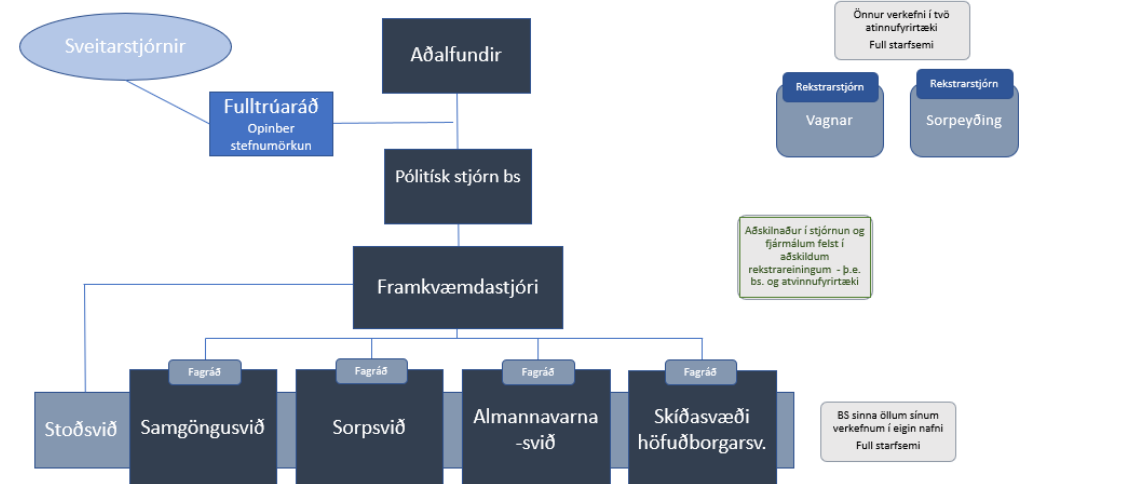
Sameiginleg stefnumörkun

- Þegar raunveruleg verkefni sveitarfélaga hafa verið afmörkuð - þarf móta **sameiginlega stefnu sveitarfélaganna** í málaflokknum - stefnusáttmála
- Afmarkar sameiginlega sýn sveitarfélaga í samræmi við tilgang og starfsemi
- Ef ekki næst saman stefnusáttmáli sveitarfélaganna vegna verkefnis byggðasamlags:
  - Þeim verkefnum fundinn farvegur hjá hverju og einu sveitarfélagi
  - Hefur áhrif á starfsemi / verkefni byggðasamlags og þar með umfang
  - Hefur jafnvel áhrif á aðild sveitarfélaga að byggðasamlagi
- Lagt til að skapa sérstakan vettvang – Stefnuráð - fyrir mörkun stefnusáttmála sveitarfélaganna
- Stefna stefnuráðs - og skipulag og starfsemi / verkefni byggðasamlags – þurfa svo að fara saman

Sviðsmynd 2a - uppskipting

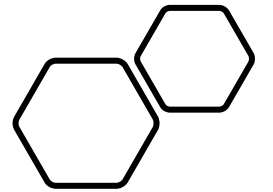
Sviðsmynd 2b – uppskipting

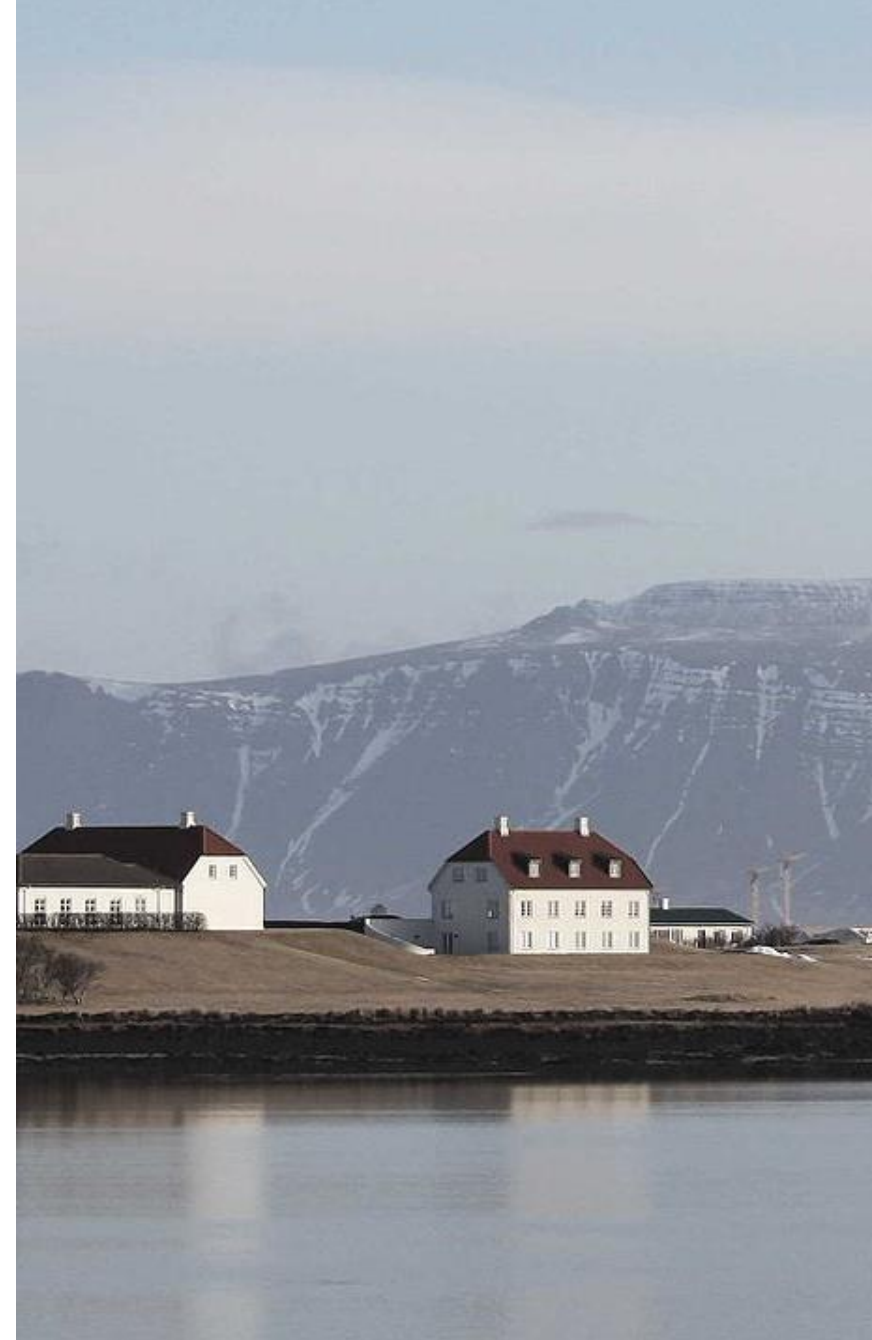
2. Helstu verkliðir í verkáætlun

STRATEGÍA

Samþykkt stjórnar SSH

- Unnið að innleiðingu tillagna Strategíu samkvæmt innleiðingaráætlun:
  - Kortlagning og greining verkefna – sbr. kynning Hildigunnar hér á eftir
  - Stefnuráð verði skipað og vinni tillögur að stefnusáttmálum byggðasamlaga
  - Heildar skipulag og verkefni byggðasamlaga höfuðborgarsvæðisins útfærð í kjölfarið
  - Framtíðar skipulag og stjórnarhættir einstakra byggðasamlaganna aðlagðir þar á eftir
- Markmiðið að færa stefnumörkun og skipulag byggðasamlaga **nær**:
  - Ákvæðum SSL um verkefni sveitarfélaga
  - Skipulagi og stjórnarháttum sveitarfélaga – fagsvið vs fyrirtækjarekstur
  - Stefnumörkun kjörinna fulltrúa sveitarfélaganna ráði för
- Nýskipaður starfshópur fylgi verkefninu eftir
- Allar tillögur háðar samþykki einstakra sveitarfélaga

Helstu verkliðir í verkáætlun

Kortlagning

- Verkefni byggðasamlaga kortlögð og greind / flokkuð – starfsemi sveitarfélaga vs. atvinnurekstur
- Greining á verkefnum og tillögugerð um útfærslur á skipulagi byggðasamlaga – t.d. 2.a eða 2.b
- Starfshópur skipaður og skilar tillögum í mars 2021

Helstu verkliðir í verkáætlun

Kortlagning

- Verkefni byggðasamlaga kortlögð og greind / flokkuð – starfsemi sveitarfélaga vs. atvinnurekstur
- Greining á verkefnum og tillögugerð um útfærslur á skipulagi byggðasamlaga – t.d. 2.a eða 2.b
- Starfshópur skipaður og skilar tillögum í mars 2021

Stefnuráð

- Stefnuráð skipað og tekur til starfa í kjölfar tillagna starfshóps
- Stefnuráð hefst handa við stefnumörkun vegna sameiginlegra verkefna einstakra byggðasamlaga
- Endanlegar tillögur á starfsemi og verkefnum félaganna samræmd stefnumörkun einstakra málaflokka

Helstu verkliðir í verkáætlun

Kortlagning

- Verkefni byggðasamlaga kortlögð og greind / flokkuð – starfsemi sveitarfélaga vs. atvinnurekstur
- Greining á verkefnum og tillögugerð um útfærslur á skipulagi byggðasamlaga – t.d. 2.a eða 2.b
- Starfshópur skipaður og skilar tillögum í mars 2021

Stefnuráð

- Stefnuráð skipað og tekur til starfa í kjölfar tillagna starfshóps
- Stefnuráð hefst handa við stefnumörkun vegna sameiginlegra verkefna einstakra byggðasamlaga
- Endanlegar tillögur á starfsemi og verkefnum félaganna samræmd stefnumörkun einstakra málaflokka

Ákvörðun

- Stefnusáttmálar einstakra byggðasamlaga til samþykktar á eigendafundum
- Á sömu fundum liggja fyrir tillögur um breytta starfsemi til samræmis, s.s. tilgangur, ráðstöfun eigna með sölu eða framsali í nýtt félag, útvistun / útboð tiltekinnar starfsemi, þjónustusamningar o.þ.h.

Helstu verkliðir í verkáætlun

Kortlagning

- Verkefni byggðasamlaga kortlögð og greind / flokkuð – starfsemi sveitarfélaga vs. atvinnurekstur
- Greining á verkefnum og tillögugerð um útfærslur á skipulagi byggðasamlaga – t.d. 2.a eða 2.b
- Starfshópur skipaður og skilar tillögum í mars 2021

Stefnuráð

- Stefnuráð skipað og tekur til starfa í kjölfar tillagna starfshóps
- Stefnuráð hefst handa við stefnumörkun vegna sameiginlegra verkefna einstakra byggðasamlaga
- Endanlegar tillögur á starfsemi og verkefnum félaganna samræmd stefnumörkun einstakra málaflokka

Ákvörðun

- Stefnusáttmálar einstakra byggðasamlaga til samþykktar á eigendafundum
- Á sömu fundum liggja fyrir tillögur um breytta starfsemi til samræmis, s.s. tilgangur, ráðstöfun eigna með sölu eða framsali í nýtt félag, útvistun / útboð tiltekinnar starfsemi, þjónustusamningar o.þ.h.

Aðlögun

- Stefna, starfsemi og skipulag byggðasamlaga samkvæmt samþykktum þeirra aðlöguð
- Stjórnarhættir og innra skipulag aðlagað
- Eigendastefnur sveitarfélaga eða reglur um stjórn þeirra aðlagaðar

SAMTÖK SVEITARFÉLAGA Á HÖFUÐBORGARSVÆÐINU

Umræður um fyrirbyggjandi hugmyndir að stefnuráði
byggðasamlaga

Yfirlit

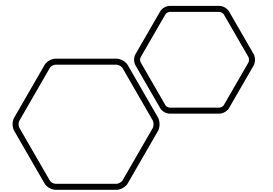
---

1. Stefnuráð og stefnusáttmáli
2. Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga
3. Til umræðu - 20 mínútur
  - a) Hlutverk stefnuráðs
  - b) Skipan stefnuráðs

1. Stefnuráð og stefnusáttmáli

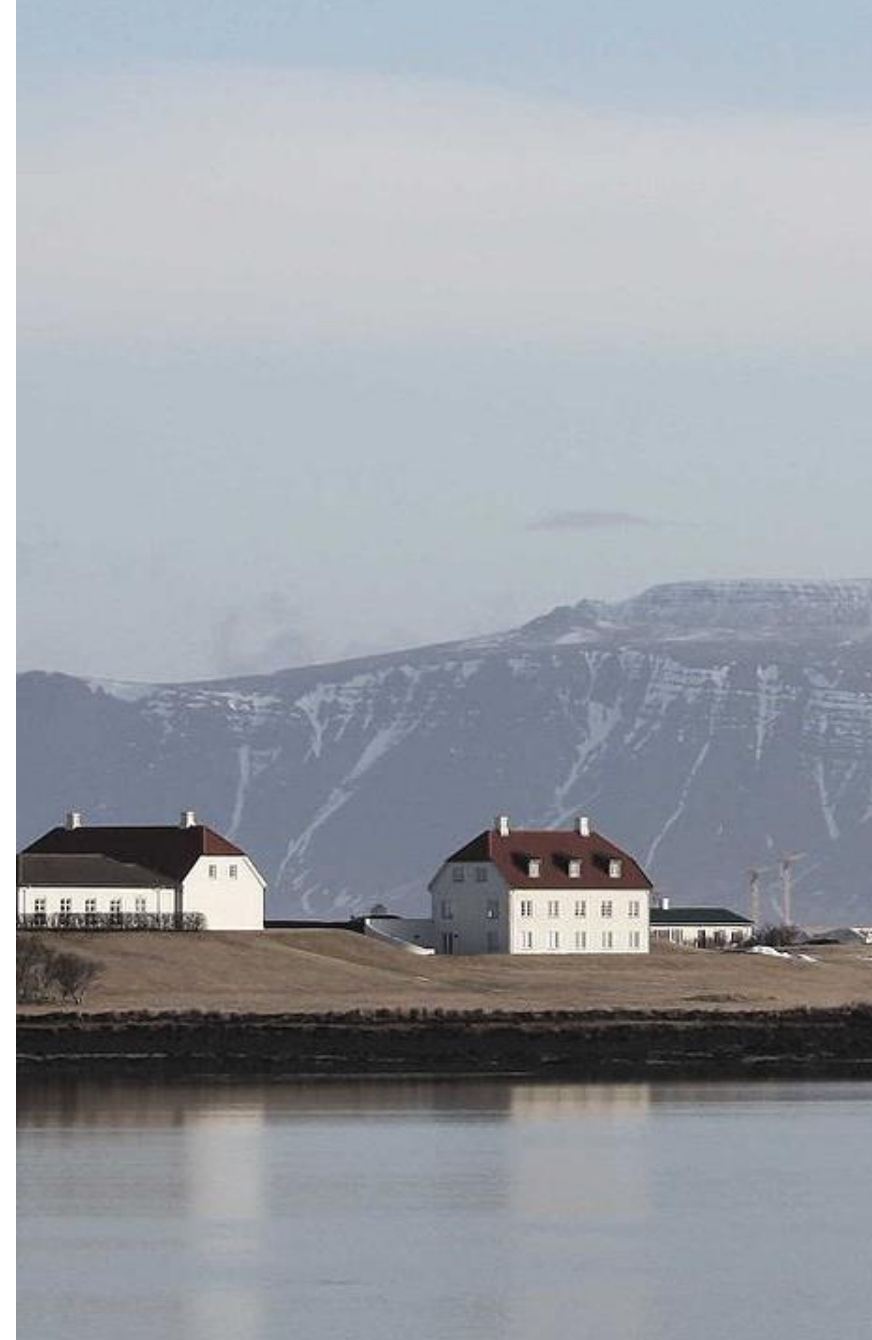

STRATEGIA

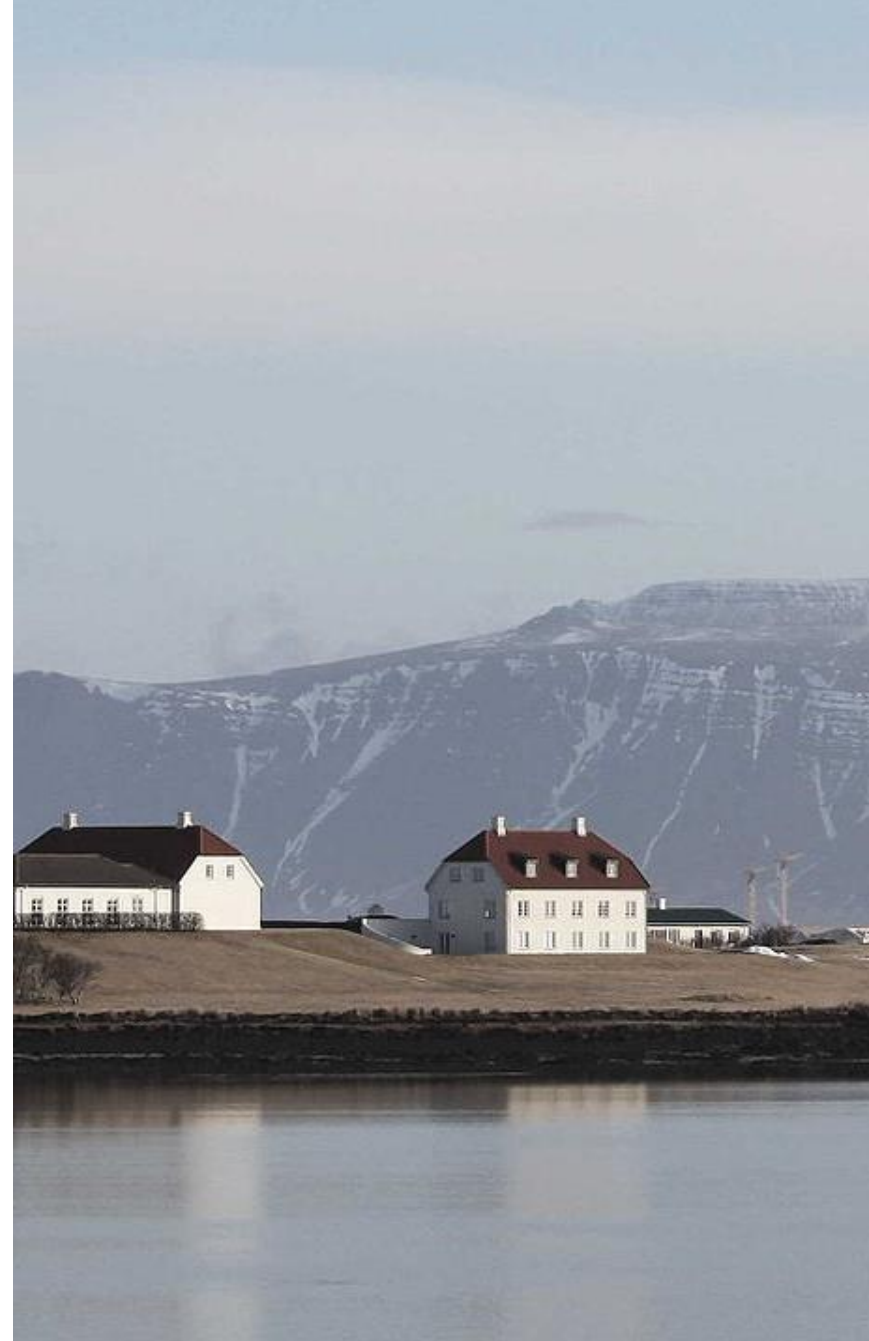
Stefnuráð

- Formlegur og virkur vettvangur eigenda
- Skipað kjörnum fulltrúum sveitarfélaganna
  - Gert ráð fyrir að fulltrúar hafi samráð við sveitarfélög
- Markar tillögu að stefnusáttmála
  - Formleg og skipuleg aðkoma kjörinna fulltrúa að stefnumörkun
  - Tryggir samtal um sameiginlega stefnumörkun um viðkomandi / væntanleg verkefni
- Kann að hafa víðtækara hlutverk
  - Eftirfylgni með innleiðingu stjórnar byggðasamlags á stefnusáttmála
  - Túlkun álitafna varðandi innihald eða innleiðingu stefnusáttmála
  - Umsagnaraðili um önnur atriði / stefnumál / áætlanir sem fara fyrir eigendafundi
- Skýrara umboð frá eigendum til stjórnna og stjórnenda
  - Stjórnir byggðasamlaga nær því að vera framkvæmdaaðili við innleiðingu stefnusáttmála og annarra samþykktra stefna

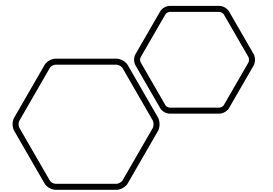
Stefnusáttmáli

- Sameiginleg stefnumörkun sveitarfélaga fyrir komandi kjörtímabil
- Forsendur fyrir stefnusáttmála:
  - Sameiginlegur vilji til að vinna saman
  - Sameiginleg stefna um framtíðarsýn
  - Fjárhagslegar og rekstrarlegar forsendur liggja fyrir
- Mest vinna í kjölfar núverandi kortlagningar - einfaldari endurnýjanir í kjölfar kosninga
- Verkefni sem kunna að vera aðskilin frá núverandi starfsemi verður hætt eða þau færð í annað rekstrarform
  - Verkefni sem sveitarfélögum er ekki heimilt eða óhagkvæmt að sinna
  - Verkefni sem ekki næst sameiginleg stefnumörkun um
- Mögulegar niðurstöður stefnumörkunar
  - Heildstæðari stefna / þjónusta / starfsemi
  - Verkefni kunna að bætast við núverandi starfsemi
  - Verkefnum kann að vera útvistað ef það er hagkvæmara
- Geymum umræðu um ályktunarhæfi eigendafunda vegna samþykktar stefnusáttmála

2. Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

STRATEGÍA

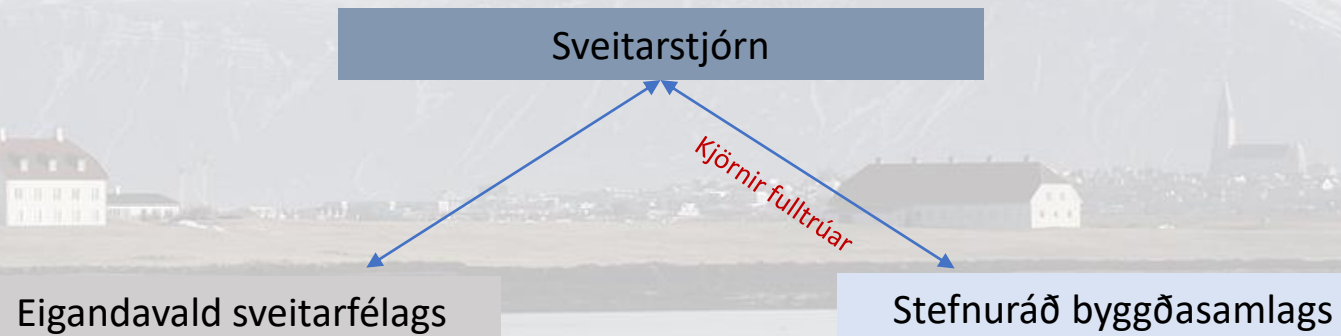
Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

Sveitarstjórn

Kjörmir fulltrúar

Stefnuráð byggðasamlags

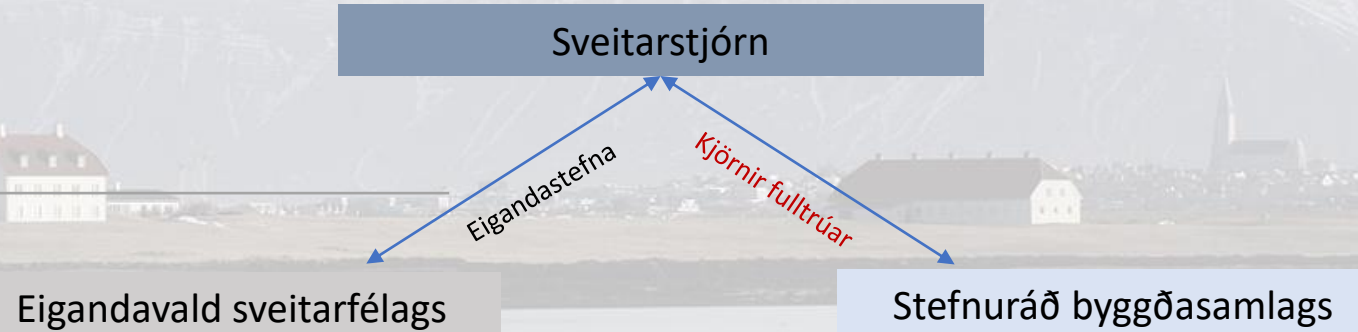
Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

Eigandastefna – samþykkt um stjórn sveitarfélags

- Skilgreinir hlutverk og umboð fulltrúa í stefnuráði
  - Situr í stefnuráði
    - Tillögugerð um stefnusáttmála
    - Eftirfylgni og álitamál vegna stefnusáttmála
- Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa

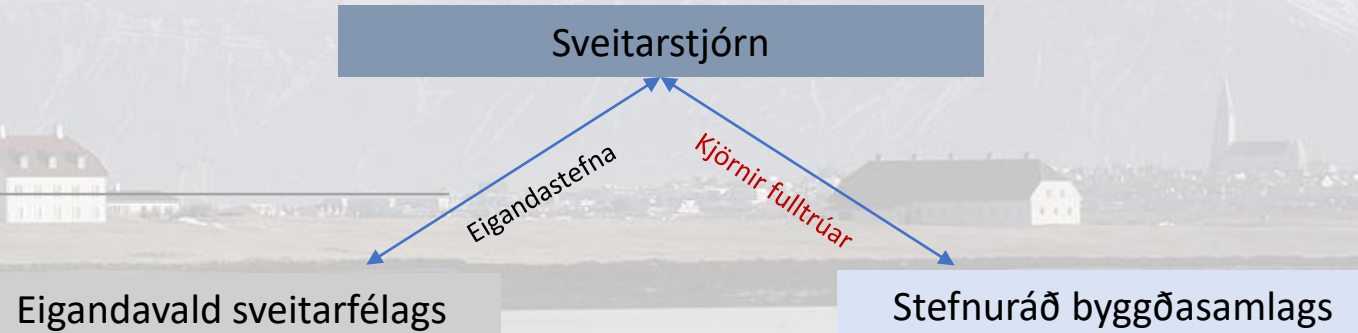

Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

Eigandastefna – samþykkt um stjórn sveitarfélags

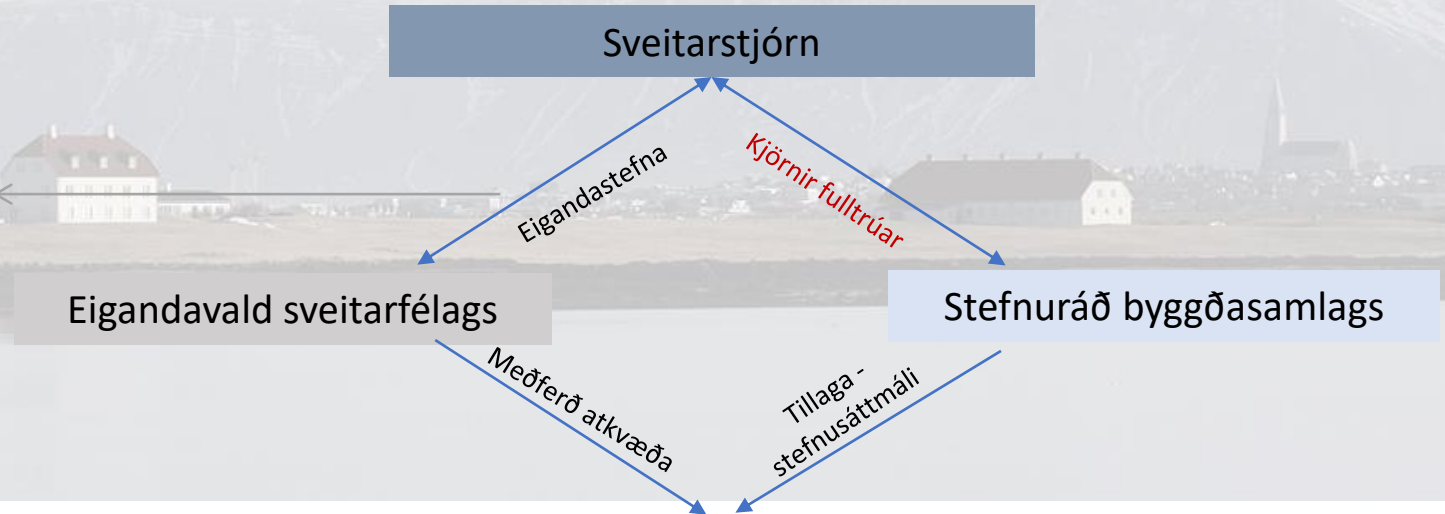
- Skilgreinir hlutverk og umboð fulltrúa í stefnuráði
  - Situr í stefnuráði
    - Tillögugerð um stefnusáttmála
    - Eftirfylgni og álitamál vegna stefnusáttmála
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa
- Skilgreinir hlutverk og umboð handhafa eigandavalds
  - Meðferð atkvæðisréttar á eigendafundum
    - Tillögugerð á eigendafundum
    - Greiðsla atkvæða
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa

Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

Eigandastefna – samþykkt um stjórn sveitarfélags

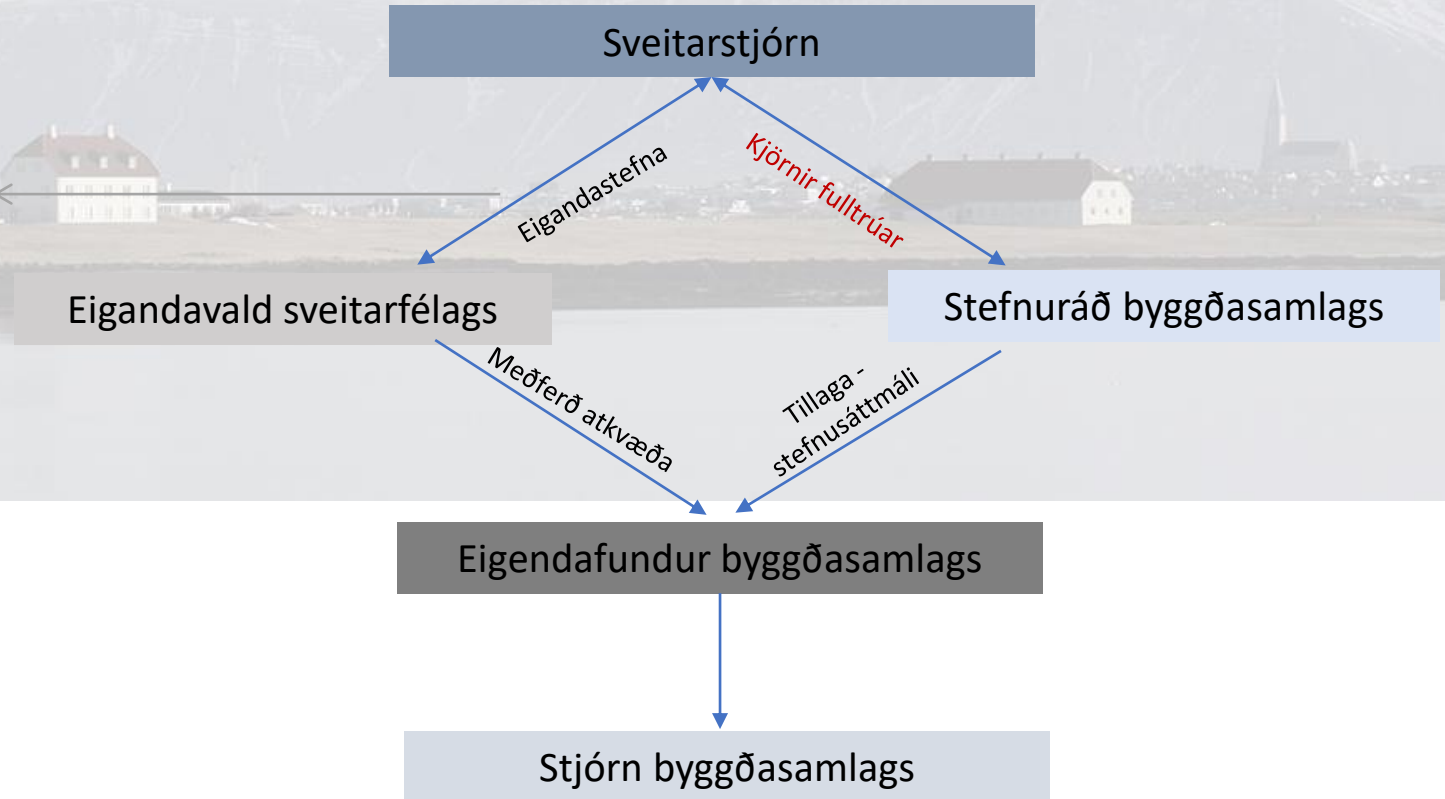
- Skilgreinir hlutverk og umboð fulltrúa í stefnuráði
  - Situr í stefnuráði
    - Tillögugerð um stefnusáttmála
    - Eftirfylgni og álitamál vegna stefnusáttmála
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa
- Skilgreinir hlutverk og umboð handhafa eigandavalds
  - Meðferð atkvæðisréttar á eigendafundum
    - Tillögugerð á eigendafundum
    - Greiðsla atkvæða
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa

Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

Eigandastefna – samþykkt um stjórn sveitarfélags

- Skilgreinir hlutverk og umboð fulltrúa í stefnuráði
  - Situr í stefnuráði
    - Tillögugerð um stefnusáttmála
    - Eftirfylgni og álitamál vegna stefnusáttmála
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa
- Skilgreinir hlutverk og umboð handhafa eigandavalds
  - Meðferð atkvæðisréttar á eigendafundum
    - Tillögugerð á eigendafundum
    - Greiðsla atkvæða
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa

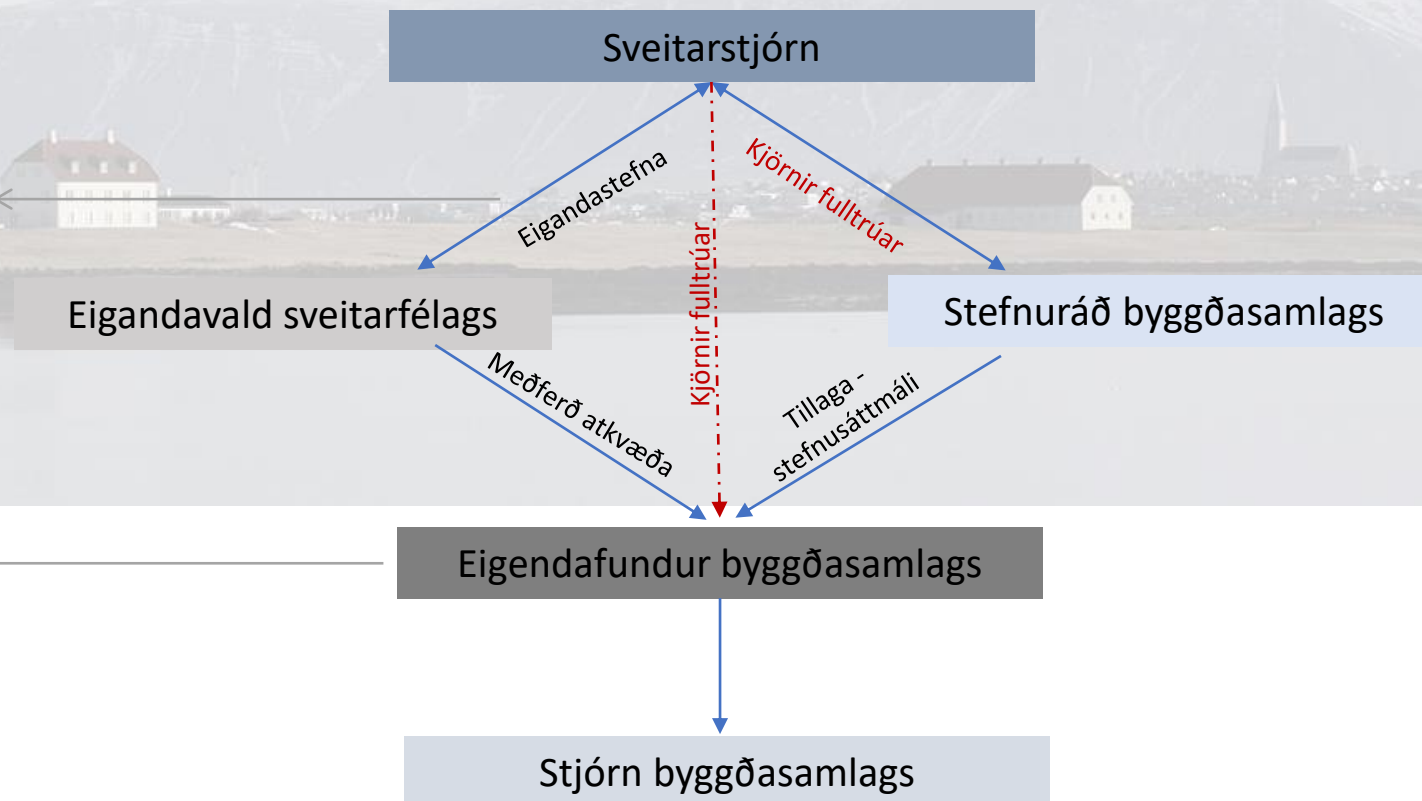
Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

Eigendastefna – samþykkt um stjórn sveitarfélags

- Skilgreinir hlutverk og umboð fulltrúa í stefnuráði
  - Situr í stefnuráði
    - Tillögugerð um stefnusáttmála
    - Eftirfylgni og álitamál vegna stefnusáttmála
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa
- Skilgreinir hlutverk og umboð handhafa eigendavalds
  - Meðferð atkvæðisréttar á eigendafundum
    - Tillögugerð á eigendafundum
    - Greiðsla atkvæða
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa

Eigendafundir

- Allir kjörnir fulltrúar með setu- og málfrelsi
- Handhafar eigendavalds greiða atkvæði
- Stefnuráð leggur fram tillögu að stefnusáttmála
- Dagskrá
  - Ársreikningur næstliðins árs
  - Fjárhagsáætlun
  - Starfsáætlun
  - Stefnusáttmáli
  - Helstu stefnur
  - Tilnefning í stjórn (á x ára fresti)
  - Tilnefning í stefnuráð (á x ára fresti)

Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

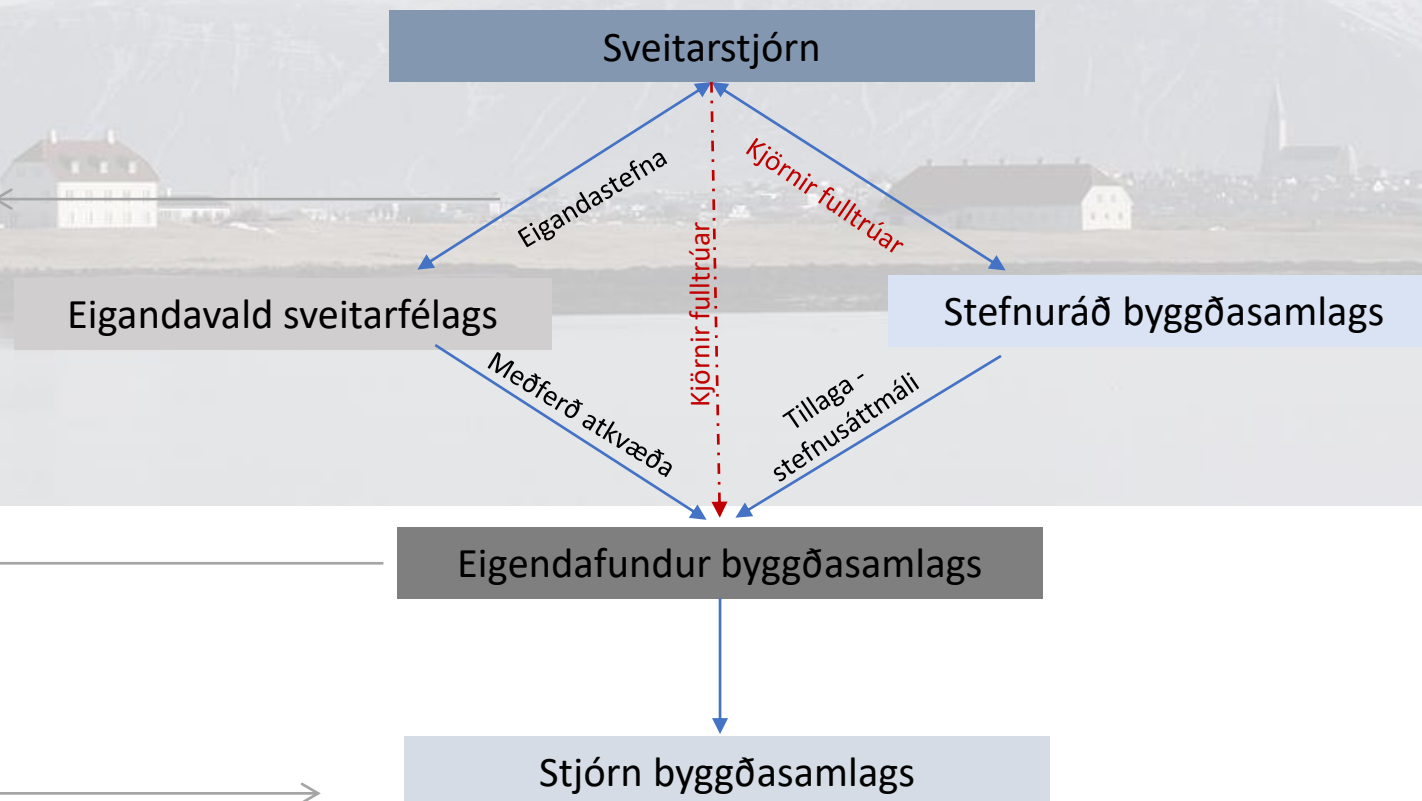
Eigendastefna – samþykkt um stjórn sveitarfélags

- Skilgreinir hlutverk og umboð fulltrúa í stefnuráði
  - Situr í stefnuráði
    - Tillögugerð um stefnusáttmála
    - Eftirfylgni og álitamál vegna stefnusáttmála
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa
- Skilgreinir hlutverk og umboð handhafa eigendavalds
  - Meðferð atkvæðisréttar á eigendafundum
    - Tillögugerð á eigendafundum
    - Greiðsla atkvæða
  - Upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa

Eigendafundir

- Allir kjörnir fulltrúar með setu- og málfrelsi
- Handhafar eigendavalds greiða atkvæði
- Stefnuráð leggur fram tillögu að stefnusáttmála
- Dagskrá
  - Ársreikningur næstliðins árs
  - Fjárhagsáætlun
  - Starfsáætlun
  - Stefnusáttmáli
  - Helstu stefnur
  - Tilnefning í stjórn (á x ára fresti)
  - Tilnefning í stefnuráð (á x ára fresti)

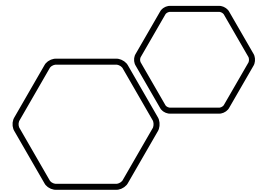
Framkvæmdaraðili samþykktar stefnumörkunar

3. Til umræðu – 20 mínútur

- A. Hlutverk stefnuráðs
- B. Skipan stefnuráðs

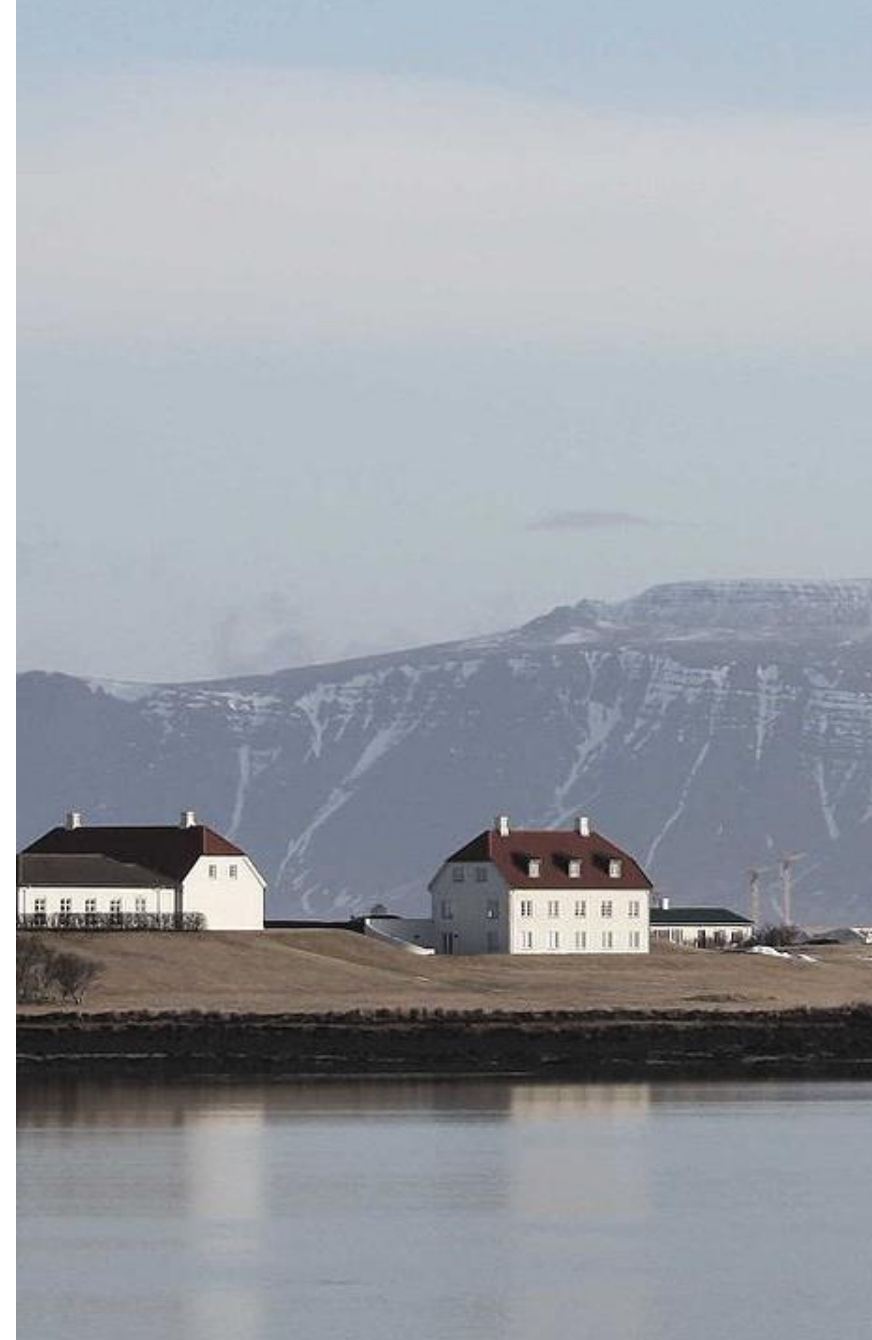
STRATEGÍA

Hlutverk stefnuráðs:

Kjörnir fulltrúar

- Markar tillögu að stefnusáttmála
  - Formleg og skipuleg aðkoma kjörinna fulltrúa að stefnumörkun
  - Tryggir samtal um sameiginlega stefnumörkun um viðkomandi / væntanleg verkefni
- Kann að hafa víðtækara hlutverk
  - Eftirfylgni með innleiðingu stjórnar byggðasamlags á stefnusáttmála
  - Túlkun álitafna varðandi innihald eða innleiðingu stefnusáttmála
  - Umsagnaraðili um önnur atriði / stefnumál / áætlanir sem fara fyrir eigendafundi
  - Annað?

SAMTÖK SVEITARFÉLAGA Á HÖFUÐBORGARSVÆÐINU

Annar fundur starfshóps um stjórnslu byggðasamlaga – 15. febrúar 2021

Stefnuráð – tillögur og umræður

Dagskrá

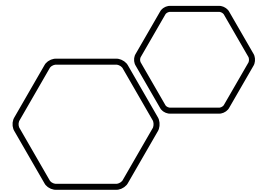
---

1. Sveitarfélög og stefnuráð
2. Stjórnir byggðasamlaga og stefnuráð
3. Hlutverk stefnuráðs
4. Skipan stefnuráðs
5. Ályktunarhæfi um stefnusáttmála
6. Spurningar til undirbúnings og umræðu

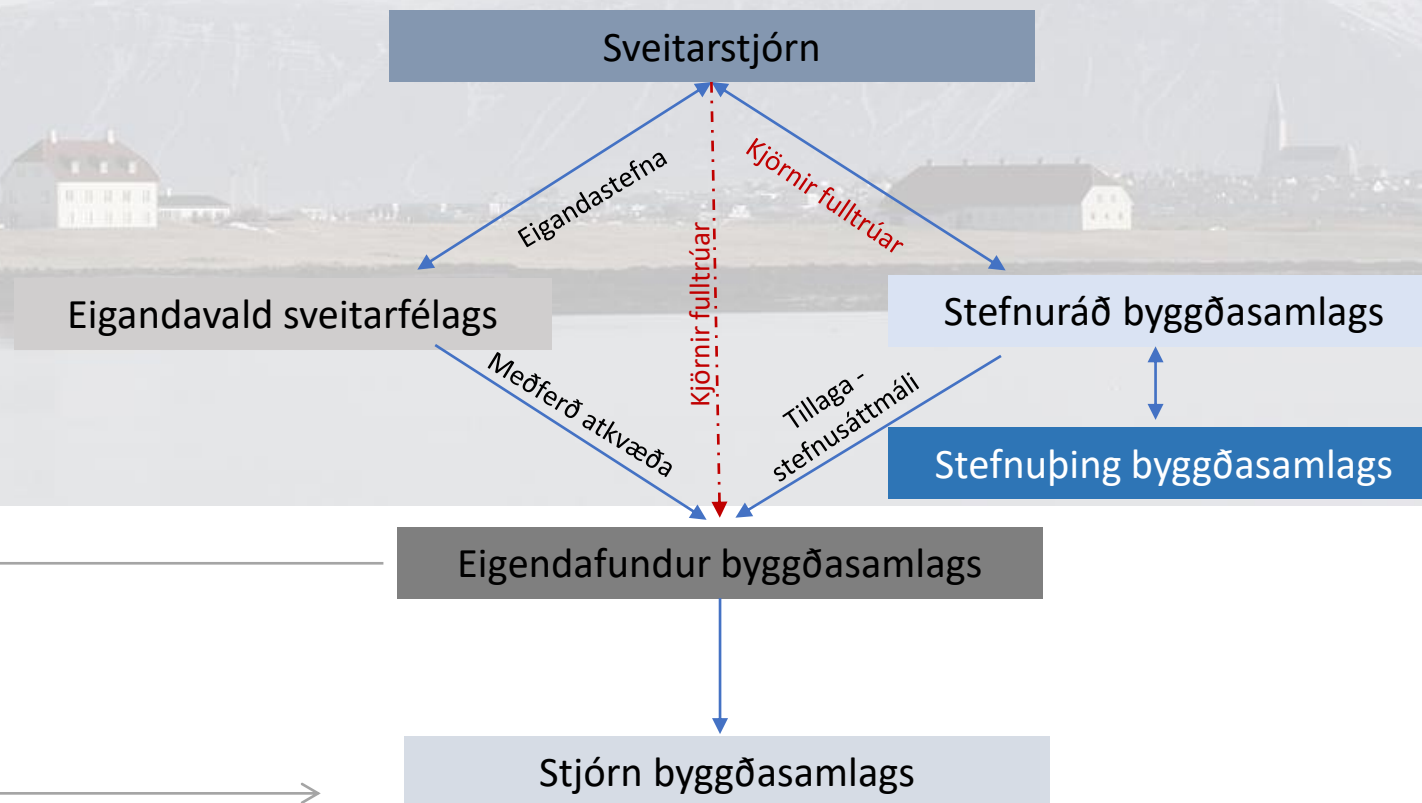

1. Sveitarfélög og stefnuráð

STRATEGÍA

Skipulag og stjórnarhættir byggðasamlaga

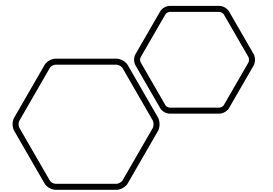
Eigendafundir

- Allir kjörir fulltrúar með setu- og málfrelsi
- Handhafa eigendavalds greiða atkvæði
- Stefnuráð leggur fram tillögu að stefnusáttmála
- Dagskrá
  - Ársreikningur næstliðins árs
  - Fjárhagsáætlun
  - Starfsáætlun
  - Stefusáttmáli
  - Helstu stefnur
  - Tilnefning í stjórn (á x ára fresti)
  - Tilnefning í stefnuráð (á x ára fresti)

Framkvæmdaraðili samþykktar stefnumörkunar

2. Stjórnir byggðasamlaga og stefnuráð

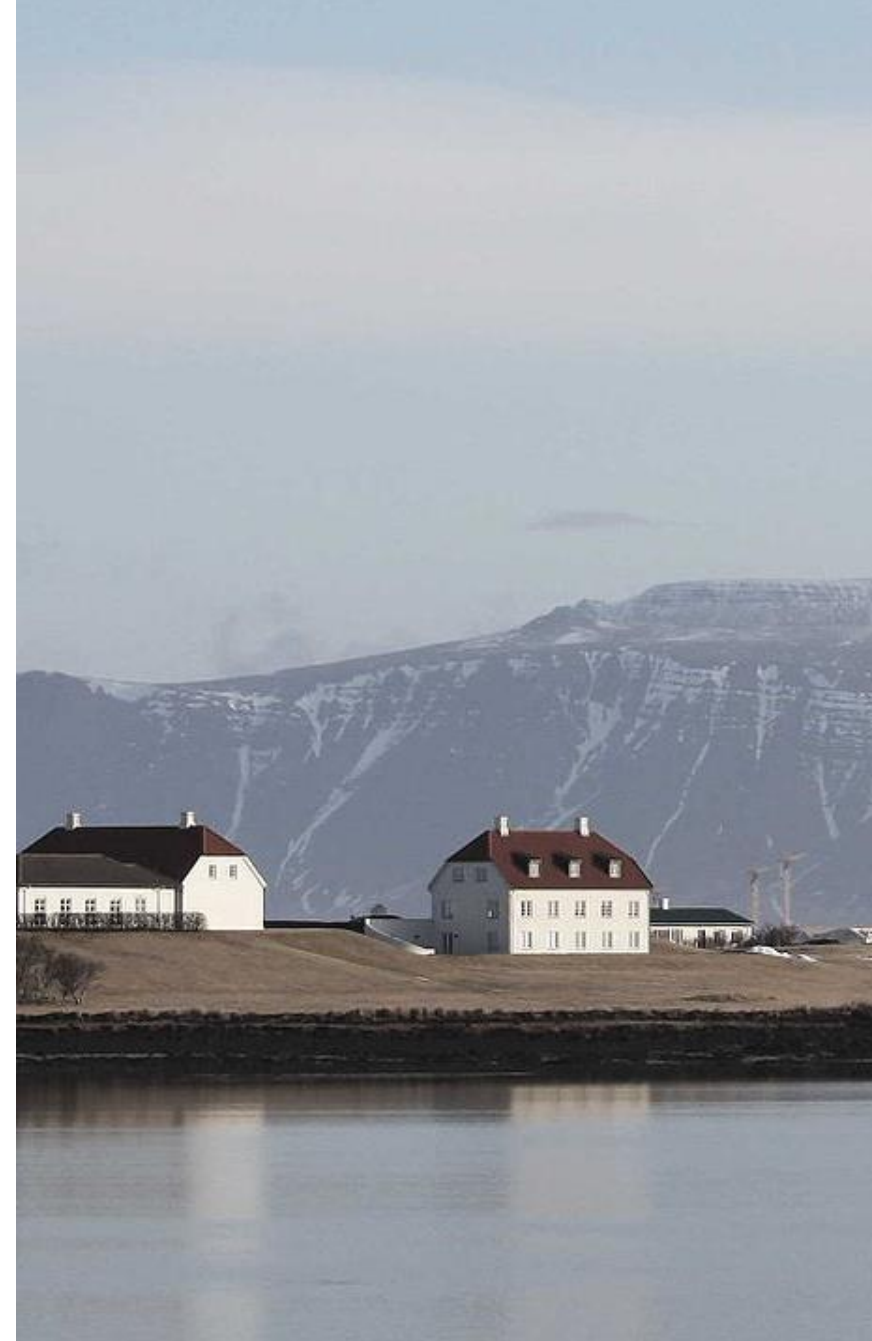

STRATEGÍA

Stjórnir byggðasamlaga og stefnuráð

- Gert er ráð fyrir virkari aðkomu handhafa eigendavalds og kjörinna fulltrúa á eigendafundum byggðasamlaga
  - Stefnusáttmáli
  - Fjárhagsáætlun
  - Starfsáætlun
  - Áhættustefna
- Stefnuráð ber hins vegar ábyrgð á stefnusáttmála
  - Stjórn byggðasamlags umsagnaraðili
  - Stjórn leitar til stefnuráðs í vafatilvikum
  - Stefnuráð fylgir eftir innleiðingu stjórnar á stefnusáttmála
- Hlutverk stjórnar byggðasamlags þar með meiri framkvæmdastjórn:
  - Ber ábyrgð á innleiðingu ákvarðana eigendafunda, þ.m.t. stefnusáttmál
  - Fjárhagsáætlun og einstakar stefnur háð samþykki eigendafunda
    - Stjórn byggðasamlags gerir drög að áætlunum / innri stefnur

Aðalfundur byggðasamlags

- **Mæting**

- Stjórn/stjórnendur byggðasamlags
- Eigandafyrirsvor sveitarfélaga
- Allir kjörnir fulltrúar með setu-/málfrelsisrétt

- **Til samþykktar**

- Ársreikningur
- Stefnusáttmáli
- Fjárhagsáætlun
- Starfsáætlun
- Áhættustefna

- **Á 4 ára fresti**

- Ný stjórn byggðasamlags tilnefnd
- Nýtt stefnuráð tilnefnt

Aðalfundir byggðasamlags

• Mæting

- Stjórn/stjórnendur byggðasamlags
- Eigandafyrirsvar sveitarfélaga
- Allir kjörnir fulltrúar með setu-/málfrelsisrétt

• Til samþykktar

- Ársreikningur
- Stefnusáttmáli
- Fjárhagsáætlun
- Starfsáætlun
- Áhættustefna

• Á 4 ára fresti

- Ný stjórn byggðasamlags tilnefnd
- Nýtt stefnuráð tilnefnt

Verkefni milli aðalfunda

• Stjórn byggðasamlags

- Framkvæmd stefnusáttmála
- Framkvæmd fjárhags- og starfsáætlunar
- Eftirlit með daglegum rekstri

• Stefnuráð

- Eftirfylgni með innleiðingu stefnusáttmála
- Eftirfylgni með innleiðingu
- Álitaefni frá stjórn
- Annað?
- Endurskoðun stefnusáttmála
- Samskipti við stjórn og stjórnendur byggðasamlags
- Annað?

• Stefnuþing

- Kjörnir fulltrúar
- Stjórn og stjórnendur
- Rýni og endurskoðun stefnusáttmála

Aðalfundur byggðasamlags

• Mæting

- Stjórn/stjórnendur byggðasamlags
- Eigandafyrirsvar sveitarfélaga
- Allir kjörnir fulltrúar með setu-/málfrelsisrétt

• Til samþykktar

- Ársreikningur
- Stefnusáttmáli
- Fjárhagsáætlun
- Starfsáætlun
- Áhættustefna

• Á 4 ára fresti

- Ný stjórn byggðasamlags tilnefnd
- Nýtt stefnuráð tilnefnt

Verkefni milli aðalfunda

• Stjórn byggðasamlags

- Framkvæmd stefnusáttmála
- Framkvæmd fjárhags- og starfsáætlunar
- Eftirlit með daglegum rekstri

• Stefnuráð

- Eftirfylgni með innleiðingu stefnusáttmála
  - Eftirfylgni með innleiðingu
  - Álitaefni frá stjórn
  - Annað?
- Endurskoðun stefnusáttmála
  - Samskipti við stjórn og stjórnendur byggðasamlags
- Annað?

• Stefnuþing

- Kjörnir fulltrúar
- Stjórn og stjórnendur
- Rýni og endurskoðun stefnusáttmála

Aðdragandi aðalfundar

• Stefnuráð

- Endanlegar tillögur um breytingar eða staðfestingu stefnusáttmála
- Skýrsla til aðalfundar um störf stefnuráðs

• Stjórn byggðasamlags

- Ársreikningur undirbúinn
- Rýni tillagna stefnuráðs
- Drög að fjárhags- og starfsáætlun
- Aðrar tillögur fyrir aðalfund
- Skýrsla til aðalfundar um störf stjórnar

Aðalfundur byggðasamlags

• Mæting

- Stjórn/stjórnendur byggðasamlags
- Eigandafyrirsvar sveitarfélaga
- Allir kjörnir fulltrúar með setu-/málfrelsisrétt

• Til samþykktar

- Ársreikningur
- Stefnusáttmáli
- Fjárhagsáætlun
- Starfsáætlun
- Áhættustefna

• Á 4 ára fresti

- Ný stjórn byggðasamlags tilnefnd
- Nýtt stefnuráð tilnefnt

Verkefni milli aðalfunda

• Stjórn byggðasamlags

- Framkvæmd stefnusáttmála
- Framkvæmd fjárhags- og starfsáætlunar
- Eftirlit með daglegum rekstri

• Stefnuráð

- Eftirfylgni með innleiðingu stefnusáttmála
- Eftirfylgni með innleiðingu
- Álitaefni frá stjórn
- Annað?
- Endurskoðun stefnusáttmála
- Samskipti við stjórn og stjórnendur byggðasamlags
- Annað?

• Stefnuþing

- Kjörnir fulltrúar
- Stjórn og stjórnendur
- Rýni og endurskoðun stefnusáttmála

Aðdragandi aðalfundar

• Stefnuráð

- Endanlegar tillögur um breytingar eða staðfestingu stefnusáttmála
- Skýrsla til aðalfundar um störf stefnuráðs

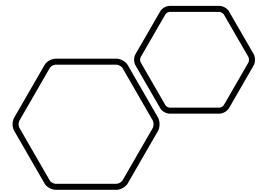
• Stjórn byggðasamlags

- Ársreikningur undirbúinn
- Rýni tillagna stefnuráðs
- Drög að fjárhags- og starfsáætlun
- Aðrar tillögur fyrir aðalfund
- Skýrsla til aðalfundar um störf stjórnar

Verði miklar breytingar á samsetningu meirihluta í sveitarfélögum í kjölfar kosninga geta eigendur boðað til eigendafundar og samþykkt breytingar á stefnusáttmála og starfsáætlun - ef tilefni er til

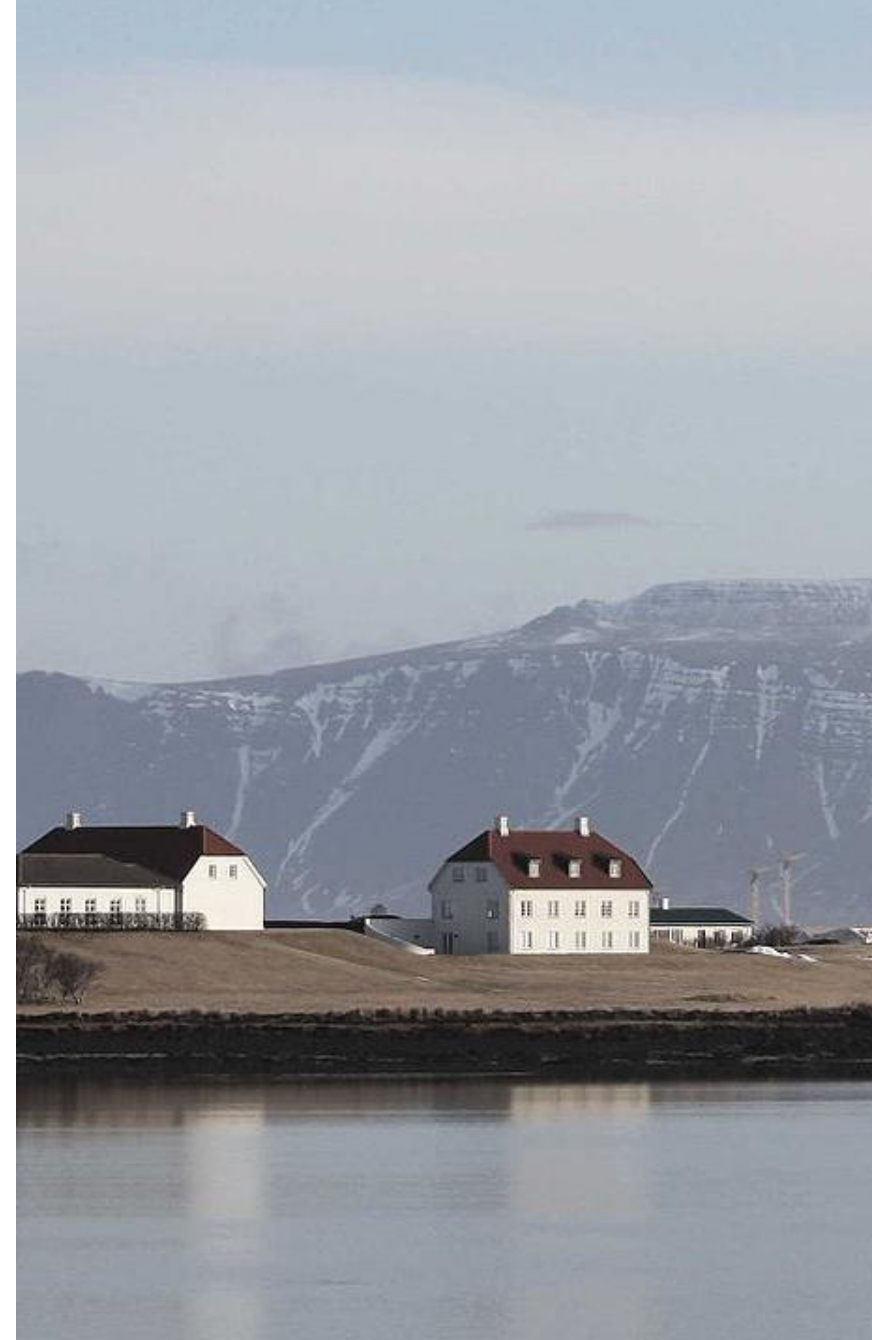
3. Hlutverk stefnuráðs

STRATEGÍA

Hlutverk stefnuráðs

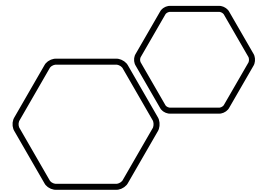
- Formlegur og virkur vettvangur eigenda v/stefnumörkunar byggðasamlaga
- Markar stefnusáttmála byggðasamlaga, þ.e.:
  - Sameiginleg stefnumörkun sveitarfélaga varðandi starfsemi byggðasamlags
  - Stefna málaflokks byggðasamlagsins fyrir komandi kjörtímabil
- Hefur eftirlit með innleiðingu stjórnar á efni stefnusáttmálans
- Tekur ákvarðanir um hvort óvenjuleg eða mikilsháttar málefni/verkefni byggðasamlaga rúmist innan stefnusáttmála
  - Erindi frá stjórn
- Kallar árlega saman stefnuþing til rýni stefnusáttmála
  - Kjörnir fulltrúar
  - Stjórn og stjórnendur byggðasamlaga
- Skilar eigendafundi árlega skýrslu um störf sín

4. Skipan stefnuráðs

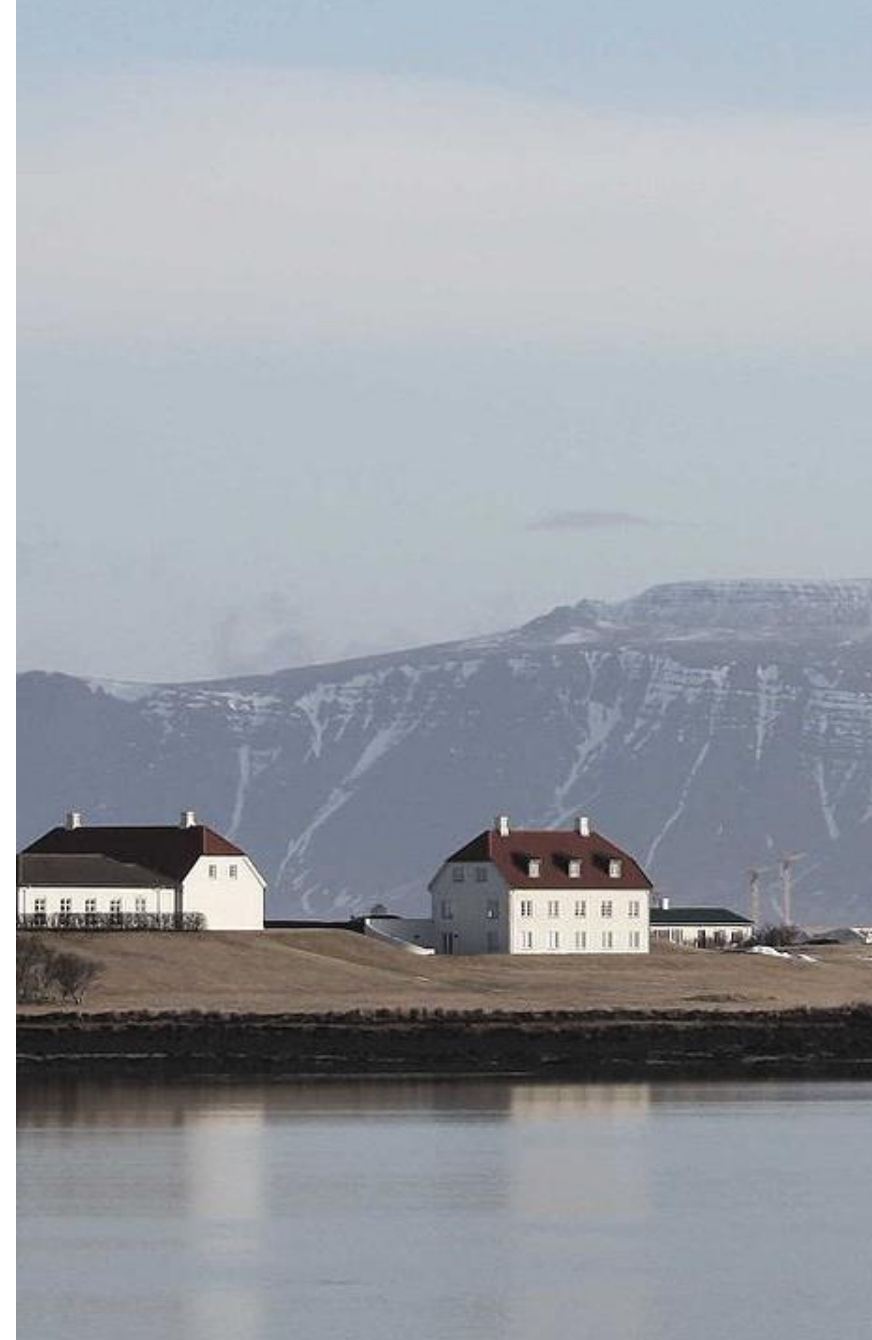

STRATEGÍA

Tillögur að skipan stefnuráðs: Kjörnir fulltrúar

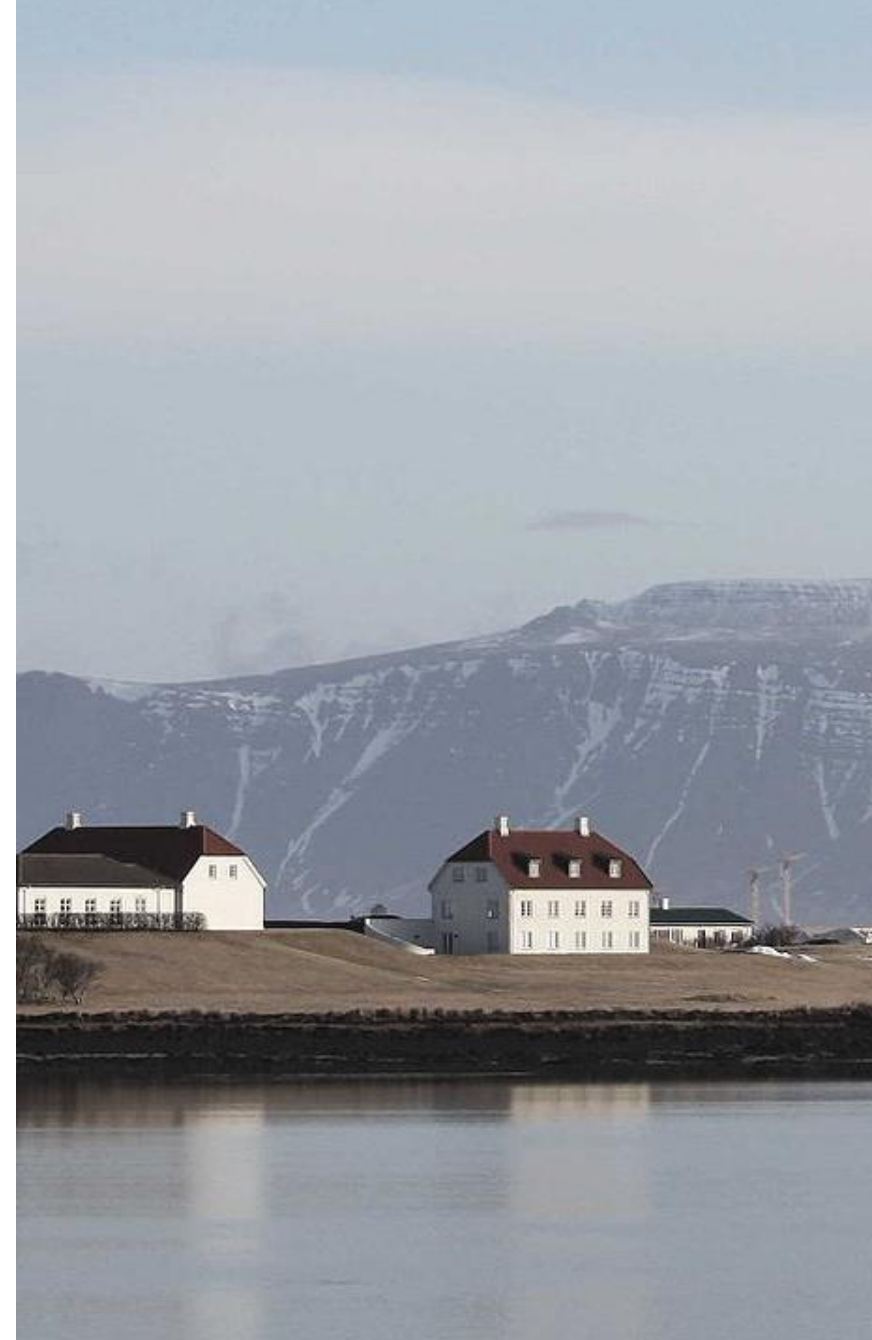
- a) Stefnuráð allra kjörinna fulltrúa
  - Tilnefnir undirnefndir sem vinni að stefnumörkun á einstökum fagsviðum
  - Óskilvirkt – óparfi þar sem stefnuþing er haldið árlega
- b) Stefnuráð meirihluta og minnihluta
  - Meirihluti og minnihluti hvers sveitarfélags skipar einn fulltrúa fyrir sig
  - Sama skipan og í starfshópi
  - Minni sveitarféllög með hlutfallslega hátt vægi
- c) Jafn fjöldi allra sveitarfélaga
  - Hvert sveitarfélag fyrir sig skipar jafnan fjölda fulltrúa (2, 3, 4 o.s.frv.)
  - *Sveitarfélag ákveða nánar samsetningu fulltrúa sinna (meirihluti / minnihluti)*
  - Minni sveitarfélag með hlutfallslega hátt vægi
- d) Lýðræðislegt stefnuráð
  - Fjöldi kjörinna fulltrúa sveitarfélags ræðst af fjölda íbúa sveitarfélags
  - Sbr. núverandi fyrirkomulag fulltrúaráðs SSH (sjá næstu glæru)
  - *Sveitarfélag ákveða nánar hvernig tilnefnt er í stefnuráðið (meirihluti / minnihluti)*

Lýðræðislegt stefnuráð

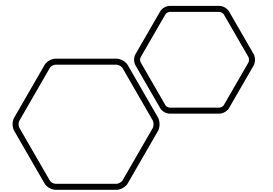
Hlutfall námundað í næsta „heila“ mann

Fjöldi					
Fulltrúaráð					
	Núverandi	75%	60%	50%	40%
Reykjavík	9	7	5	5	4
Kópavogur	5	4	3	3	2
Hafnarfjörður	5	4	3	3	2
Garðabær	4	3	2	2	2
Mosfellsbær	4	3	2	2	2
Seltjarnarnes	2	2	1	1	1
Samtals	29	23	16	16	13

4. Ályktunarhæfi um stefnusáttmála

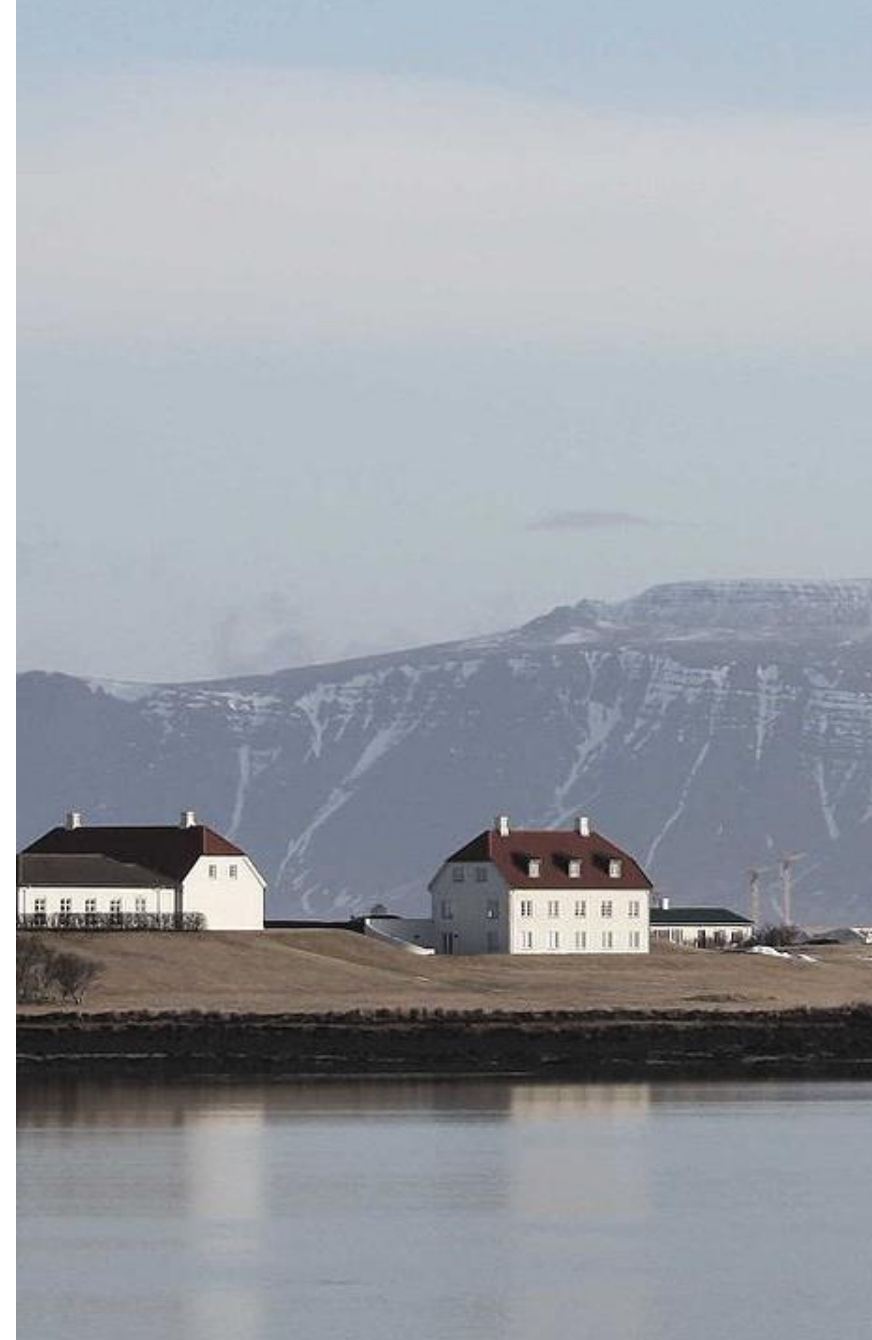

STRATEGÍA

Tillögur að ályktunarhæfi eigendafundar um stefnusáttmála

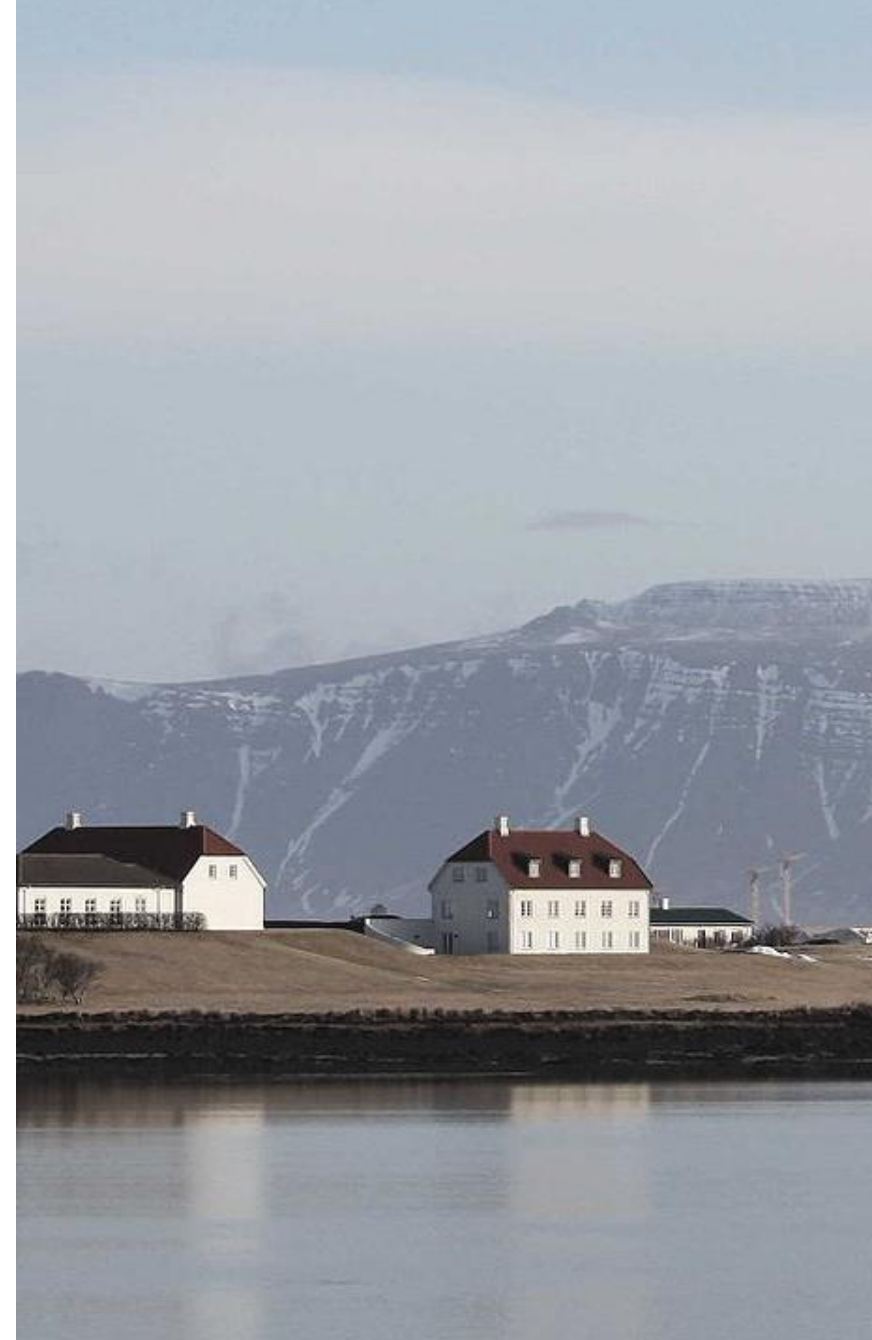
- a) Meirihluti samþykkir
  - Einfalt lýðræði
  - Málefni bóúð að hljóta meðferð í stefnuráði og á stefnuþingi
  - Miðað við stærð sveitarfélaga (e. fjölda íbúa)
    - Umfang fjárhagslegrar ábyrgðar Reykjavíkurborgar – RVK því ráðandi
  - Miðað við fjölda sveitarfélaga (a.m.k. 4 af 6 sveitarfélögum)
    - Án tillits til stærðar
- b) Aukinn meirihluti samþykkir
  - Miðað við stærð sveitarfélaga (e. fjölda íbúa; 66,7%, 70%, 75% o.s.frv.)
    - Umfang atkvæðavægis Reykjavíkurborgar dugar ekki eitt og sér
  - Miðað við fjölda sveitarfélaga (a.m.k. 5 af 6 sveitarfélögum)
    - Án tillits til stærðar
- c) Samþykki allra áskilið
  - Aukin minnihlutavernd / hugsanlega of mikil minnihlutavernd?
  - Hugsanlega óskilvirk

Stærð sveitarfélaga

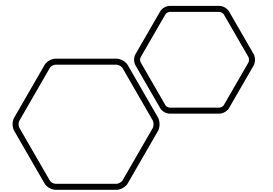
Miðað við íbúafjölda 1. desember 2020

	Íbúafjöldi 01.12.2020	Hlutfall
Reykjavík	133197	56,4%
Kópavogur	38225	16,2%
Hafnarfjörður	29743	12,6%
Garðabær	17668	7,5%
Mosfellsbær	12565	5,3%
Seltjarnarnes	4734	2,0%
Samtals	236132	100%

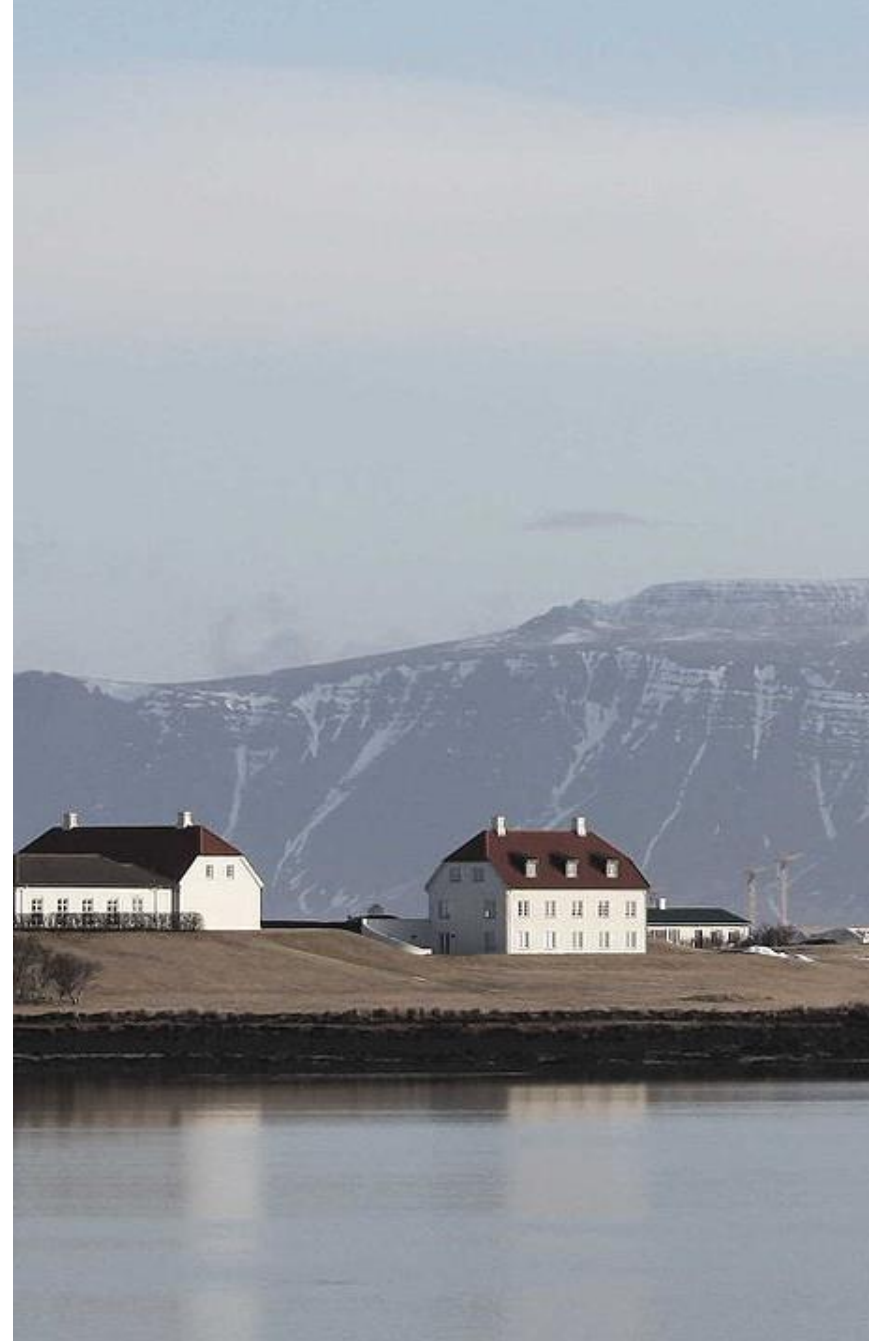
5. Til undirbúnings fyrir umræðu

STRATEGÍA

Spurningar varðandi stefnuráð

1. Eitt eða fleiri stefnuráð?
2. Hlutverk stefnuráðs
  1. Stefnusáttmáli
  2. Eftirfylgni með innleiðingu
  3. Túlkun álitamála
  4. Annað?
3. Skipan stefnuráðs
  1. Stefnuráð allra kjörinna fulltrúa - undirnefndir
  2. Tveir frá hverju sveitarfélagi – meirihluti / minnihluti sbr. starfshópur
  3. Jafn fjöldi frá hverju sveitarfélagi
  4. Lýðræðislegt stefnuráð eftir íbúafjölda sveitarfélaga – sbr. fulltrúaráð SSH
4. Ályktunarhæfi eigendafunda vegna stefnusáttmála
  1. Samþykki meirihluta sveitarfélaga (4 af 6) - eða eftir stærð sveitarfélaga
  2. Samþykki aukins meirihluta sveitarfélaga (5 af 6) - eða eftir stærð sveitarfélaga
    - Hvaða hlutfall ef eftir stærð sveitarfélaga?
  3. Samþykki allra sveitarfélaga

Takk fyrir!

STRATEGÍA

Húsi verzlunarinnar

Kringlunni 7

103 Reykjavík

gundrun@strategia.is - helga@strategia.is

SAMTÖK SVEITARFÉLAGA Á HÖFUÐBORGARSVÆÐINU

Þriðji fundur starfshóps um stjórnslu byggðasamlaga – 1. mars 2021

Stefnuráð og kortlagning verkefna Strætó og Sorpu

Dagskrá

---

1. Stefnuráð

- Árétting vegna hlutverka
- Samandregnar tillögur eftir umræðu á síðasta fundi

2. Strætó

- Kortlagning verkefna
- Sviðsmyndir

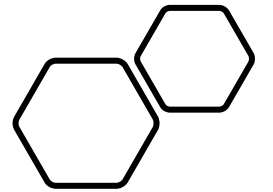
3. Sorpa

- Kortlagning verkefna

1. Stefnuráð – samandregnar tillögur

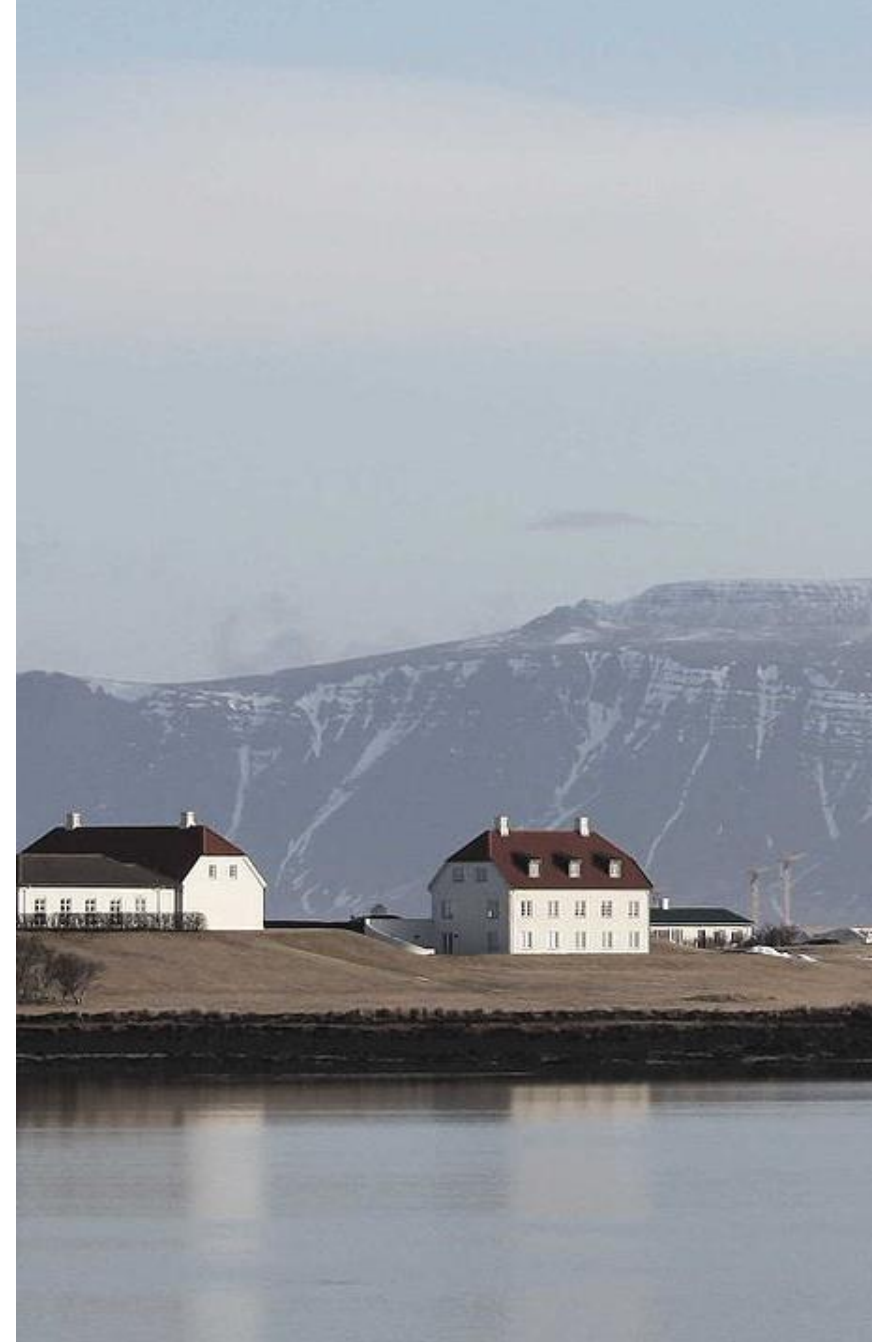

STRATEGÍA

Árétting vegna hlutverka Núverandi skipulag

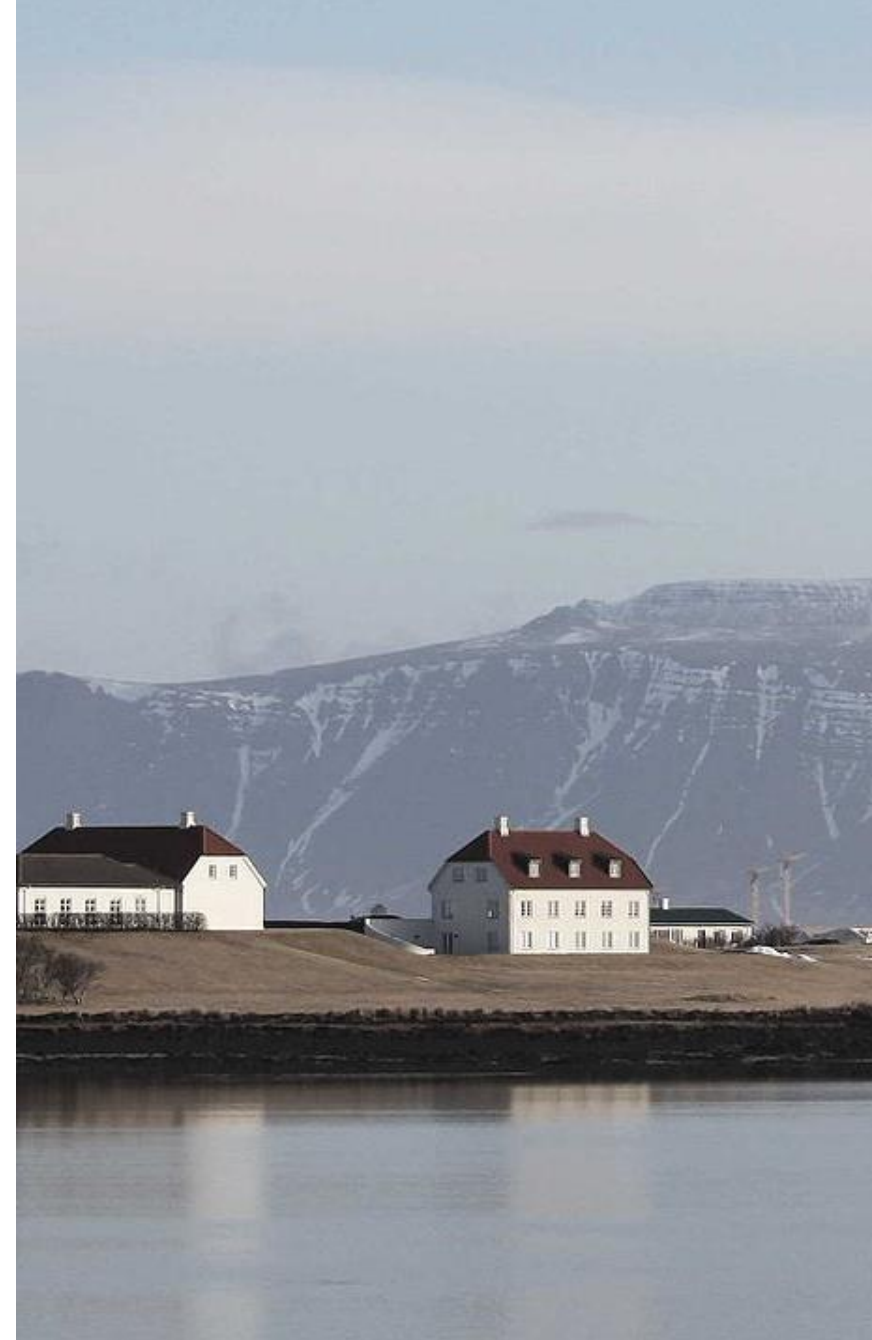
- Samkvæmt samþykktum SSH átti fulltrúaráð kjörinna fulltrúa að vera samráðsvettvangur vegna rekstrar byggðasamlaganna
- Nánar átti að kveða á um
  - ábyrgð, hlutverk og samskipti
  - sveitarstjórna, stjórnar SSH, fulltrúaráðs SSH og stjórnar byggðasamlaga
  - í sérstakri eigendastefnu og stofnsamþykktum byggðasamlaganna
- Hins vegar var hvergi minnst á fulltrúaráð í þessum gögnum
- Stjórn SSH varð í staðinn svokallaður sem eigendavettvangur í staðinn
  - Hvergi kveðið á um þetta fyrirkomulag í stofngögnum eða eigendastefnu
- Í eigendastefnu er stjórn falin regluleg stefnumótun án frekari aðkomu eigenda
  - Skal vera í takt við eigendastefnu - sem er óendurskoðuð frá 2013
- Aðalfundir byggðasamlaga eru kallaðir eigendafundir og haldnir sameiginlega á vegum SSH

Árétting vegna hlutverka

Nýtt skipulag

- Kjörnir fulltrúar fá formlega aðkomu að stefnumörkun
  - Fulltrúaráð verði kallað stefnuráð og fái skýrt umboð sem samráðsvettvangur vegna stefnusáttmála o.s.frv.
  - Stefnumörkun færð heim í hérað í samræmi við sveitarstjórnarlög og úttektir
- Aðalfundir hvers byggðasamlags fá aukið vægi (sbr. hluthafafundur)
  - Góðir stjórnarhættir að stefnumarkandi mál séu borin undir eigendur
  - Skýrari og formlegri aðkoma eigenda – gegnsæi og lýðræði
  - Skýrara hlutverk, umboð og ábyrgð stjórnar leiðir af þeim
- Stjórn SSH verður ekki lengur „eigendavettvangur“
  - Formlegir aðalfundir hvers byggðasamlags haldnir í staðinn
  - Skýrara umboð frá aðalfundum til stjórnar einfaldar og skýrir störf stjórna og minnkar þörf fyrir slíkan vettvang
  - Stefnuráð markar stefnur og tekur afstöðu til álitamála varðandi stefnumörkun milli ársfunda

Aðalfundur byggðasamlags

Verkefni milli aðalfunda

Aðdragandi aðalfundar

• Mæting

- Stjórn/stjórnendur byggðasamlags
- Eigandafyrirsvar sveitarfélaga
- Allir kjörnir fulltrúar með setu-/málfrelsisrétt

• Til samþykktar

- Ársreikningur
- Stefnusáttmáli
- Fjárhagsáætlun
- Starfsáætlun
- Áhættustefna

• Á 4 ára fresti

- Ný stjórn byggðasamlags tilnefnd
- Nýtt stefnuráð tilnefnt

• Stjórn byggðasamlags

- Framkvæmd stefnusáttmála
- Framkvæmd fjárhags- og starfsáætlunar
- Eftirlit með daglegum rekstri

• Stefnuráð

- Eftirfylgni með innleiðingu stefnusáttmála
  - Eftirfylgni með innleiðingu
  - Álitaefni frá stjórn
  - Annað?
- Endurskoðun stefnusáttmála
  - Samskipti við stjórn og stjórnendur byggðasamlags

• Stefnuráð

- Endanlegar tillögur um breytingar eða staðfestingu stefnusáttmála
- Skýrsla til aðalfundar um störf stefnuráðs

• Stjórn byggðasamlags

- Ársreikningur undirbúinn
- Rýni tillagna stefnuráðs
- Drög að fjárhags- og starfsáætlun
- Aðrar tillögur fyrir aðalfund
- Skýrsla til ársfundar um störf stjórnar

Verði miklar breytingar á samsetningu meirihluta í sveitarfélögum í kjölfar kosninga geta eigendur boðað til auka ársfundar og samþykkt breytingar á stefnusáttmála og starfsáætlun - ef tilefni er til

Umræða á síðasta fundi

1. Eitt eða fleiri stefnuráð?

2. Hlutverk stefnuráðs

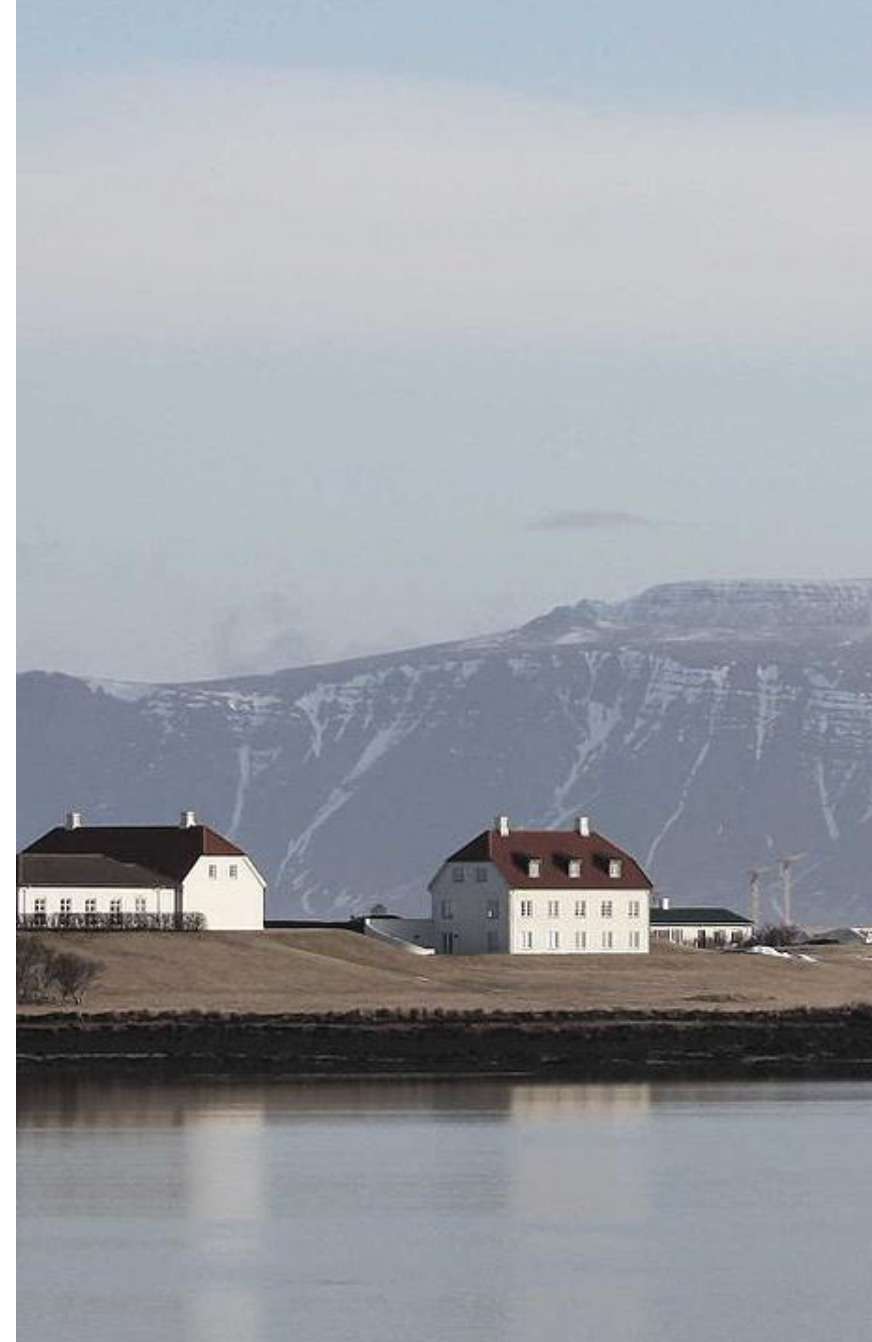
1. Stefnusáttmáli
2. Eftirfylgni með innleiðingu
3. Túlkun álitamála
4. Annað?

3. Skipan stefnuráðs

1. Stefnuráð allra kjörinna fulltrúa - undirnefndir
2. Tveir frá hverju sveitarfélagi – meirihluti / minnihluti sbr. starfshópur
3. Jafn fjöldi frá hverju sveitarfélagi
4. Lýðræðislegt stefnuráð eftir íbúafjölda sveitarfélaga – sbr. fulltrúaráð SSH

4. Ályktunarhæfi eigendafunda vegna stefnusáttmála

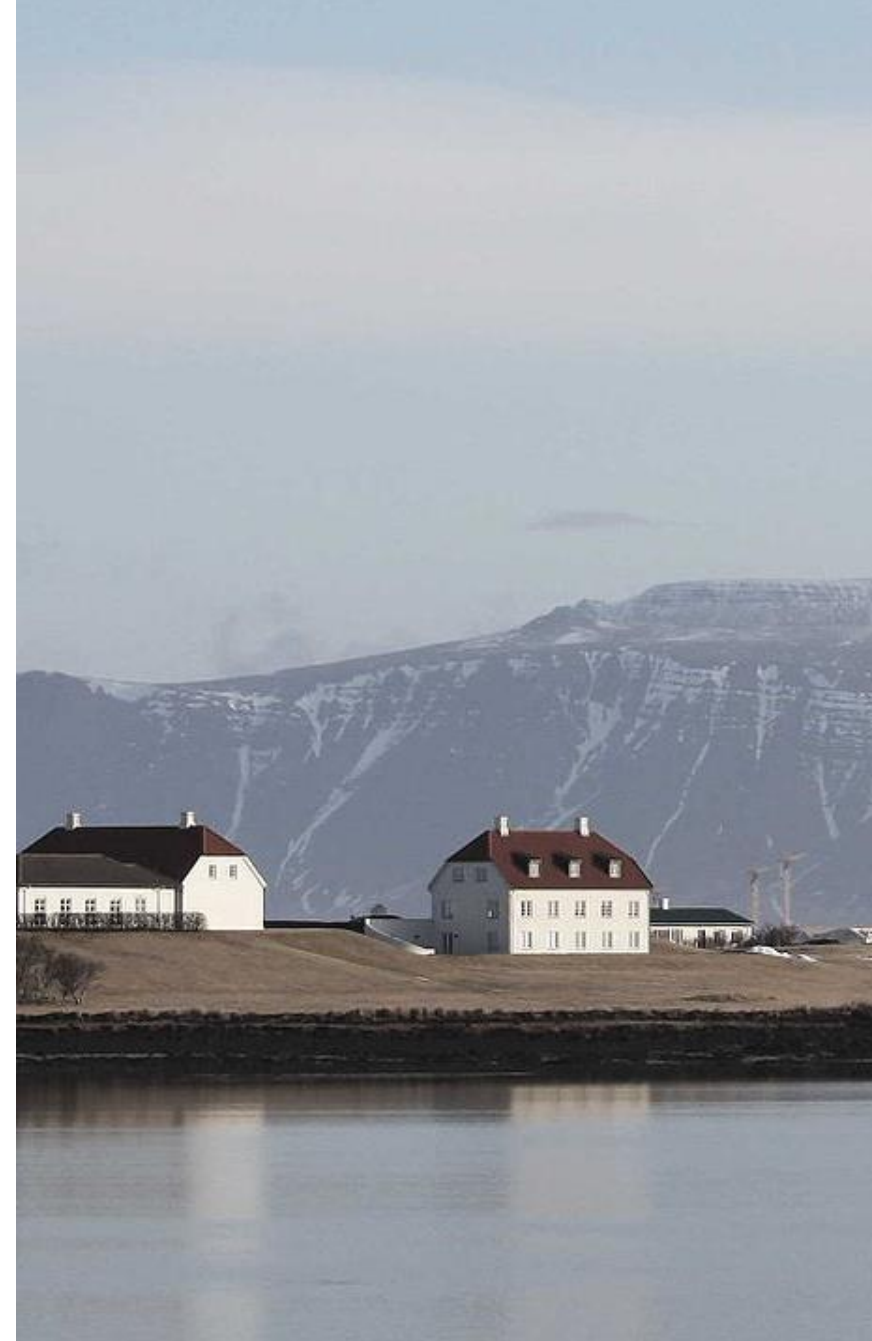
1. Samþykki meirihluta sveitarfélaga (4 af 6) - eða eftir stærð sveitarfélaga
2. Samþykki aukins meirihluta sveitarfélaga (5 af 6) - eða eftir stærð sveitarfélaga
  - Hvaða hlutfall ef eftir stærð sveitarfélaga?
3. Samþykki allra sveitarfélaga

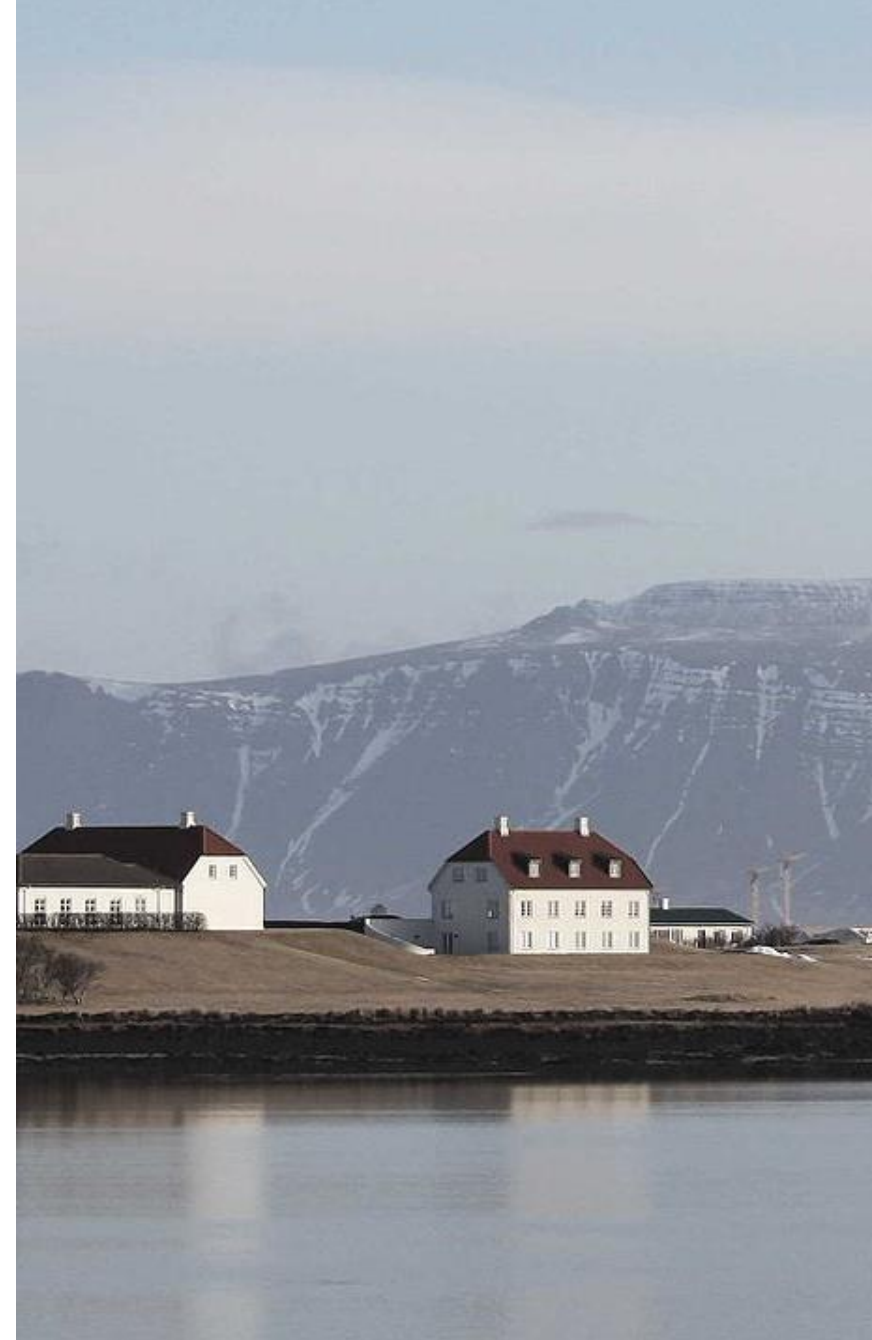
1. Eitt eða fleiri stefnuráð?

- Flestir á því að hafa eitt stefnuráð frekar en fleiri
  - Betti fókus
  - Stjórn SSH nær að sinna þessu heildstætt í dag
  - Óljóst hversu umfangsmikil verkefni verða s.s. varðandi slökkvilið og skíðasvæðin
  - Hægt að fjölga þegar/ef verkefni verða of umfangsmikil eða þung í vöfum

2. Hlutverk stefnuráðs

- Tillaga til aðalfunda að stefnusáttmála
  - Mótar mælikvarða
- Eftirfylgni með innleiðingu stjórnar á stefnusáttmála
- Túlkun álitamála sem stjórn ber upp eða stefnuráð tekur upp
  - Mikilvægt að stjórn leiti oftari en ekki til stefnuráðs vegna álitamála
- Annað
  - Mikilvægt að útfærsla sé skýr
  - Hlutverk stefnuráðs er tillögugerð og eftirfylgni
  - Aðalfundir samþykkja stefnumörkun og áætlanir og bera þá ábyrgð
  - Stjórn framkvæmdaaðili ákvarðana eigendafunda – ábyrgð á framkvæmd stefna, áætlana og annarra ákvarðana aðalfunda

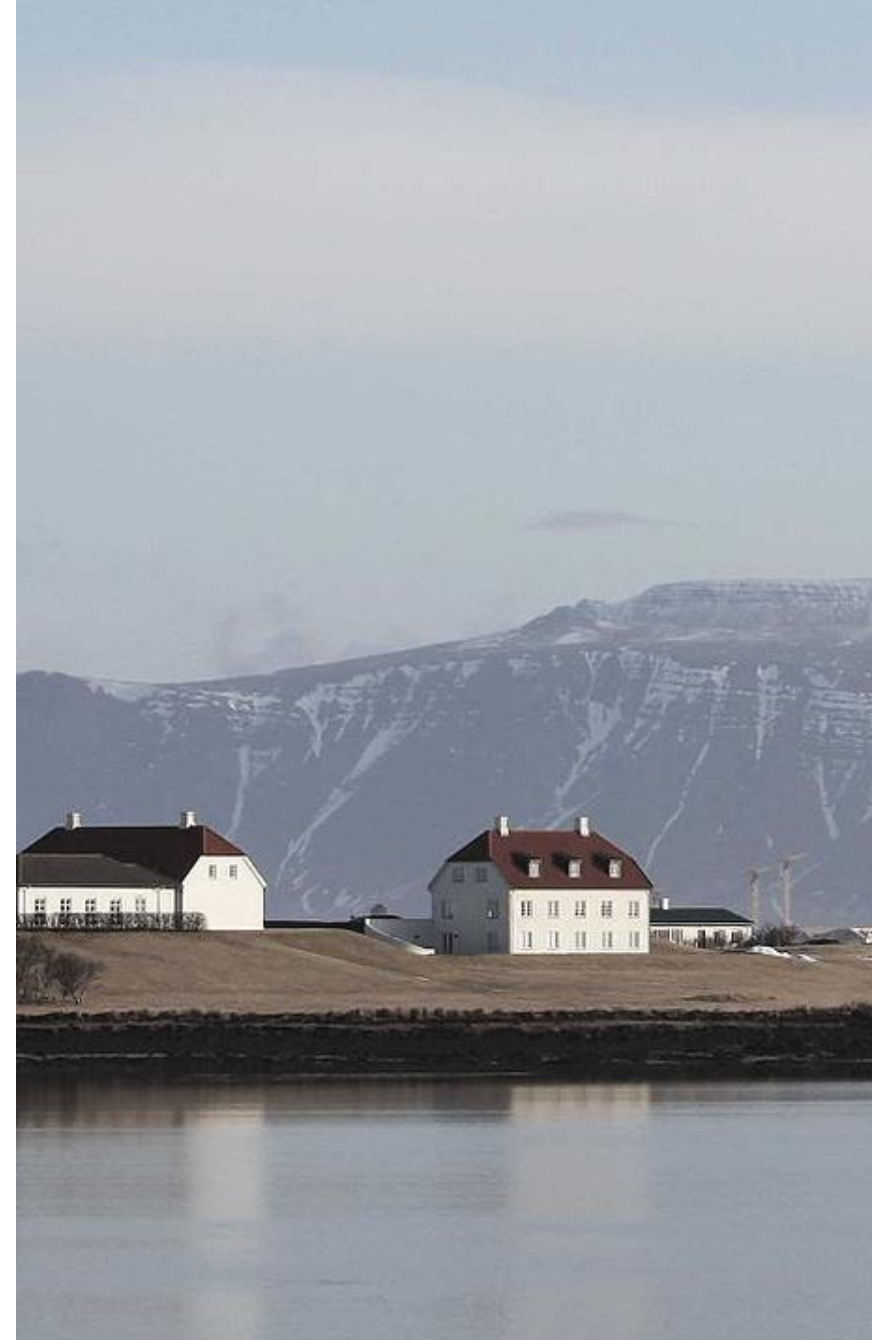

3. Skipan stefnuráðs

- Lýðræðislegt stefnuráð eftir íbúafjölda sveitarfélaga – sbr. fulltrúaráð SSH fékk lang besta stuðninginn á síðasta fundi
- Mikilvægt að tryggja aðkomu framkvæmdastjóra sveitarfélaganna að umræðu
- Ályktunarhæfi um stefnusáttmála – aukinn meirihluti?

Fjöldi Fulltrúaráð	Núverandi	75%	60%	50%	40%
Reykjavík	9	7	5	5	4
Kópavogur	5	4	3	3	2
Hafnarfjörður	5	4	3	3	2
Garðabær	4	3	2	2	2
Mosfellsbær	4	3	2	2	2
Seltjarnarnes	2	2	1	1	1
Samtals	29	23	16	16	13

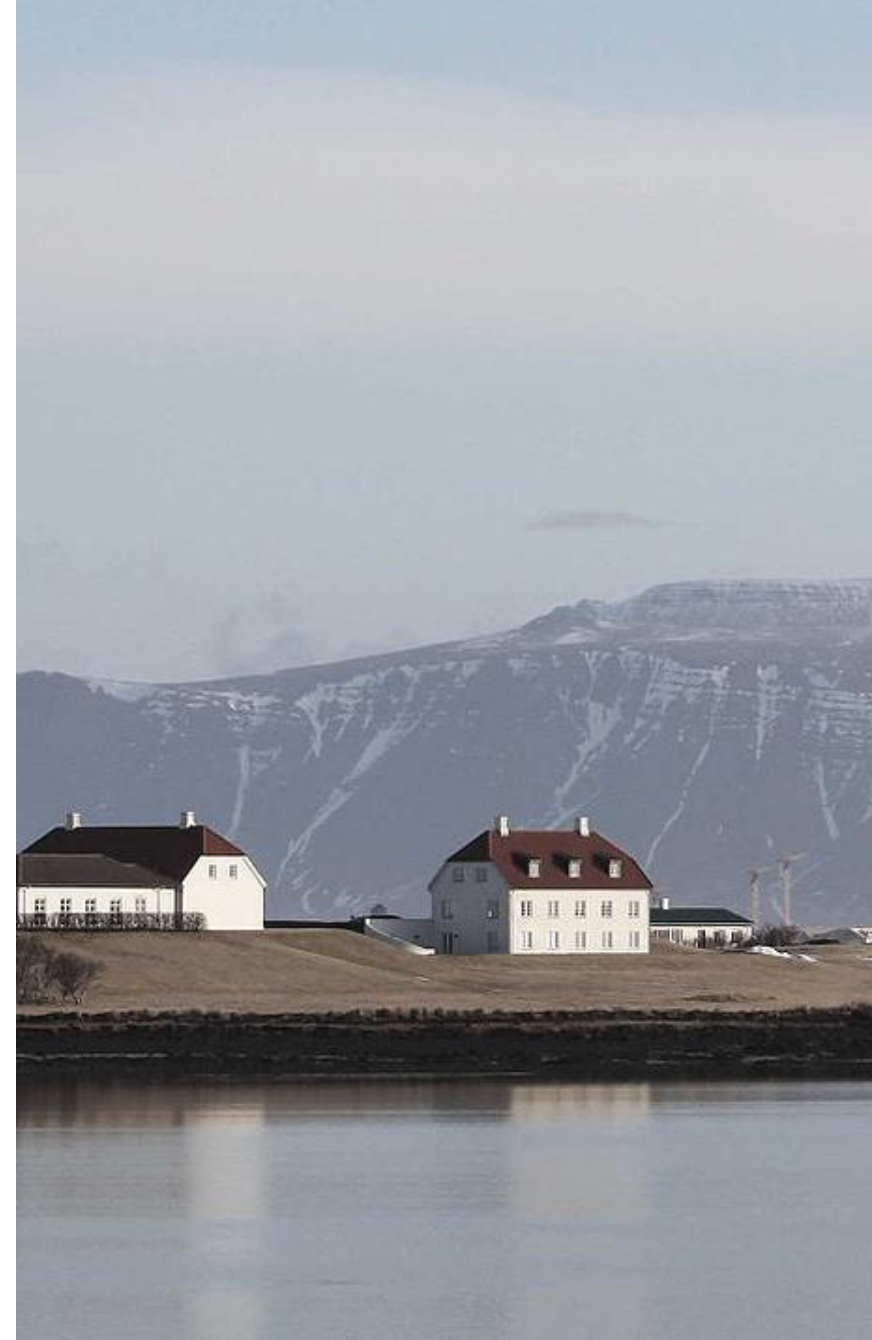
+ 1 fyrir Seltjarnarnes = 17

VIÐBÓTARGLÆRA EFTIR FUND

Fjöldi fulltrúa í fulltrúaráði m.t.t. fjölda íbúa sveitarfélag -
skv. núverandi samþykktum SSH

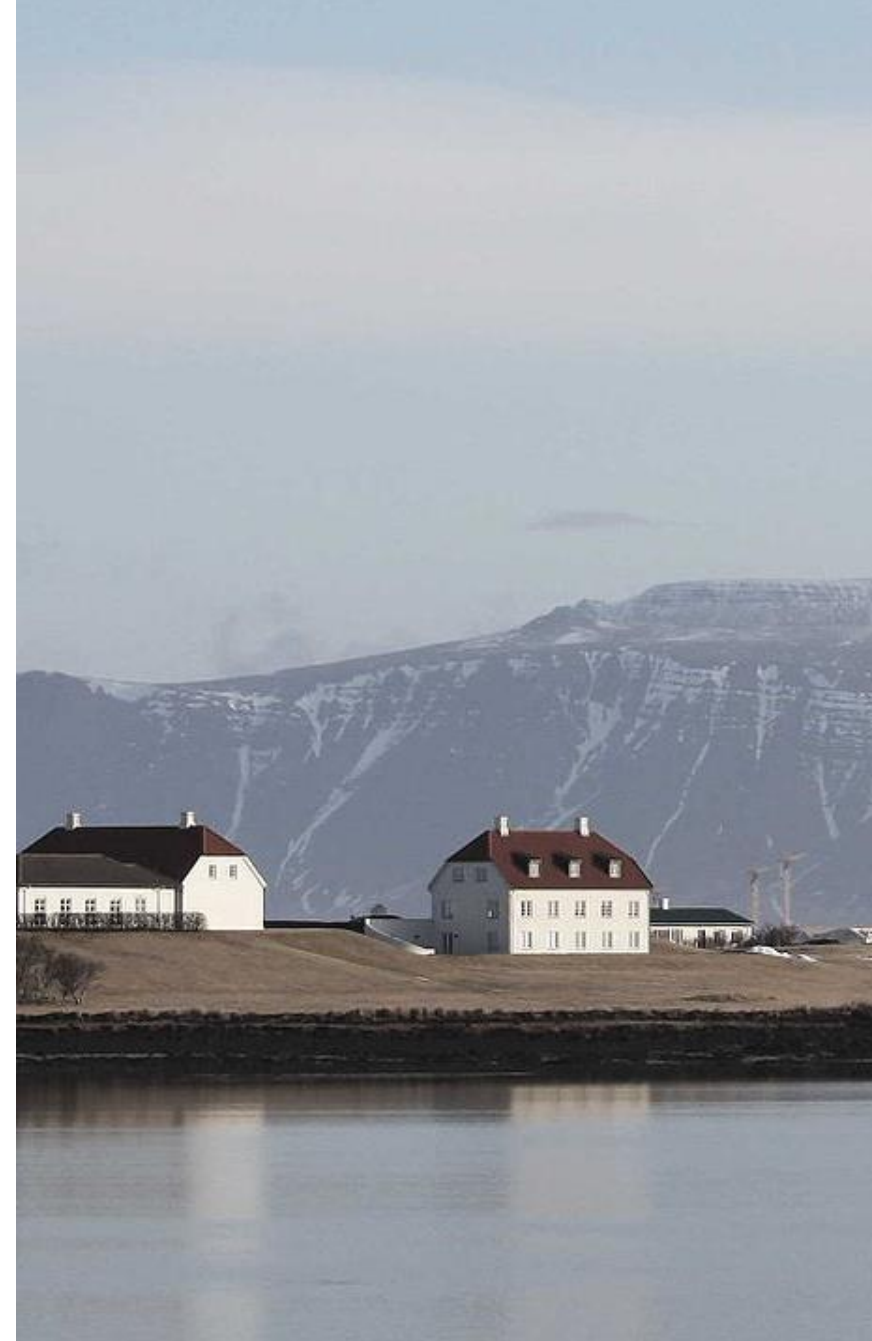
allt að - 5.000 íbúa	2 fulltrúar
5.001 - 10.000 íbúa	3 fulltrúar
10.001 - 20.000 íbúa	4 fulltrúar
20.001 - 50.000 íbúa	5 fulltrúar
50.001 - 100.000 íbúa	7 fulltrúar
yfir 100.000 íbúa	9 fulltrúar

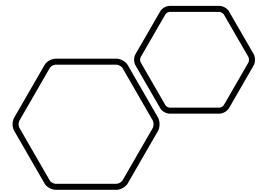
4. Ályktunarhæfi aðalfunda vegna stefnusáttmála

- Tillaga um samþykki aukins meirihluta sveitarfélaga (5 af 6) - eða eftir stærð sveitarfélaga hlaut lang mestar undirtektir
  - Vegna eignarhlutfalls Reykjavíkur væri samþykki hennar ávallt áskilið
  - Fyrsti stefnusáttmáli verður ávallt háður samþykki allra sbr. breytingar á skipulagi og stjórnarháttum byggðasamlaganna

2. Strætó – kortlagning

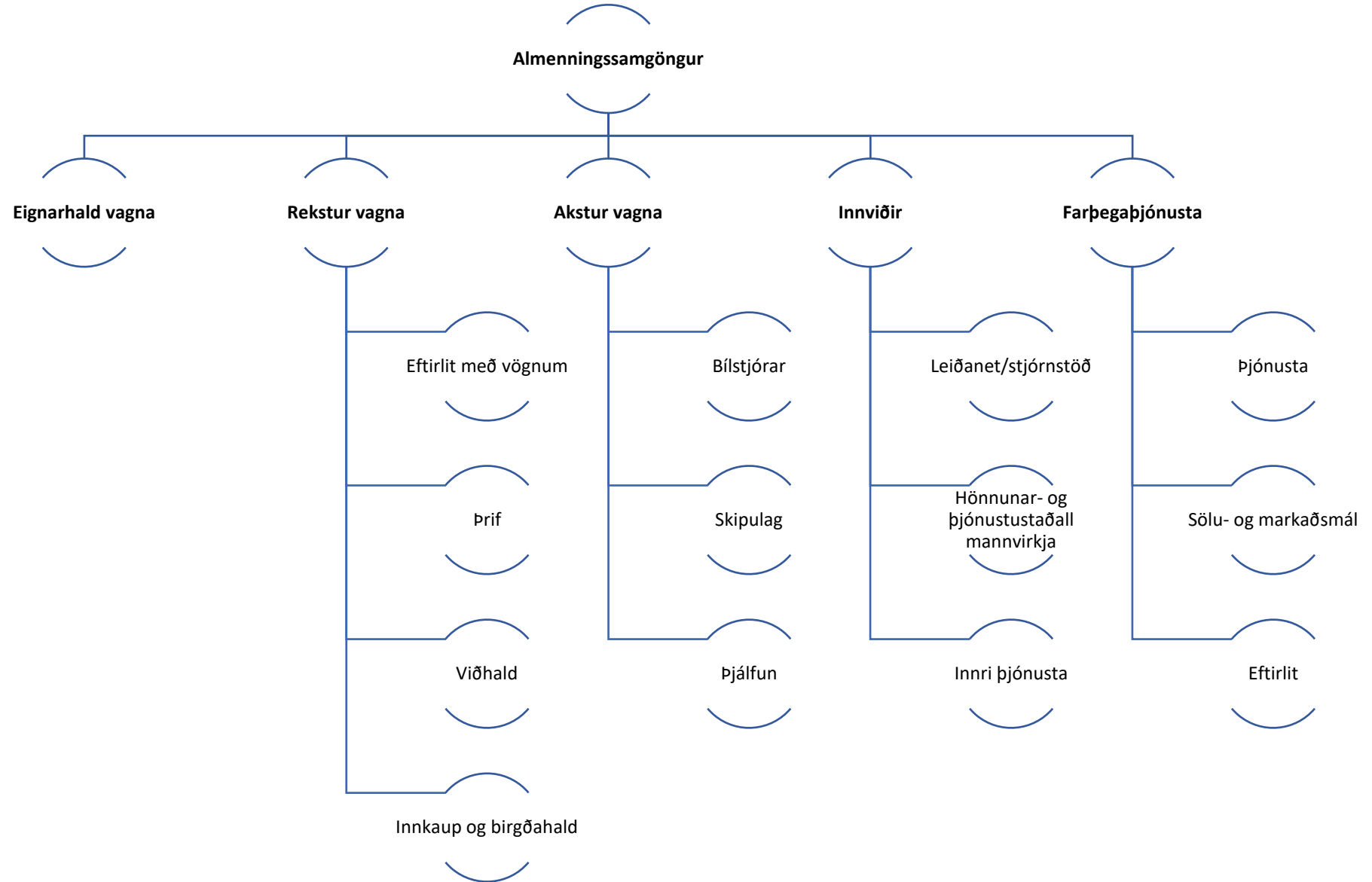

STRATEGÍA

Sviðsmynd 1:

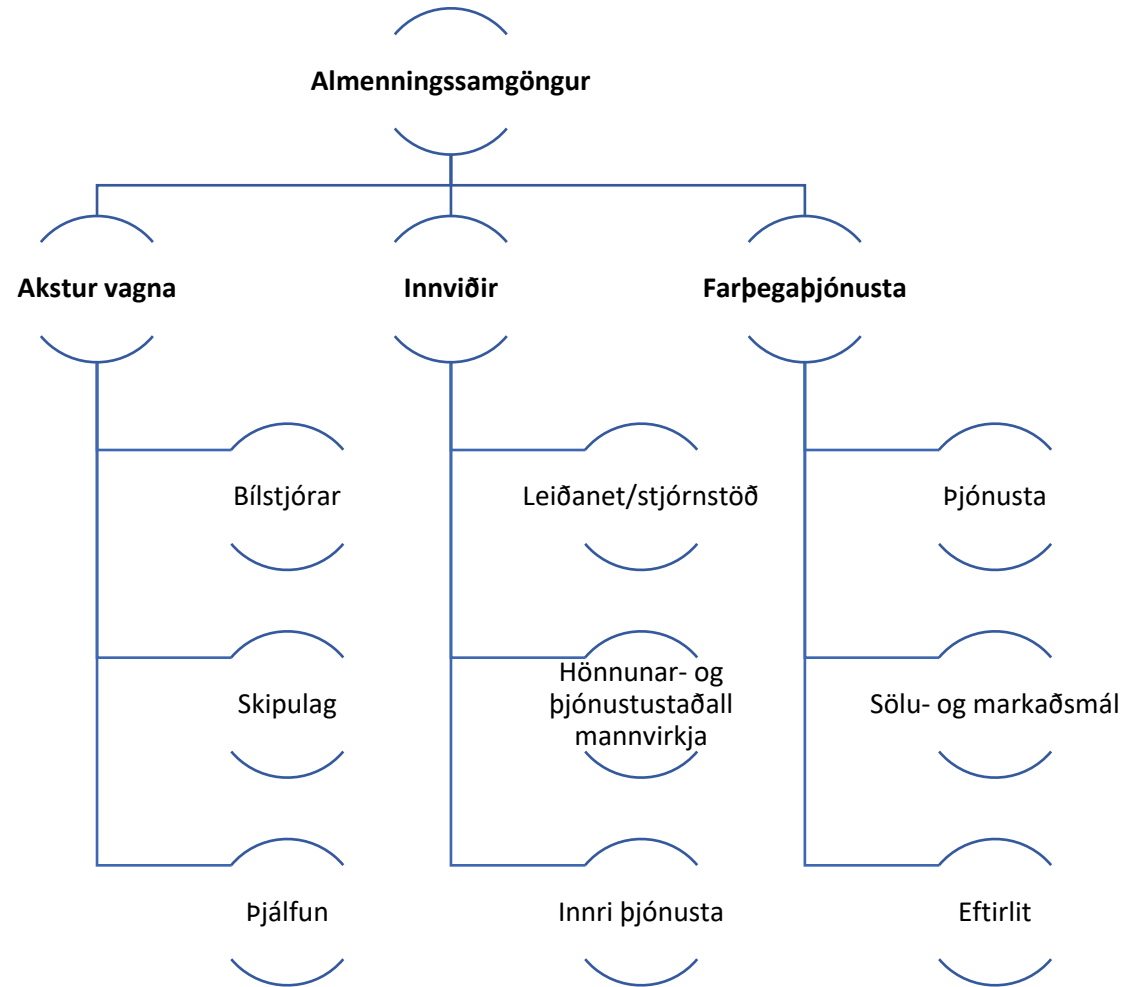
- Óbreyttur rekstur

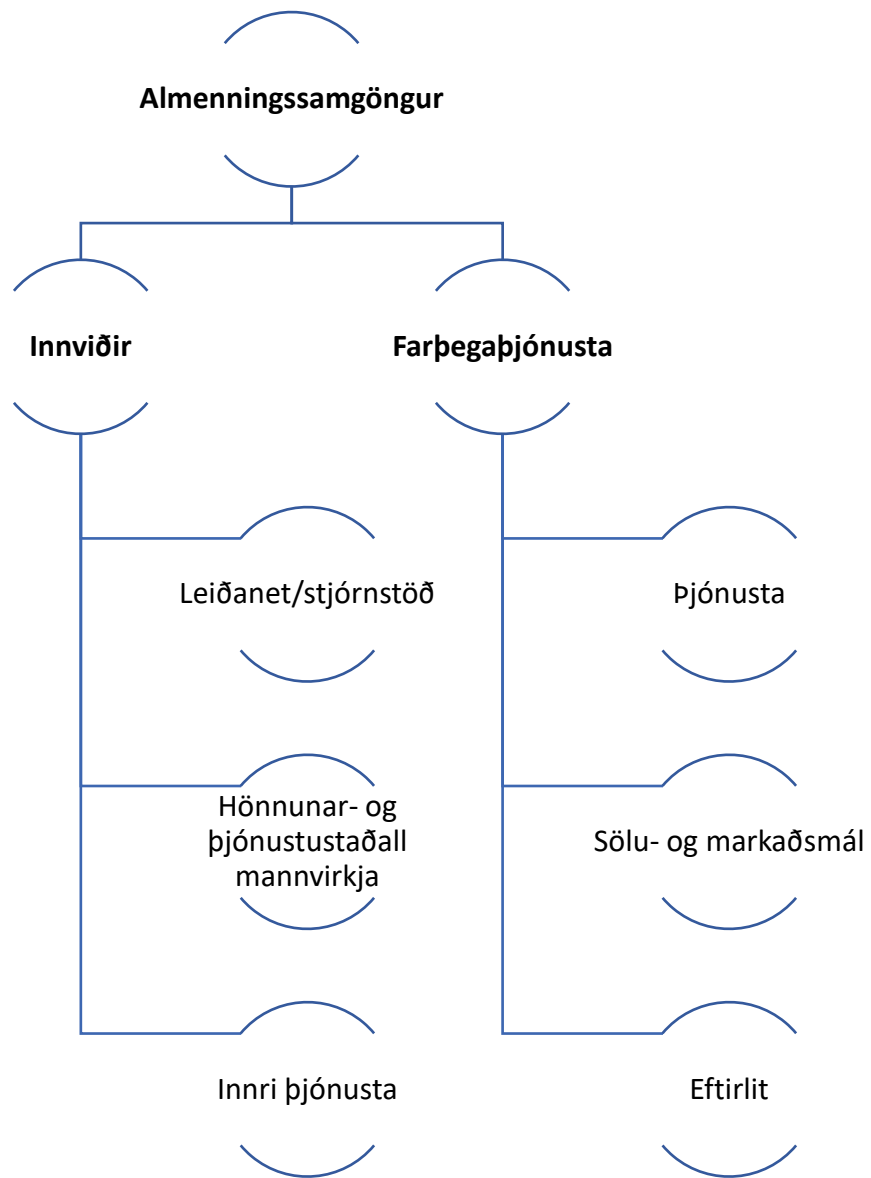
Sviðsmynd 2:

- Öllum rekstri vagna hefur verið úthýst
- Akstur vagna, skipulag og þjálfun hins vegar áfram hjá Strætó

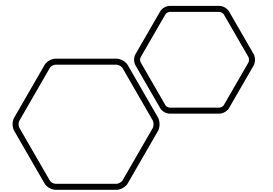
Sviðsmynd 3:

- Öllum rekstri vagna hefur verið úthýst – þar með talið akstri
- Þjálfun bílstjóra hjá Strætó háð þjónustustigi um borð

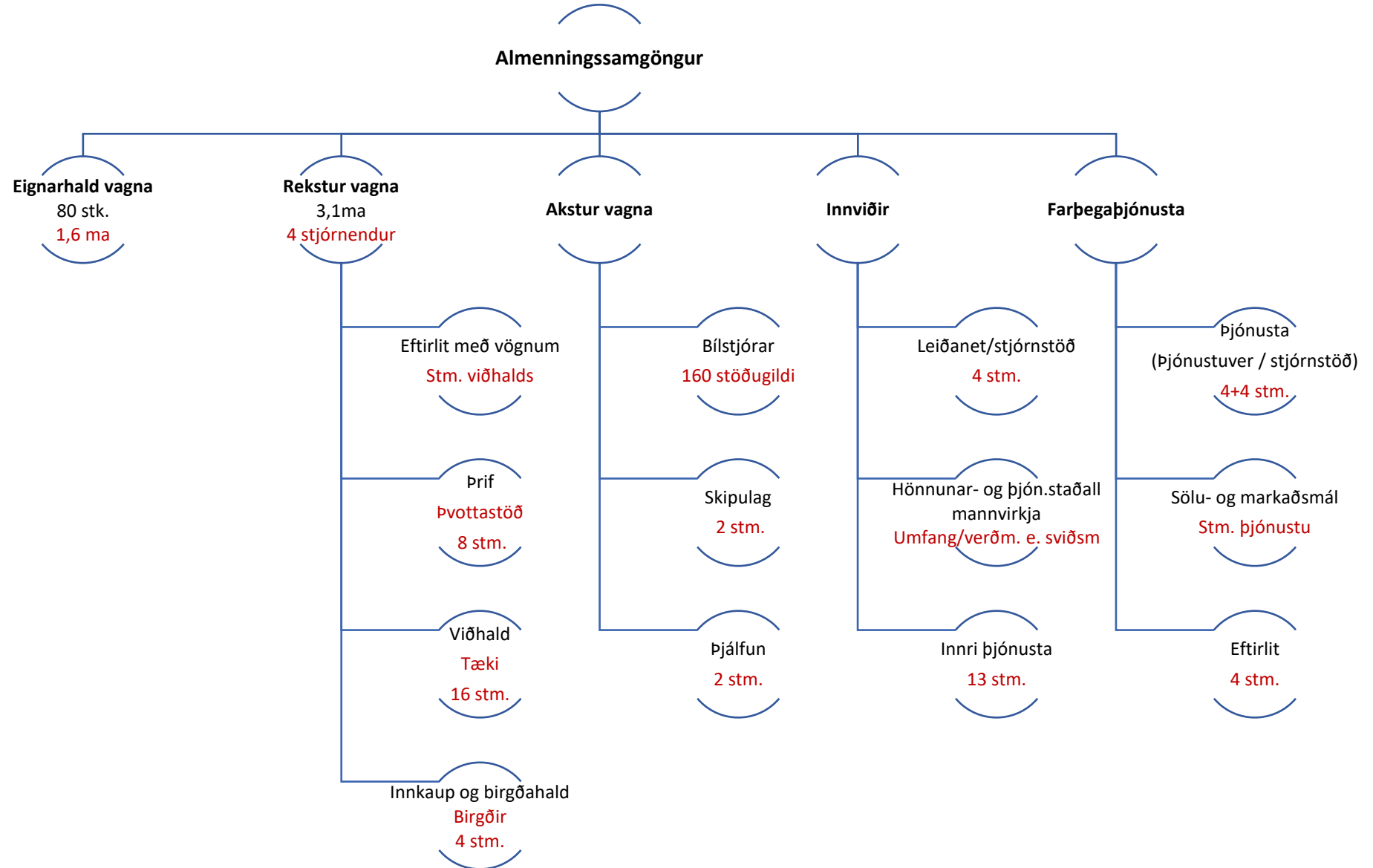
2. Strætó – spurningar og umræða um sviðsmyndir

STRATEGÍA

Sviðsmynd 1:

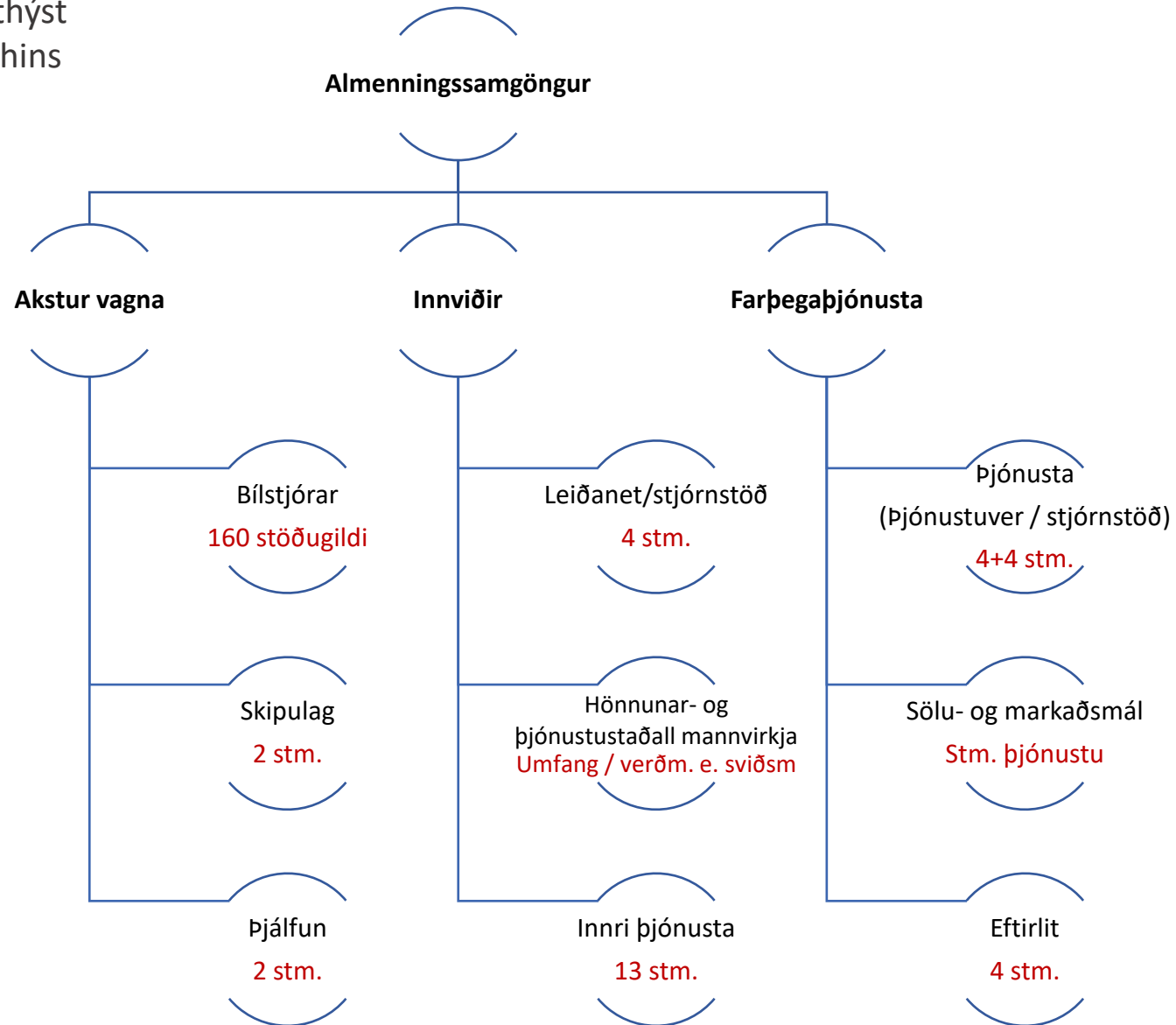
- Óbreyttur rekstur

Sviðsmynd 2:

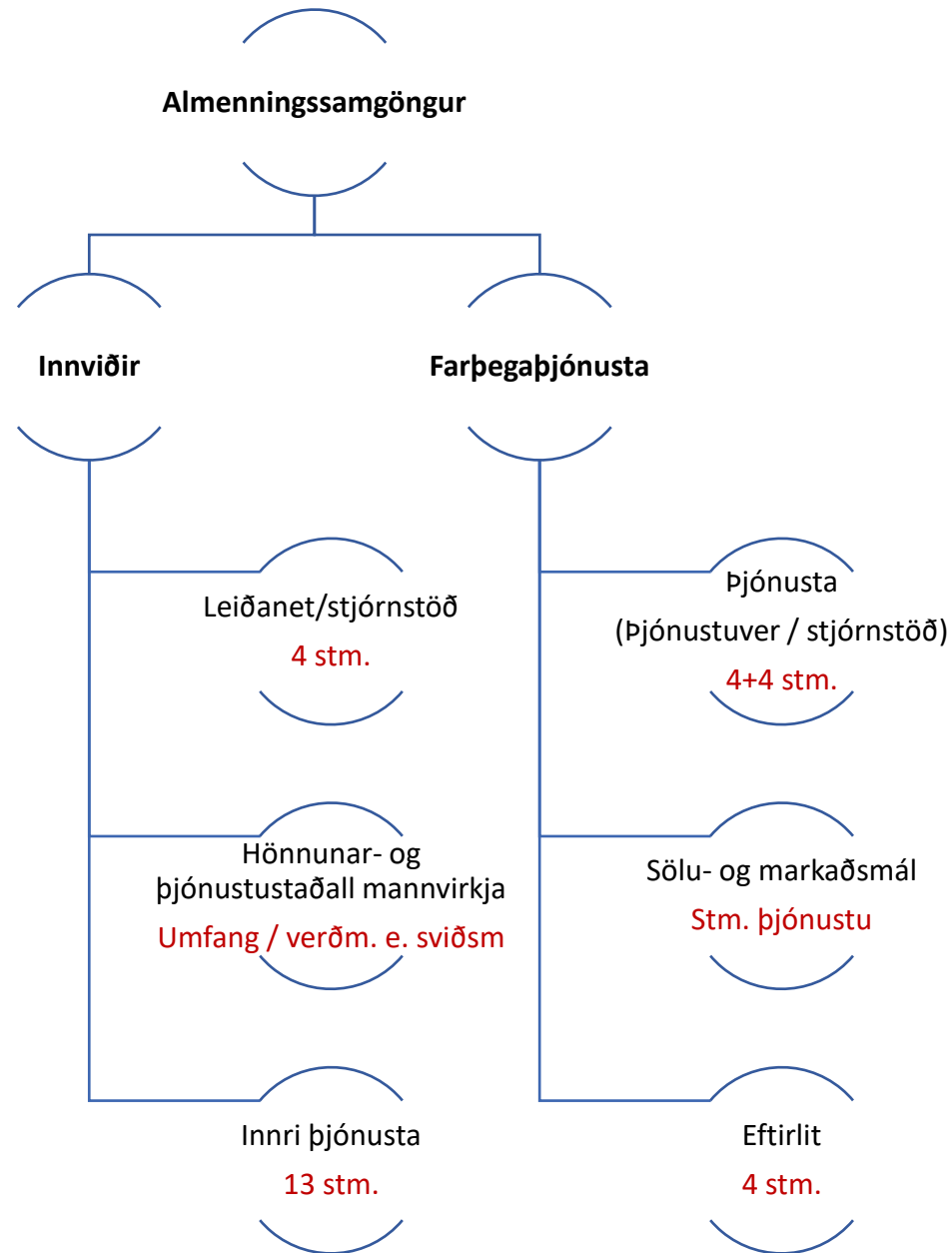
- Öllum rekstri vagna hefur verið úthýst
- Akstur vagna, skipulag og þjálfun hins vegar áfram hjá Strætó

- **Umfang sviðsmyndar:**
  - Mannafli
  - Kostnaður
  - Eignir – umfang / verðmæti
- **Ályktanir fyrir sviðsmynd**
  - Breyting á mannafla í innviðum
  - Sparnaður v/aflagðrar starfsemi
  - Verðmæti seldra eigna
  - O.s.frv.

Sviðsmynd 3:

- Öllum rekstri vagna hefur verið úthýst – þar með talið akstri
- Þjálfun bílstjóra hjá Strætó háð þjónustustigi um borð

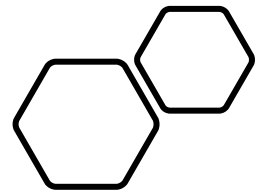
- **Umfang sviðsmyndar :**
  - Mannafli
  - Kostnaður
  - Eignir – umfang / verðmæti
- **Ályktanir fyrir sviðsmyndir**
  - Breyting á mannafla í innviðum
  - Sparnaður v/aflagðrar starfsemi
  - Verðmæti seldra eigna
  - O.s.frv.

- Umfang einstakra sviðsmynda:
  - Mannafli
  - Kostnaður
  - Eignir – umfang / verðmæti
- Ályktanir fyrir einstakar sviðsmyndir
  - Breyting á mannafla í innviðum
  - Sparnaður v/aflagðrar starfsemi
  - Verðmæti seldra eigna
  - O.s.frv.

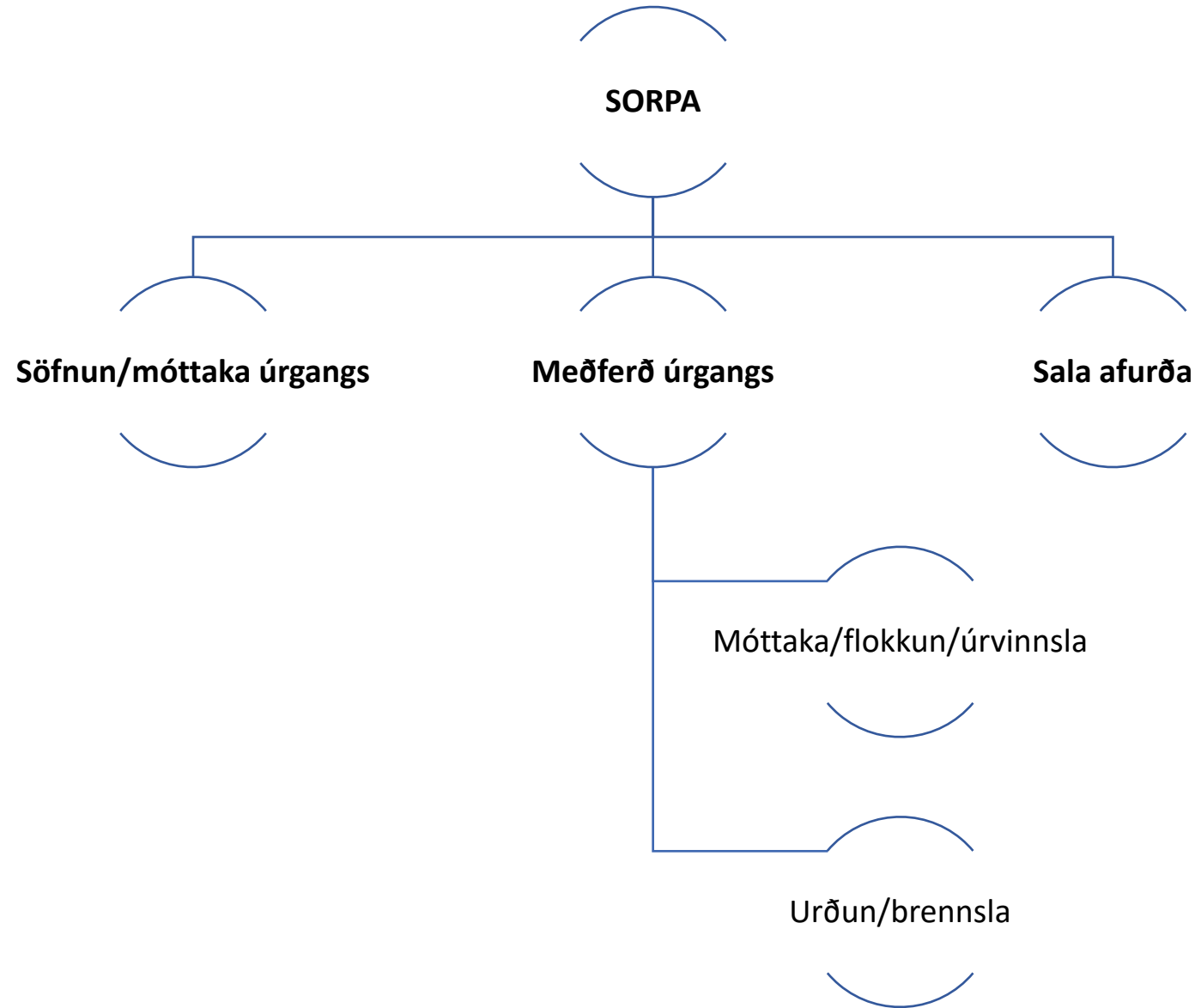
3. Sorpa – kortlagning verkefna

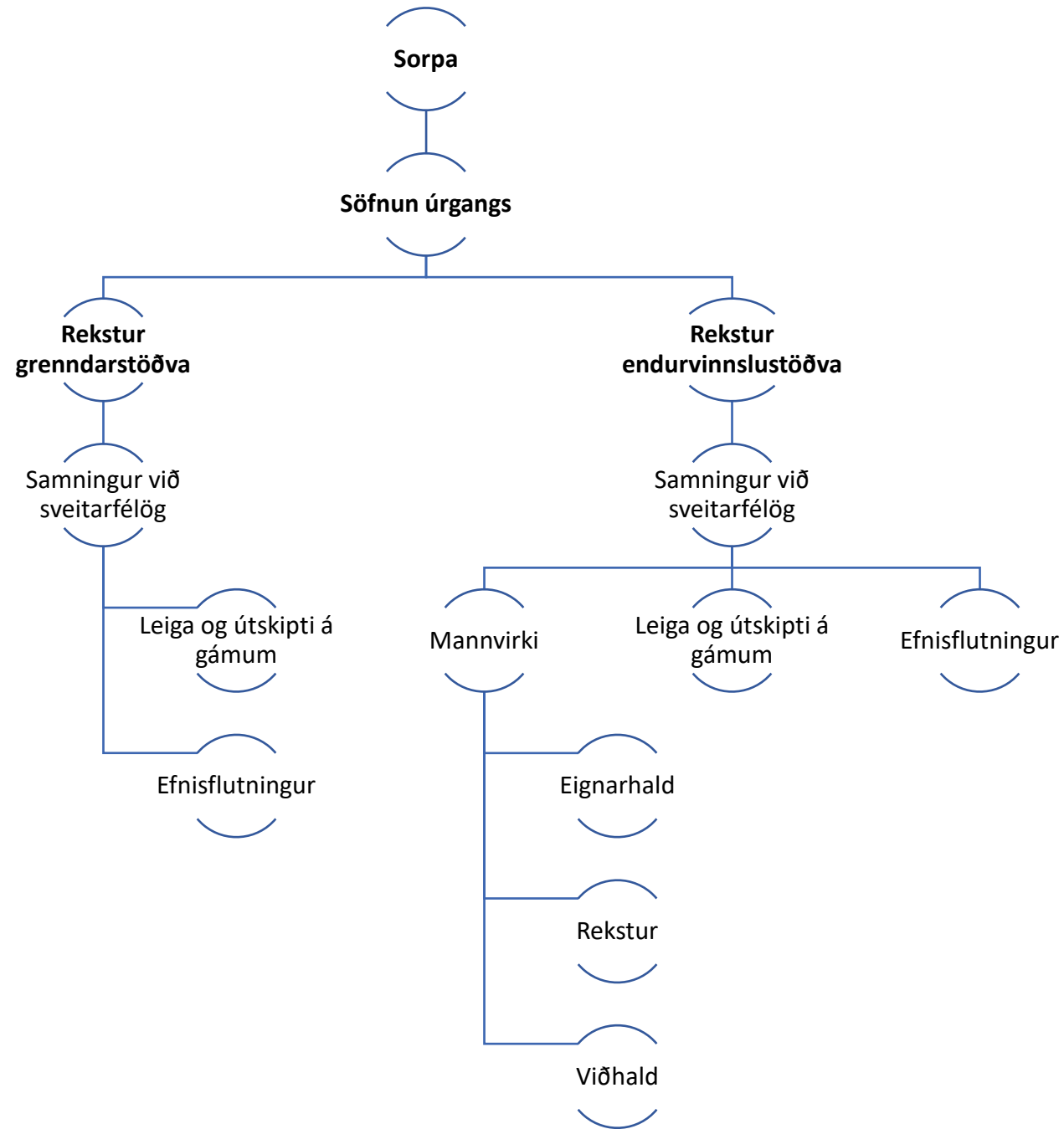
STRATEGÍA

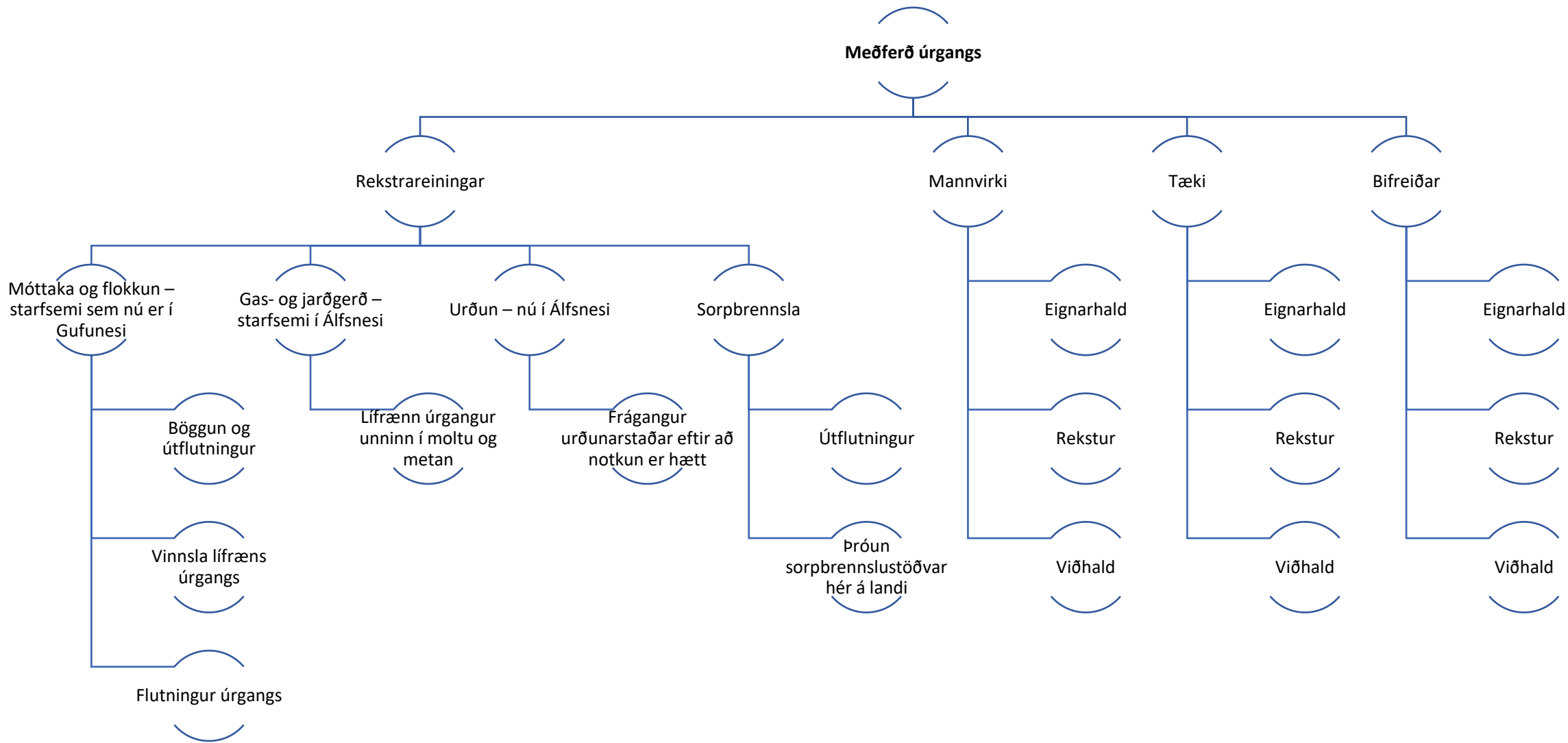
Yifirlitsmynd

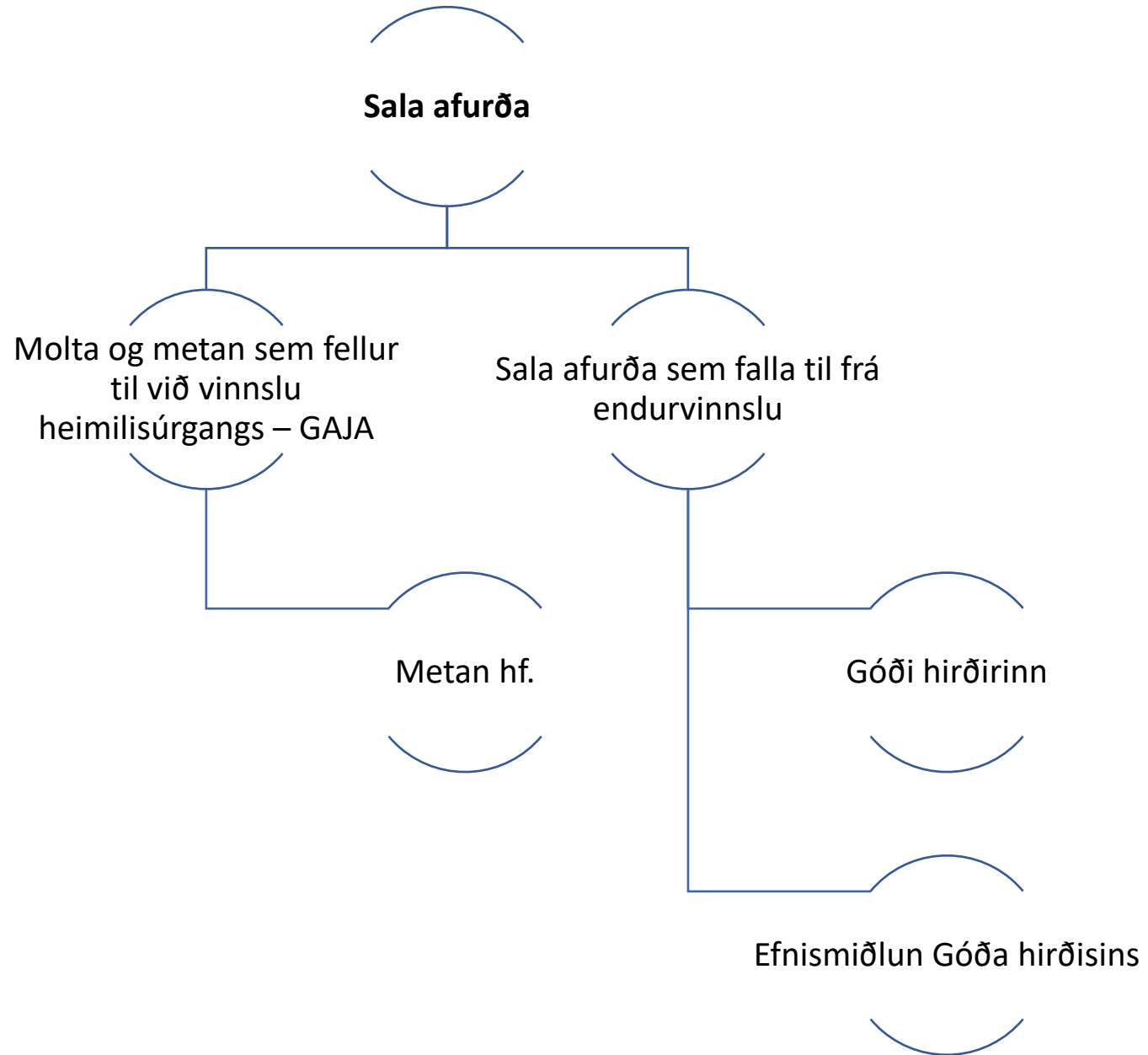
SÖFNUN ÚRGANGS

MEÐFERÐ ÚRGANGS

SALA AFURÐA

Takk fyrir!

STRATEGÍA[^]

Húsi verzlunarinnar

Kringlunni 7

103 Reykjavík

gundrun@strategia.is - helga@strategia.is

Fjórði fundur starfshóps um stjórnslu byggðasamlaga – 15. mars 2021

Sorpa – lögskyld verkefni og önnur verkefni

Yfirlit

---

1. Sorpa

- Lögskyld verkefni skv. lögum 55/2003
- Tilgangur og starfsemi Sorpu
- Verkefni Sorpu
- Til umhugsunar
  - Verkefni byggðasamlags / sveitarfélaga
  - Atvinnurekstur Sorpu

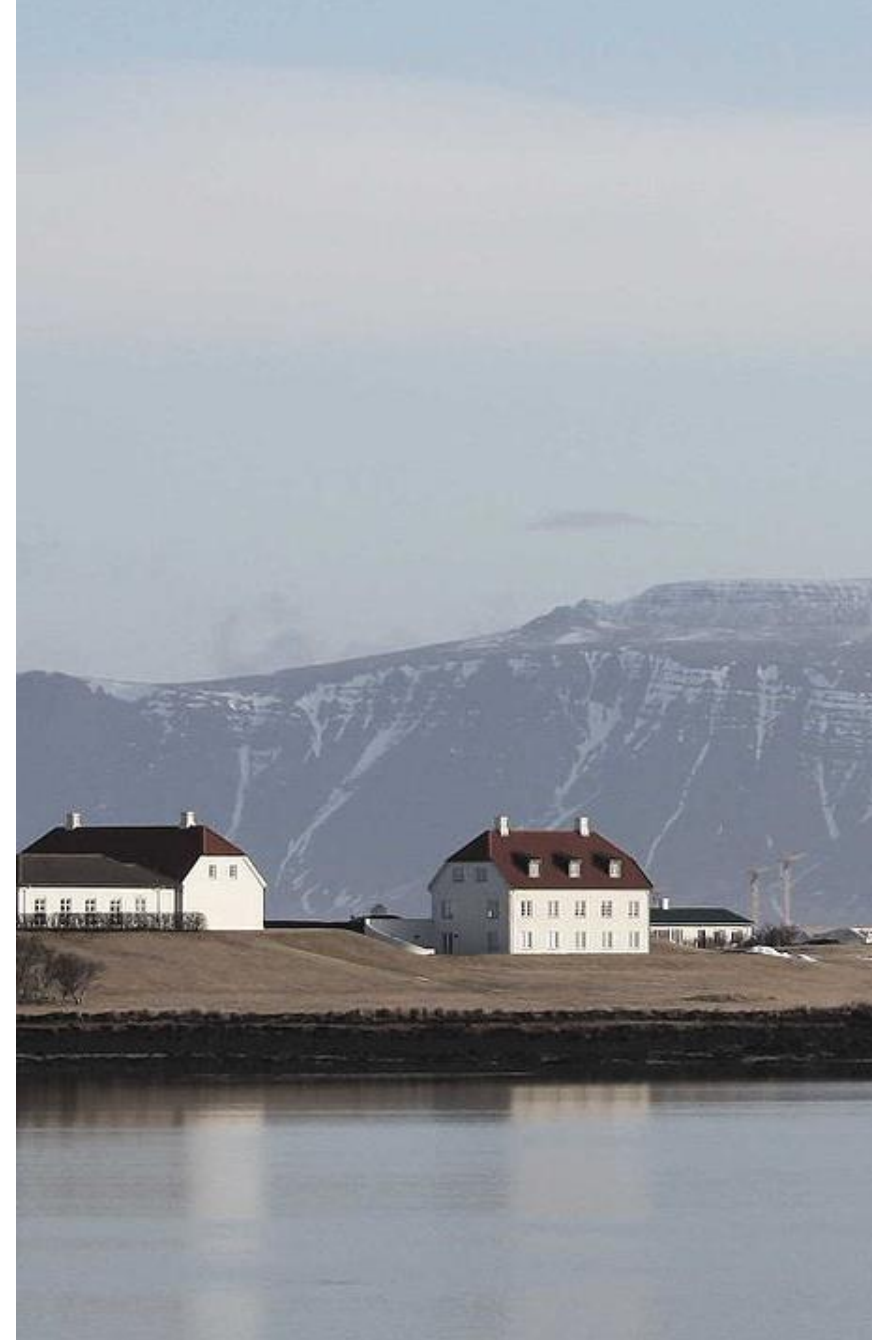
Lög 55/2003 um meðhöndlun sorps

Hlutverk sveitarfélaga

skv. lögum um meðhöndlun úrgangs nr. 55/2003

- Skyldur þegar kemur að heimilis- og rekstrarúrgangi
  - Ákveða fyrirkomulag söfnunar frá heimilum og rekstraraðilum
  - Bera ábyrgð á flutningi heimilsúrgangs Lögskyld verkefni
  - Skulu sjá um að starfræktar séu móttöku- og söfnunarstöðvar
- Bera ekki skyldur við endurvinnslu, endurnýtingu eða förgun sem slíka
  - Hins vegar eðlilegt að þau sinni verkefnum þar sem markaðsbrestur er
  - Urðun sem dæmi á hendi sveitarfélaga eðli málsins samkvæmt
- Setja samþykktir um meðhöndlun úrgangs, s.s.
  - Fyrirkomulag sorphirðu
  - Skyldu einstaklinga og lögaðila til að flokka úrgang
  - Stærð, gerð, staðsetningu og merkingu sorphlata
  - Endurnýtingu og förgun úrgangs
  - Öph.

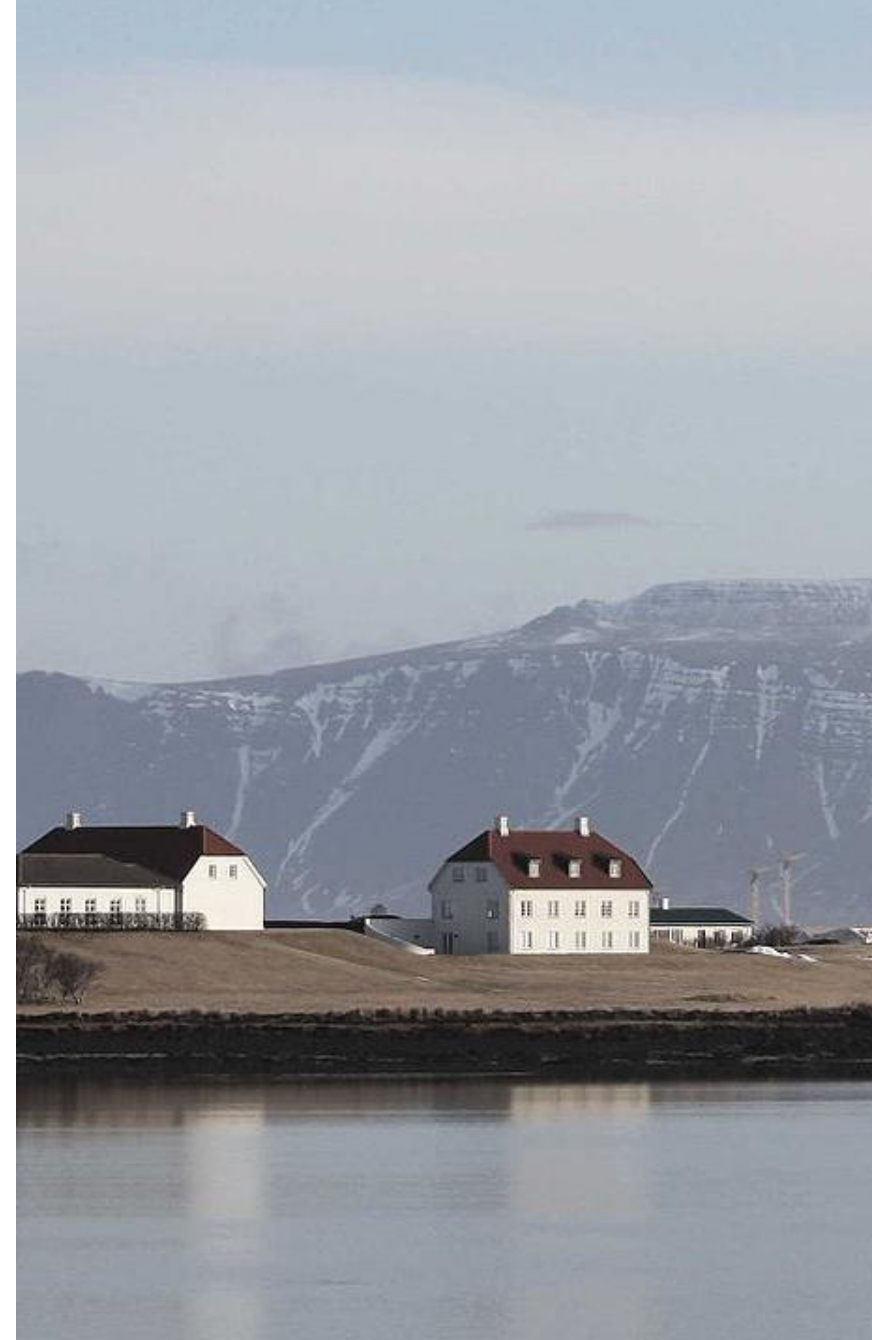

Tilgangur og starfsemi Sorpu

Tilgangur Sorpu skv. stofnsamningi

- Að annast lögskyld verkefni sbr. að framan - en einnig:
  - Vinnslu og sölu á efnum úr sorpi til endurnýtingar eftir því sem hagkvæmt þykir
  - Samstarf og viðskipti við fyrirtæki er starfa á sviði endurvinnslu úrgangsefna eftir því sem hagkvæmt þykir.
- Í 10. gr. stofnsamnings segir að Sorpa:
  - Geti leyst verkefni sín með eigin starfsliði
  - Geti leyst verkefni sín með samningum við sjálfstæða verktaka
  - Skuli bjóða út verkefni eftir því sem unnt er
  - Hafi heimild til samstarfs við aðra aðila um einskaka þætti starfseminnar
  - Hafi heimild (stjórn) til að setja á stofn hlutafélög
    - til að sinna tilteknum verkefnum sem falla að tilgangi byggðasamlagsins
    - og / eða leita samstarfs við aðra aðila um stofnun slíkra félaga
- Af þessu má álykta að gert er ráð fyrir þróun markaðar og þar með endurskoðun verkefna sem byggðasamlagið sinnir – og því horft til samstarfs, útvistunar og tilfærslu verkefna í dótturfélög

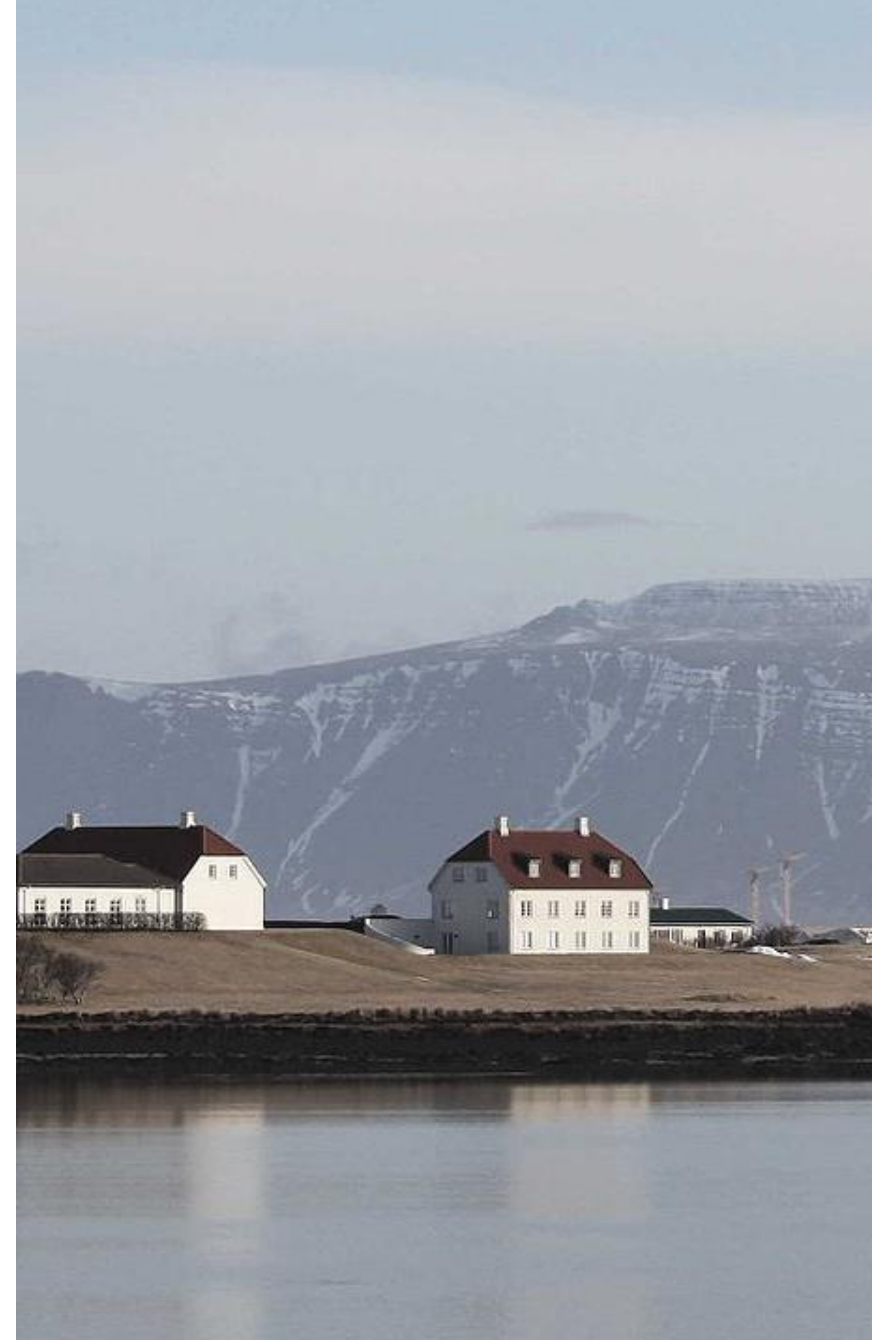

Eigendastefna Sorpu

Tilgangur og starfsemi

- Tilgangur
  - Móttaka og meðhöndlun úrgangs í samræmi við lögskyld verkefni skv. lögum 55/2004
- Kjarnastarfsemi
  - Rekstur urðunarstaðar
  - Starfrækja móttöku- og söfnunarstöðvar
- Vegna „skylda eigenda um að draga úr urðun lífræns úrgangs og auka endurvinnslu og endurnýtingu úrgangs“ nær starfsemin einnig til:
  - Framleiðslu á eldsneyti og orku úr úrgangi
  - Sölu á flokkuðum úrgangi

...ef hagkvæmt þykir og/eða ef því fylgir umhverfislegur ávinningur
- Þá segir að SORPA bs. skuli í allri starfsemi sinni gæta að samkeppnissjónarmiðum sem uppi kunna að vera hverju sinni

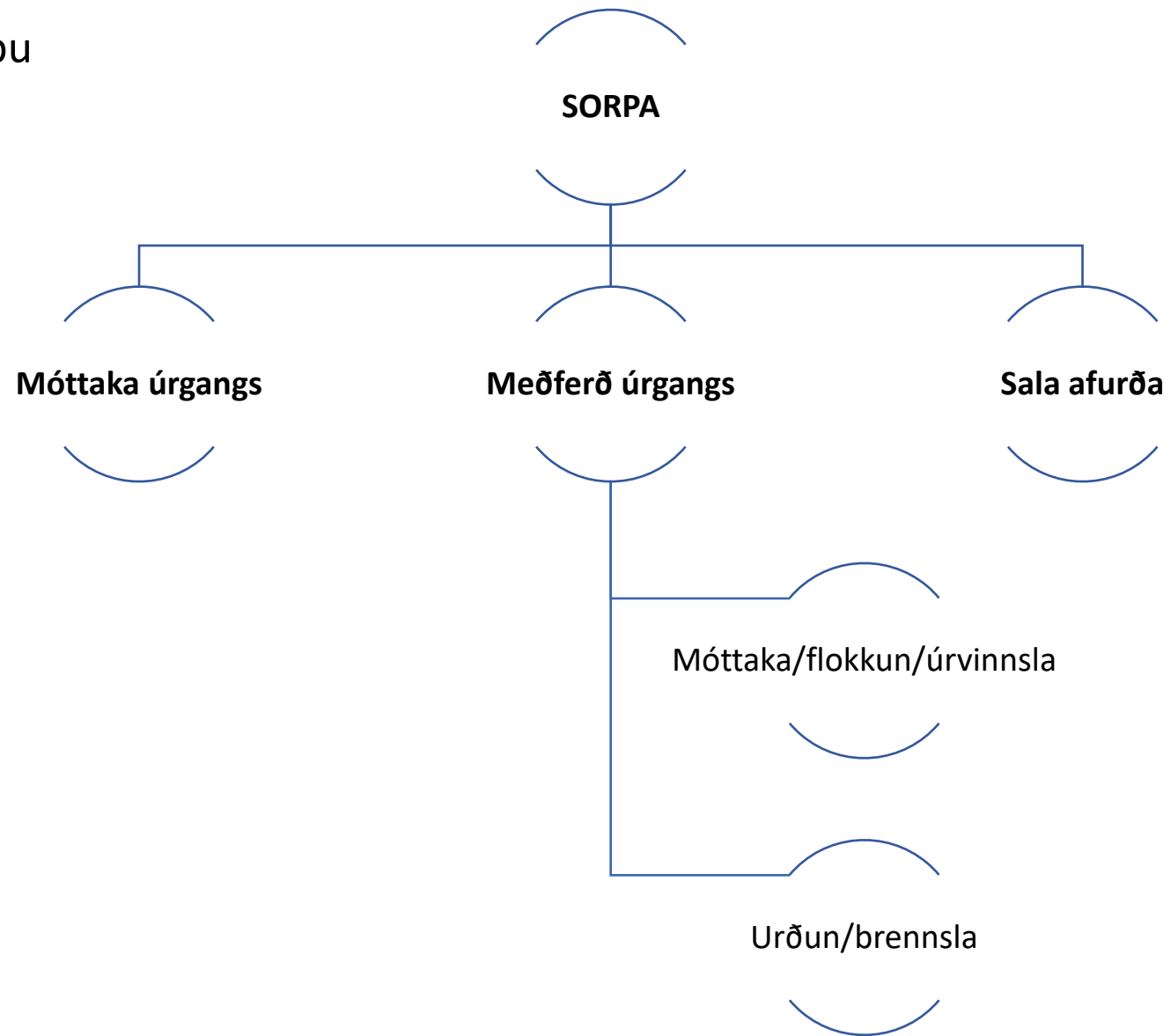

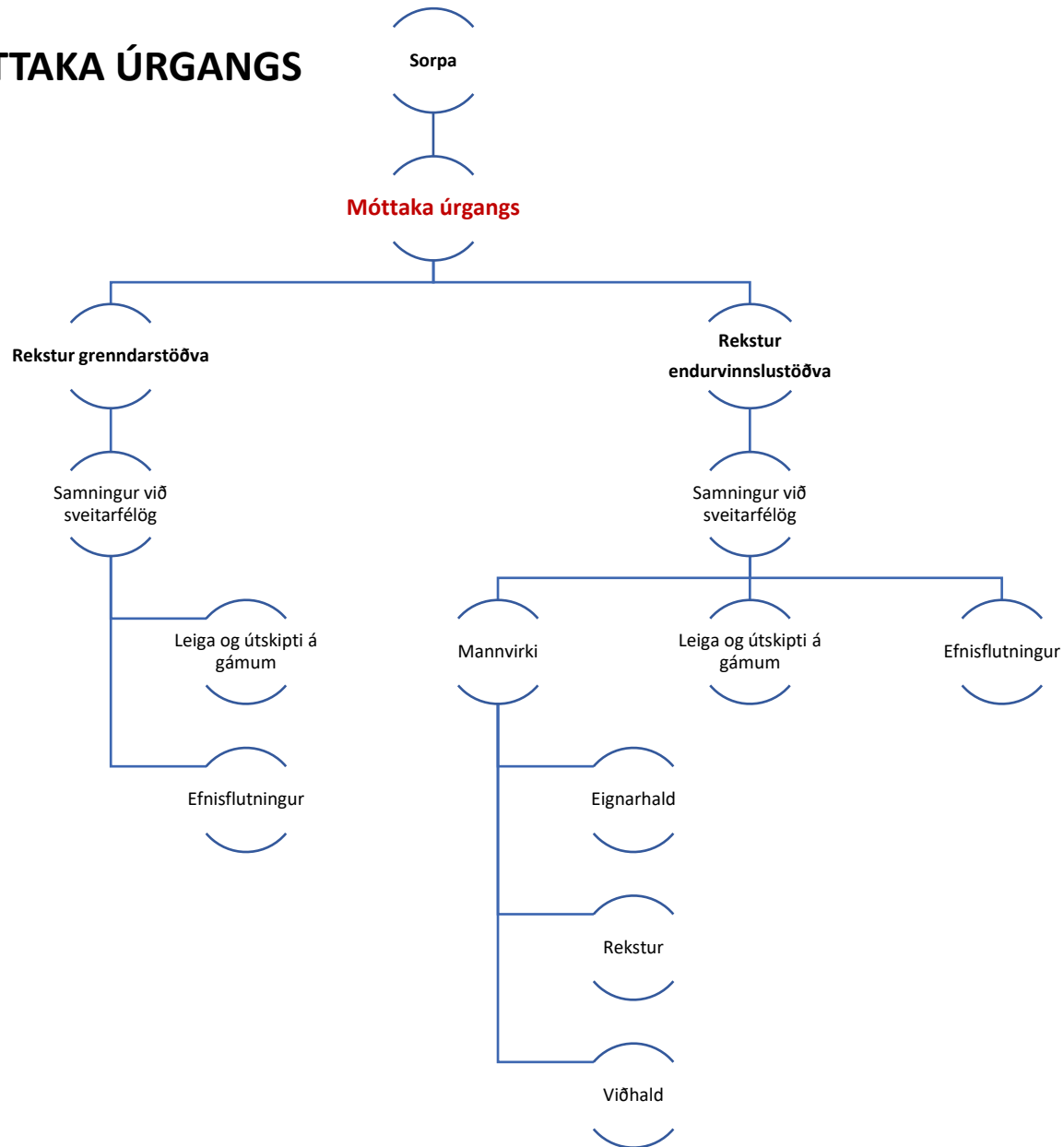

Verkefni Sorpu

Núverandi verkefni Sorpu

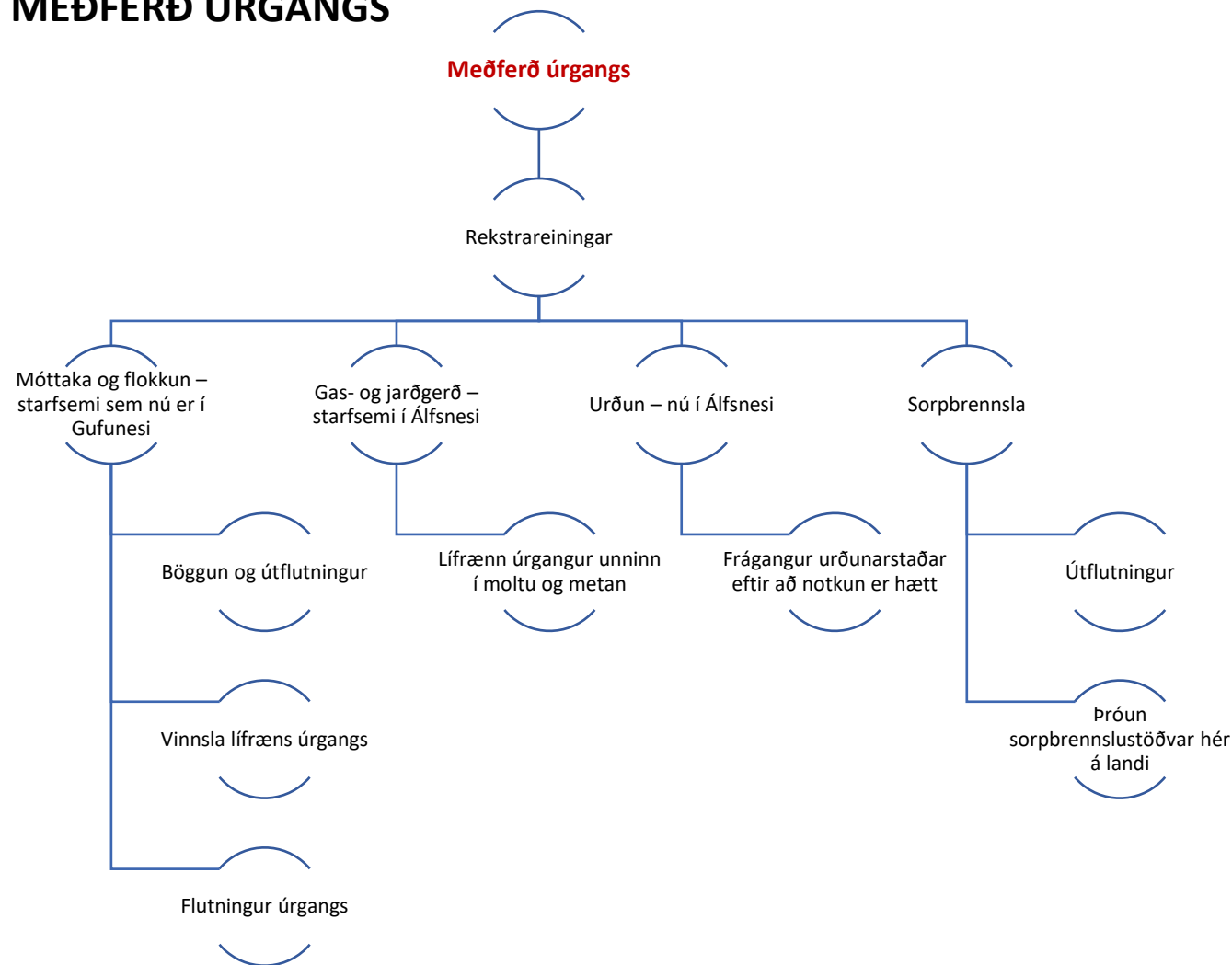

MÓTTAKA ÚRGANGS

- Móttökustöðvar eru lögskyld verkefni
- Eru hins vegar ekki hluti af starfsemi byggðasamlagsins Sorpu
  - Starfsemin er til komin með þjónustusamningum við sveitarfélögin
  - Ekki sameiginleg stefnumörkun í málaflokknum
- Sorpa sinnir starfseminni ekki sjálf
  - Aðeins stjórnun og eftirlit
  - Gámum og akstri útvistað
  - Sveitarfélög eiga lóðir
- Stefnumörkun vegna málaflokksins ekki sinnt af sveitarfélögunum - heldur stjórnendum og stjórn Sorpu - þar sem ákvæðum þjónustusamninga sleppir
- Utan við þennan starfspátt fellur söfnun úrgangs og flutningur frá heimilum
  - Sveitarfélög sinna sitt í hvoru lagi stefnumörkun, stjórnun og eftirliti
  - Söfnun og akstri stundum útvistað

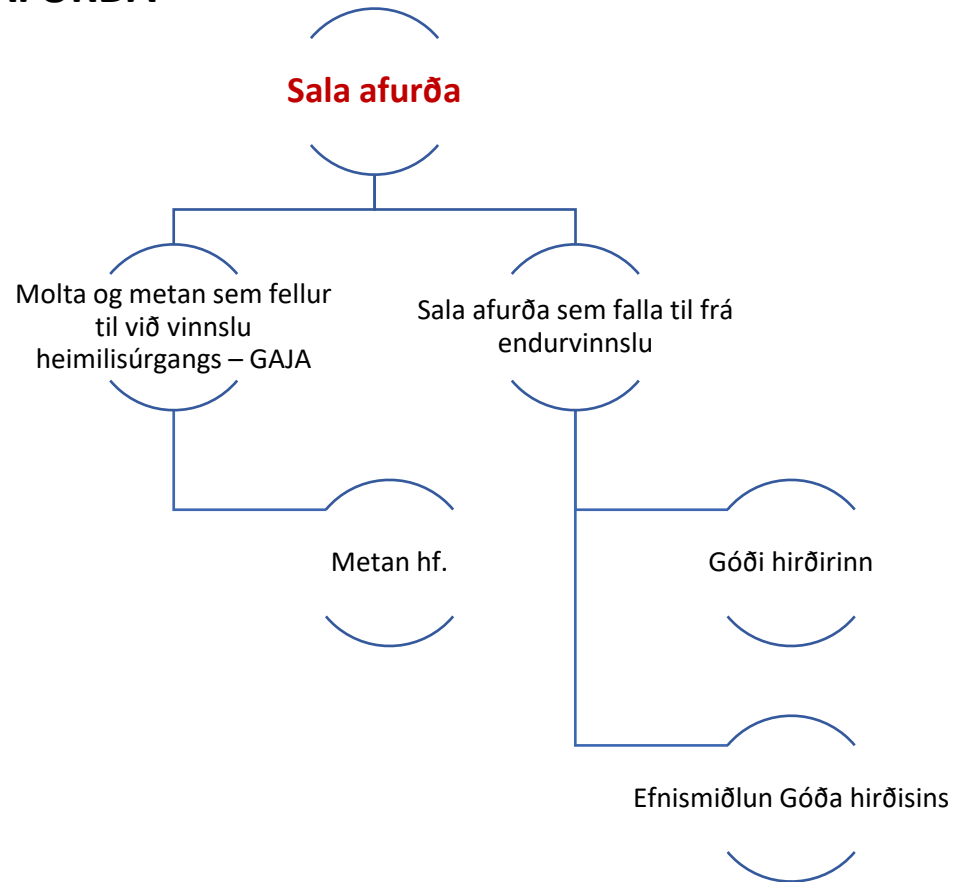
MEÐFERÐ ÚRGANGS

- Meðferð úrgangs ekki flokkað jafn augljóslega og söfnun og móttaka m.t.t. lögskyldra verkefna sveitarfélaga
- Gufunes
  - Að hluta til á samkeppnismarkaði
  - Markaðsbrestur í tilteknum flokkum
  - Þarfnast nánari rýni
- GAJA
  - Líklega hagkvæmari í víðtækari starfsemi en innan byggðasamlags SH
  - Möguleg innviðafjárfesting í núverandi vaxtastigi – PPP?
- Urðun í Álfsnesi
  - Markaðsbrestur
  - Ábyrgð eftir lokun í 30 ár- 1,5 ma kostnaður
- Sorpbrennsla
  - Líklega hagkvæmari í víðtækari starfsemi en innan byggðasamlags SH
  - Aðkoma ríkis og annarra sveitarfélaga?
  - Möguleg innviðafjárfesting í núverandi vaxtastigi – PPP?

SALA AFURÐA

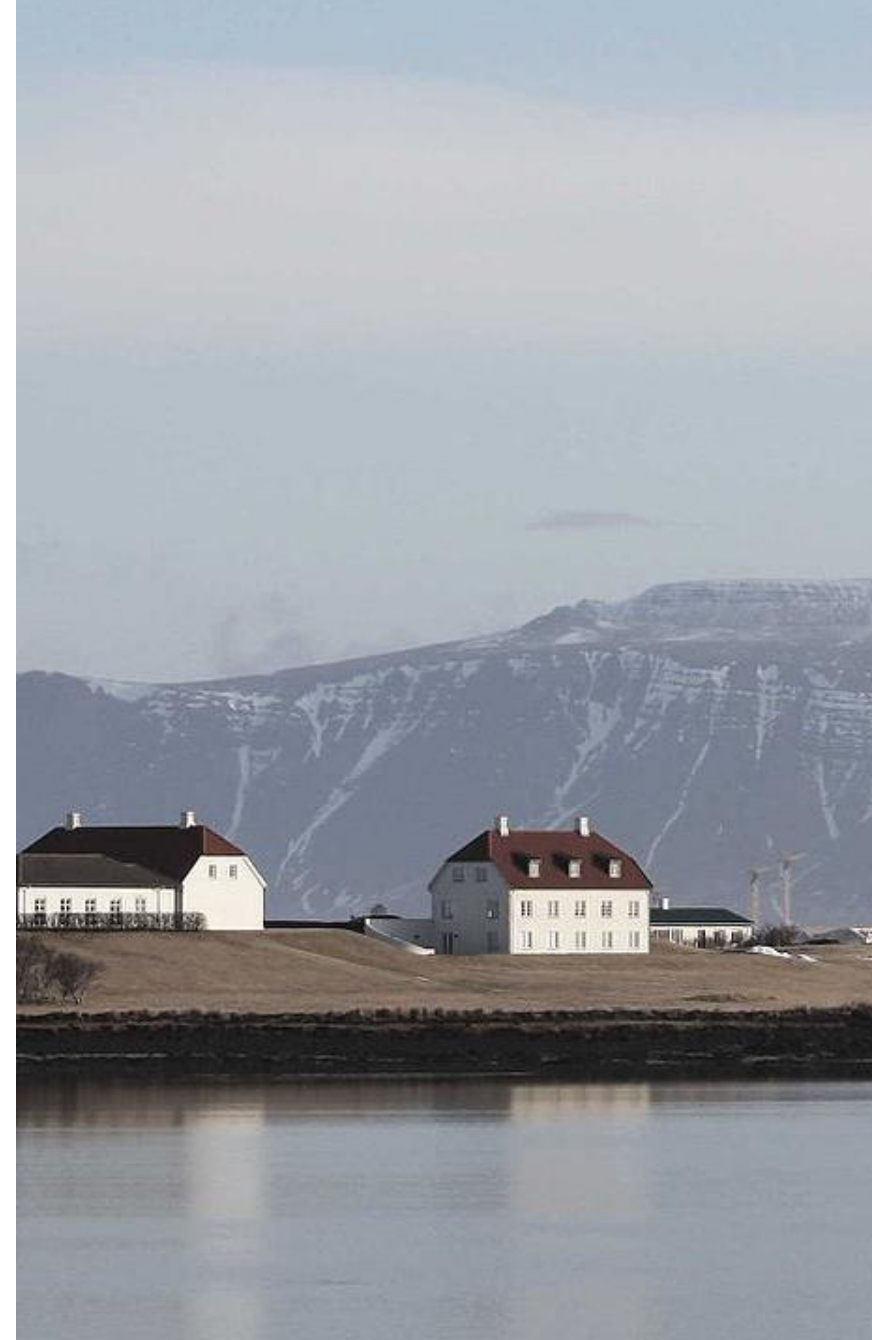
- Sala afurða ekki hluti af lögskyldum verkefnum sveitarfélaga
- Molta og metan
  - Á samkeppnismarkaði
  - Yrði slík starfsemi rekin innan / í nafni sveitarfélags?
- Góði hirðirinn
  - Á samkeppnismarkaði
  - Yrði slík starfsemi rekin innan / í nafni sveitarfélags?

Til umhugsunar

Til umhugsunar

1. Hversu langt ná eiginlegar skyldur sveitarfélaganna skv. lögum 55/2003?
2. Er hagkvæmni í því að sveitarfélögin sinni slíkum verkefnum saman í byggðasamlagi?
3. Eru forsendur fyrir stefnusáttmála byggðasamlags vegna þeirra verkefna?
4. Hvað verður um verkefni sem ekki næst stefnusáttmáli um?
5. Geta Strætó og Sorpa verið eitt og sama byggðasamlagið?
  - Þjónustustig, útboð, samningastjórnun og eftirlit
6. Hvaða rekstrarform hentar núverandi atvinnurekstri Sorpu?
7. Fylgja allar eignir og starfsemi fyrirtækjarekstri Sorpu – eða verða einhver áfram á forræði sveitarfélaga / byggðasamlags?
  - a) Tiltekin starfsemi / eignir í Gufunesi
  - b) Álfsnes
  - c) Þróunarverkefni
    - a) Gaja
    - b) Sorpbrennsla

Verkefni byggðasamlags / sveitarfélaga

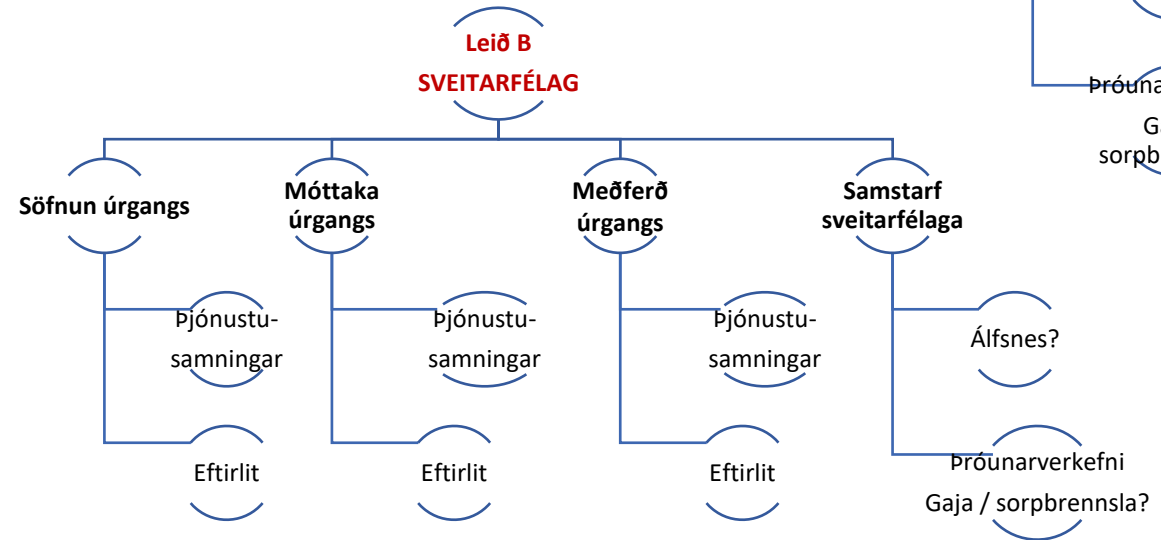
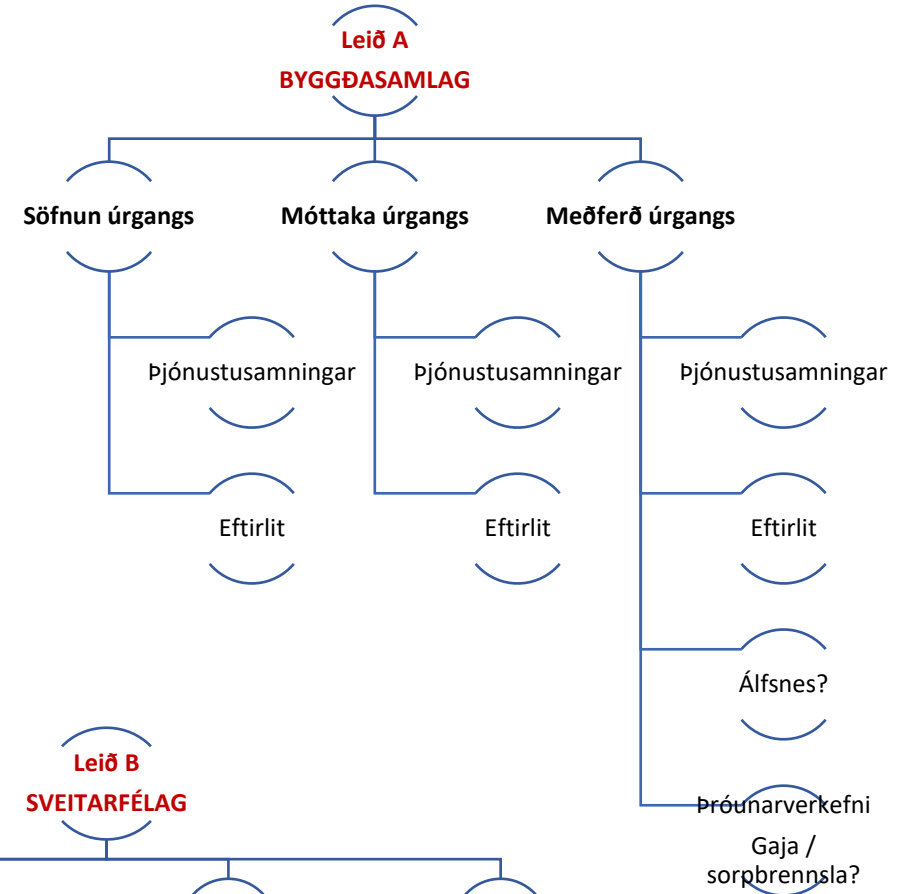
Lögskyld starfsemi sveitarfélaga – leið A og leið B

Leið A: Byggðasamlagið

- Söfnun, móttaka og meðferð (markaðsbrestur)
- Sinnir útboðum og samningastýringu / eftirliti með
  - Söfnun og móttaka
  - Flokkun og vinnsla þar sem markaðsbrestur er
  - Rekstur Álfsness
- Samkvæmt **sameiginlegum stefnusáttmála** frá stefnuráði
- Gaja og sorpbrennsla sem þróunarverkefni gætu fallið hér undir
- **Gæti orðið hluti af byggðasamlagi með Strætó – leið 2b**

Leið B: Sveitarfélögin

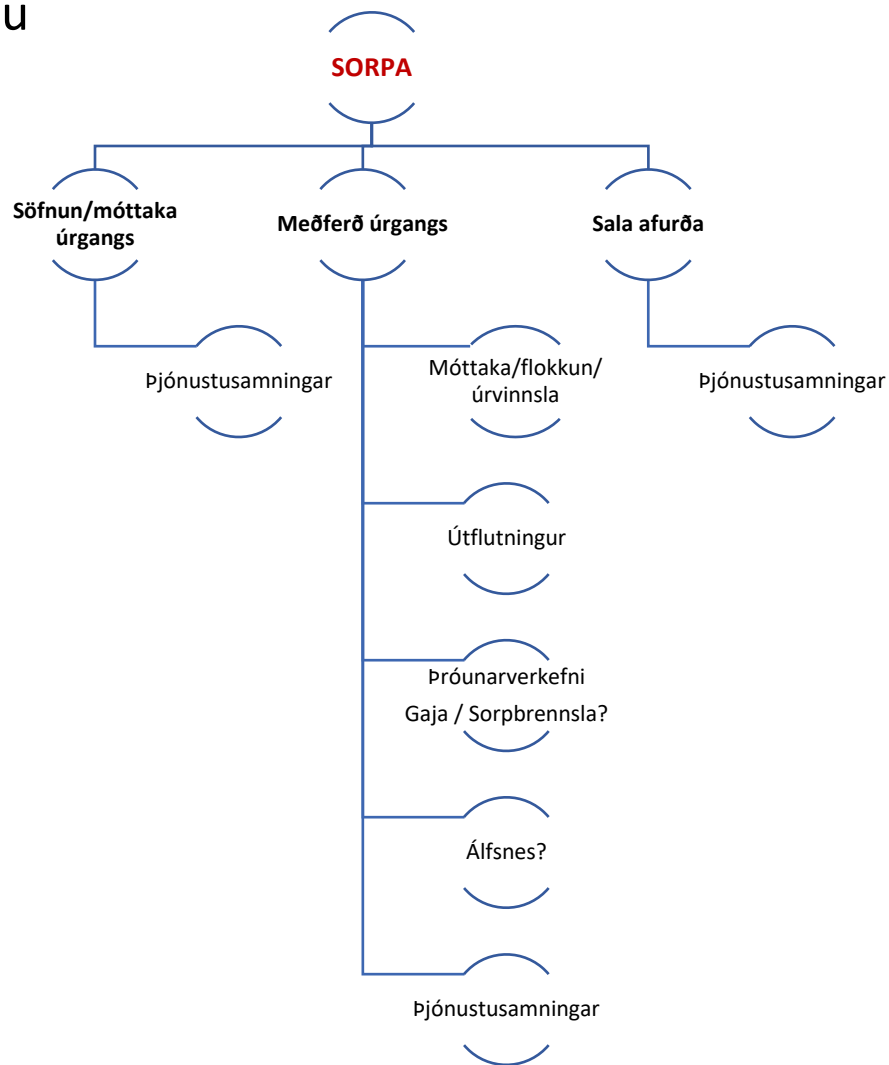
- Ef næst ekki saman stefnusáttmáli þá gera sveitarfélög þjónustusamninga saman eða hvert fyrir sig
  - Ekki verður þörf fyrir eiginlegt byggðasamlag
  - Útboðum, samningastýringu og eftirliti sinnt beint af sveitarfélögum
- Gaja og sorpbrennsla sem þróunarverkefni gætu verið unnin beint á samstarfsvettvangi sveitarfélaganna

Atvinnurekstur Sorpu

Atvinnurekstur Sorpu til framtíðar

Skýrslur 2011 og 2020 kalla á viðeigandi rekstrarform

- Fyrir þau verkefni sem ekki eru verkefni sveitarfélaga
- T.d. þau sem eru á samkeppnismarkaði
- Geta nýst á breiðari vettvangi en aðeins sveitarfélaganna
- Rekstrarform fyrirtækja henta starfseminni betur
  - Ekki rekin með fjárhagslegri ábyrgð sveitarfélaga
  - Stjórnskipulag í takt við atvinnurekstur
  - Áhættustýring
  - Sjálfstæð stjórnun
  - Aðskilinn fjárhagur
  - Stærðarhagkvæmni með víðtækari starfsemi – vörur og markaðir
    - T.d. bæði söfnun og móttaka
- Dæmi
  - Að hluta til meðferð úrgangs – Gufunes
  - Gaja gæti fylgt hér með – jafnvel sem þróunarverkefni
  - Þróun sorpbrennslustöðvar gæti verið unnin í gegnum Sorpu
  - Sala á moltu og metan
  - Góði hirðirinn
- Sorpa heldur áfram söfnun og móttöku úrgangs
  - Samkvæmt þjónustusamningum
  - Yrði hvorki takmörkuð við sveitarfélögin né höfuðborgarsvæðið – aukin hagkvæmni

Takk fyrir!

STRATEGÍA

Húsi verzlunarinnar

Kringlunni 7

103 Reykjavík

gundrun@strategia.is - helga@strategia.is

SAMTÖK SVEITARFÉLAGA Á HÖFUÐBORGARSVÆÐINU

Fjórði fundur starfshóps um stjórnslu byggðasamlaga – 26. mars 2021

Sorpa – sviðsmyndir

Yfirlit

---

1. Sorpa

- Lögskyld verkefni skv. lögum 55/2003
- Tilgangur og starfsemi Sorpu
- Verkefni Sorpu
- Til umhugsunar
  - Verkefni byggðasamlags / sveitarfélaga
  - Atvinnurekstur Sorpu

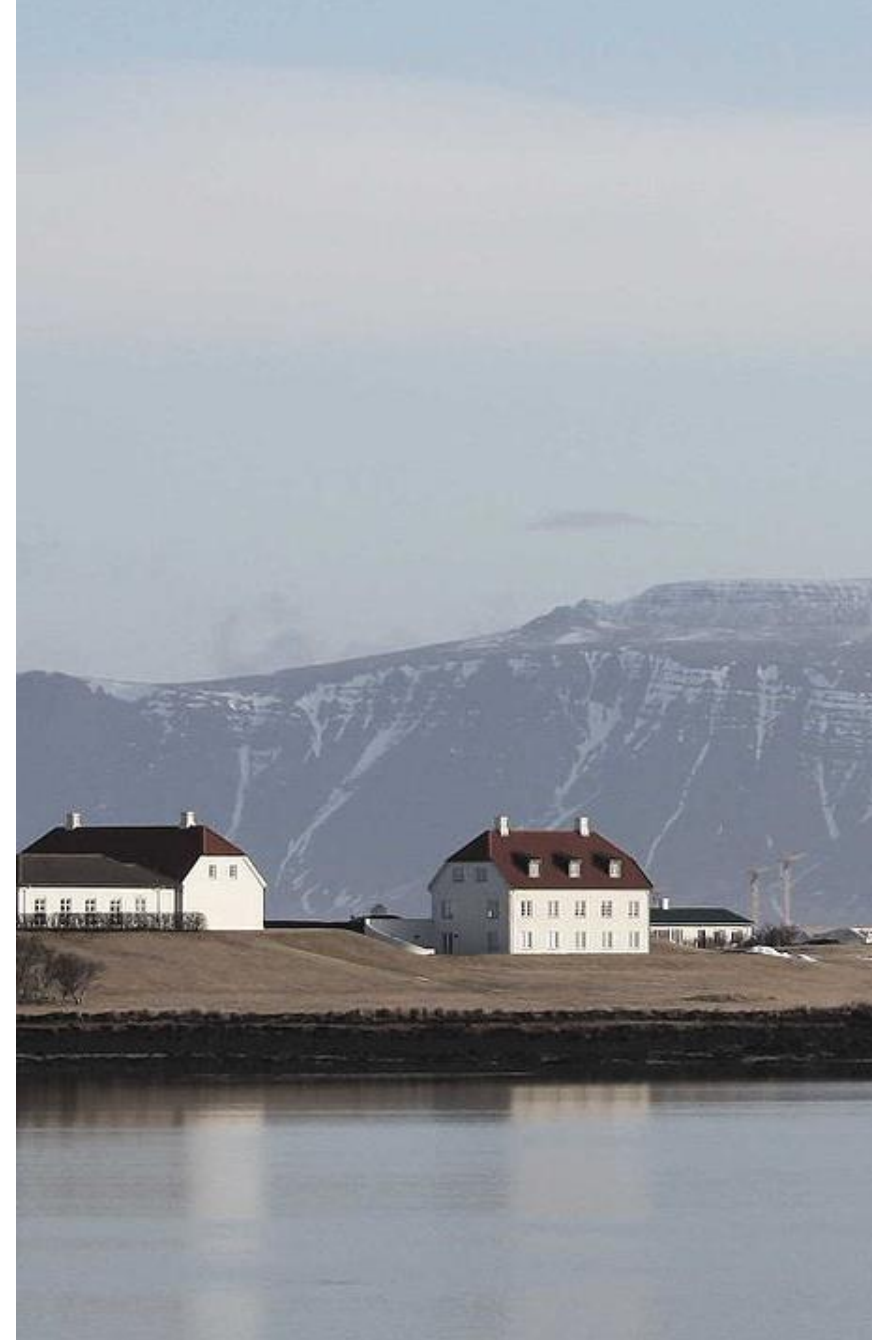
Lög 55/2003 um meðhöndlun sorps

Hlutverk sveitarfélaga

skv. lögum um meðhöndlun úrgangs nr. 55/2003

- Skyldur þegar kemur að heimilis- og rekstrarúrgangi
  - Ákveða fyrirkomulag söfnunar frá heimilum og rekstraraðilum
  - Bera ábyrgð á flutningi heimilsúrgangs Lögskyld verkefni
  - Skulu sjá um að starfræktar séu móttöku- og söfnunarstöðvar
- Bera ekki skyldur við endurvinnslu, endurnýtingu eða förgun sem slíka
  - Hins vegar eðlilegt að þau sinni verkefnum þar sem markaðsbrestur er
  - Urðun sem dæmi á hendi sveitarfélaga eðli málsins samkvæmt
- Setja samþykktir um meðhöndlun úrgangs, s.s.
  - Fyrirkomulag sorphirðu
  - Skyldu einstaklinga og lögaðila til að flokka úrgang
  - Stærð, gerð, staðsetningu og merkingu sorphlata
  - Endurnýtingu og förgun úrgangs
  - Öph.

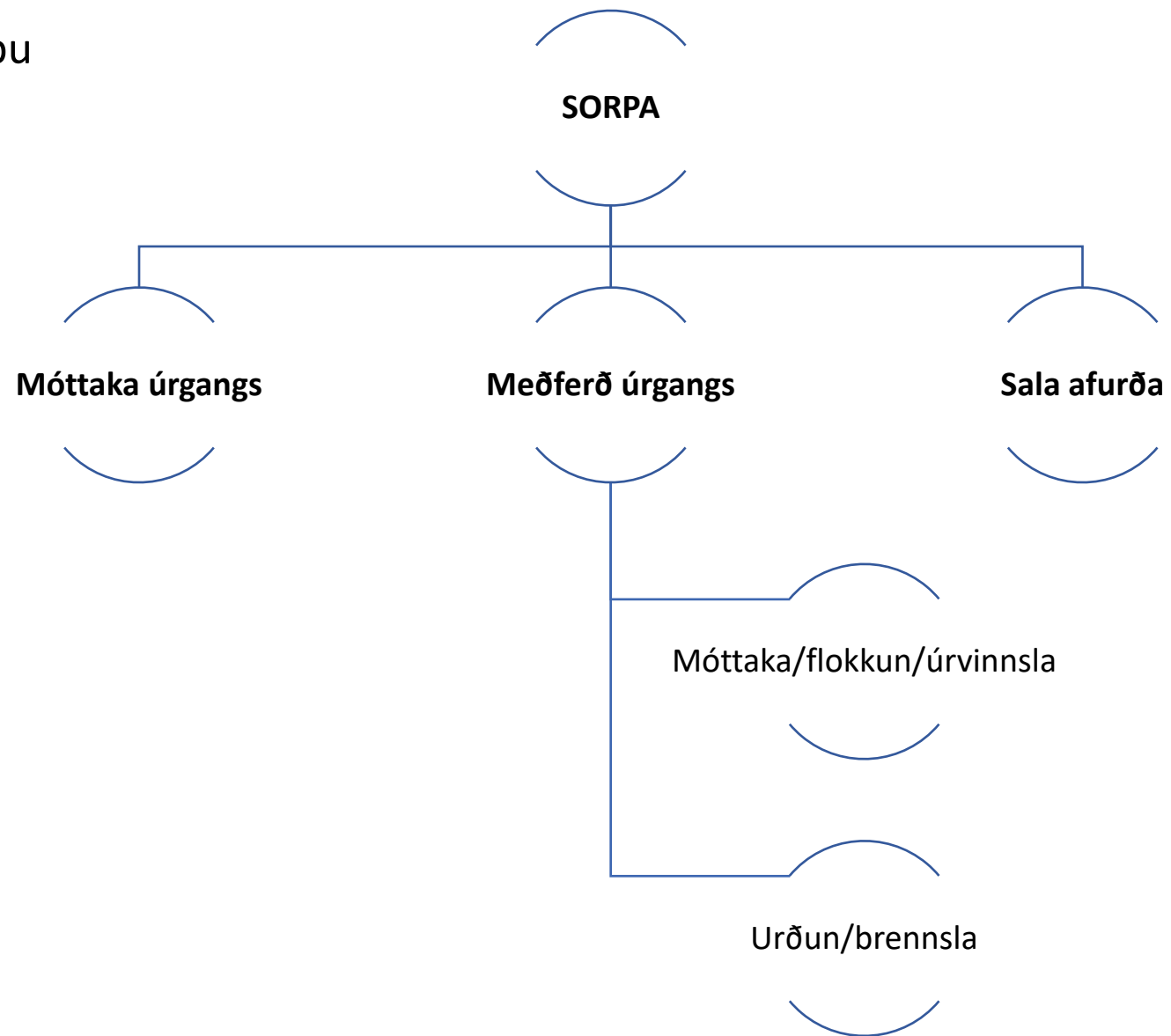

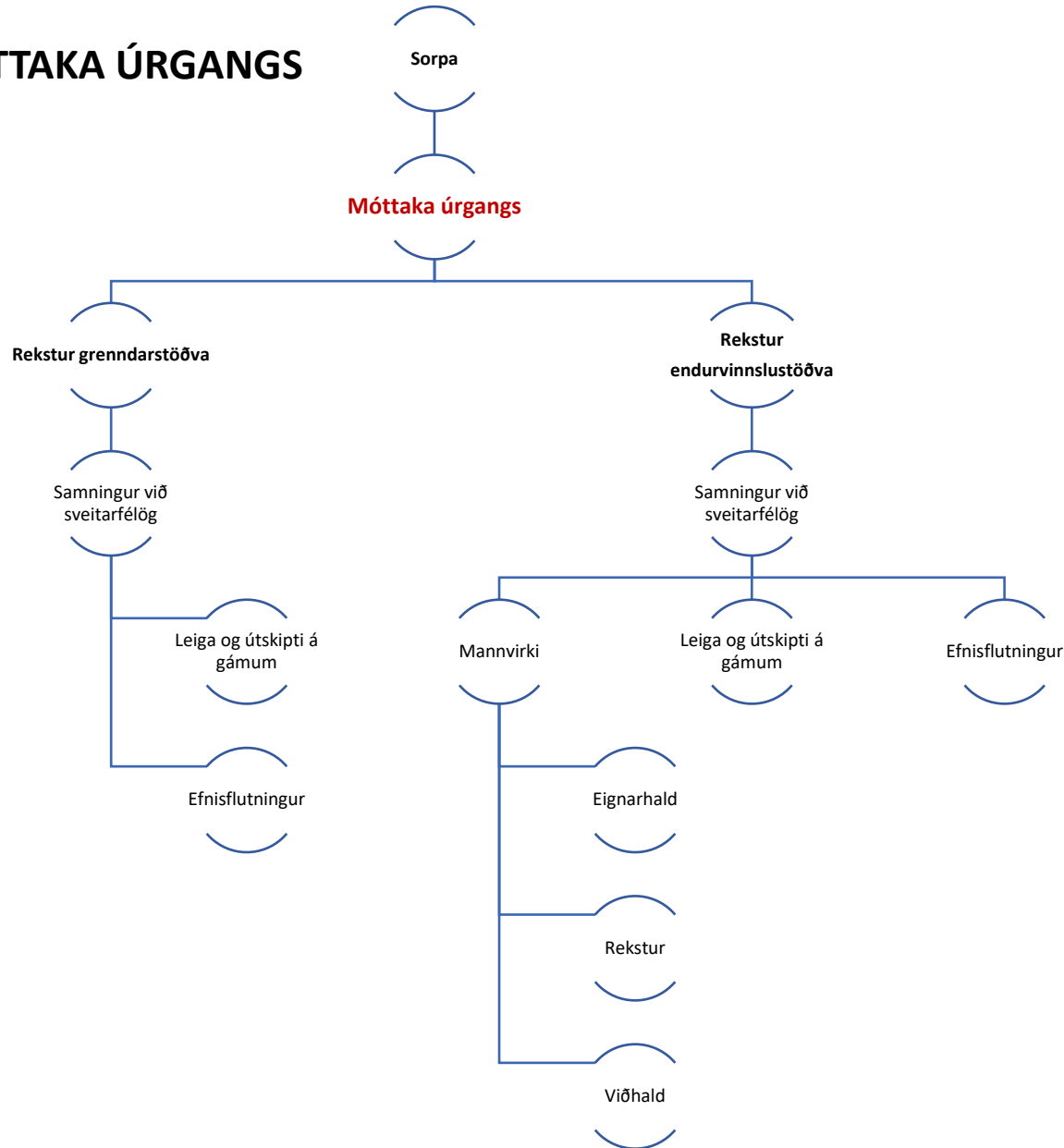

Verkefni Sorpu

Núverandi verkefni Sorpu

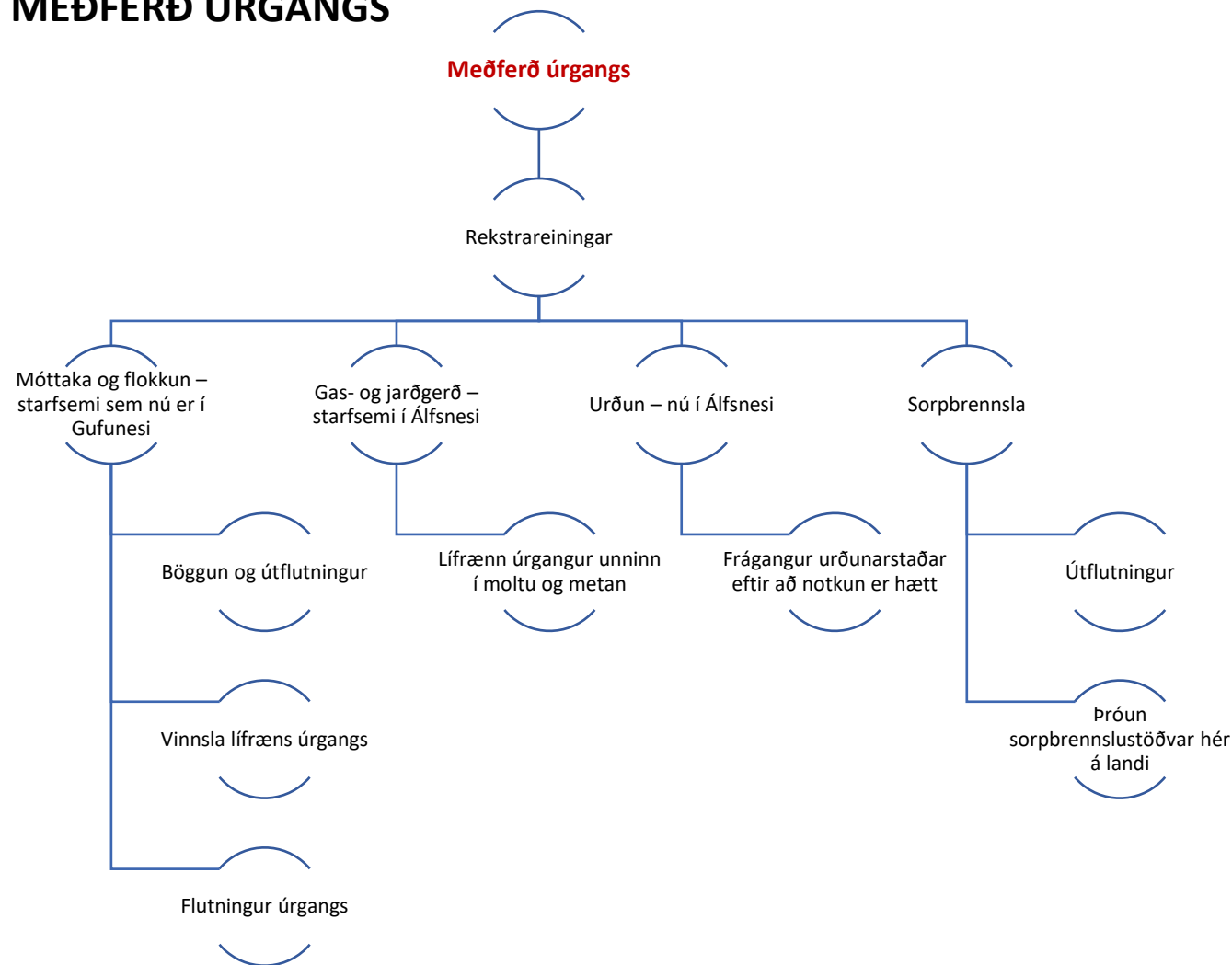

MÓTTAKA ÚRGANGS

- Móttökustöðvar eru lögskyld verkefni
- Eru hins vegar ekki hluti af starfsemi byggðasamlagsins Sorpu
  - Starfsemin er til komin með þjónustusamningum við sveitarfélögin
  - Ekki sameiginleg stefnumörkun í málaflokknum
- Sorpa sinnir starfseminni ekki sjálf
  - Aðeins stjórnun og eftirlit
  - Gámum og akstri útvistað
  - Sveitarfélög eiga lóðir
- Stefnumörkun vegna málaflokksins ekki sinnt af sveitarfélögunum - heldur stjórnendum og stjórn Sorpu - þar sem ákvæðum þjónustusamninga sleppir
- Utan við þennan starfspátt fellur söfnun úrgangs og flutningur frá heimilum
  - Sveitarfélög sinna sitt í hvoru lagi stefnumörkun, stjórnun og eftirliti
  - Söfnun og akstri stundum útvistað

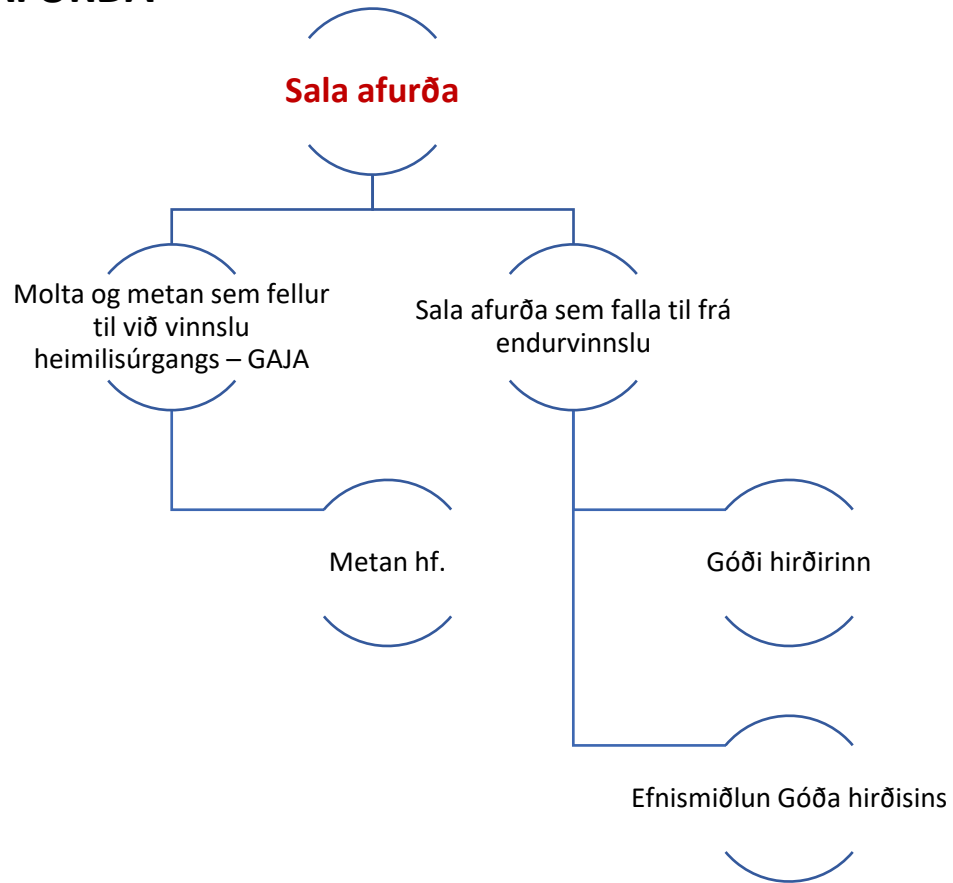
MEÐFERÐ ÚRGANGS

- Meðferð úrgangs ekki flokkað jafn augljóslega og söfnun og móttaka m.t.t. lögskyldra verkefna sveitarfélaga
- Gufunes
  - Að hluta til á samkeppnismarkaði
  - Markaðsbrestur í tilteknum flokkum
  - Þarfnast nánari rýni
- GAJA
  - Líklega hagkvæmari í víðtækari starfsemi en innan byggðasamlags SH
  - Möguleg innviðafjárfesting í núverandi vaxtastigi – PPP?
- Urðun í Álfsnesi
  - Markaðsbrestur
  - Ábyrgð eftir lokun í 30 ár- 1,5 ma kostnaður
- Sorpbrennsla
  - Líklega hagkvæmari í víðtækari starfsemi en innan byggðasamlags SH
  - Aðkoma ríkis og annarra sveitarfélaga?
  - Möguleg innviðafjárfesting í núverandi vaxtastigi – PPP?

SALA AFURÐA

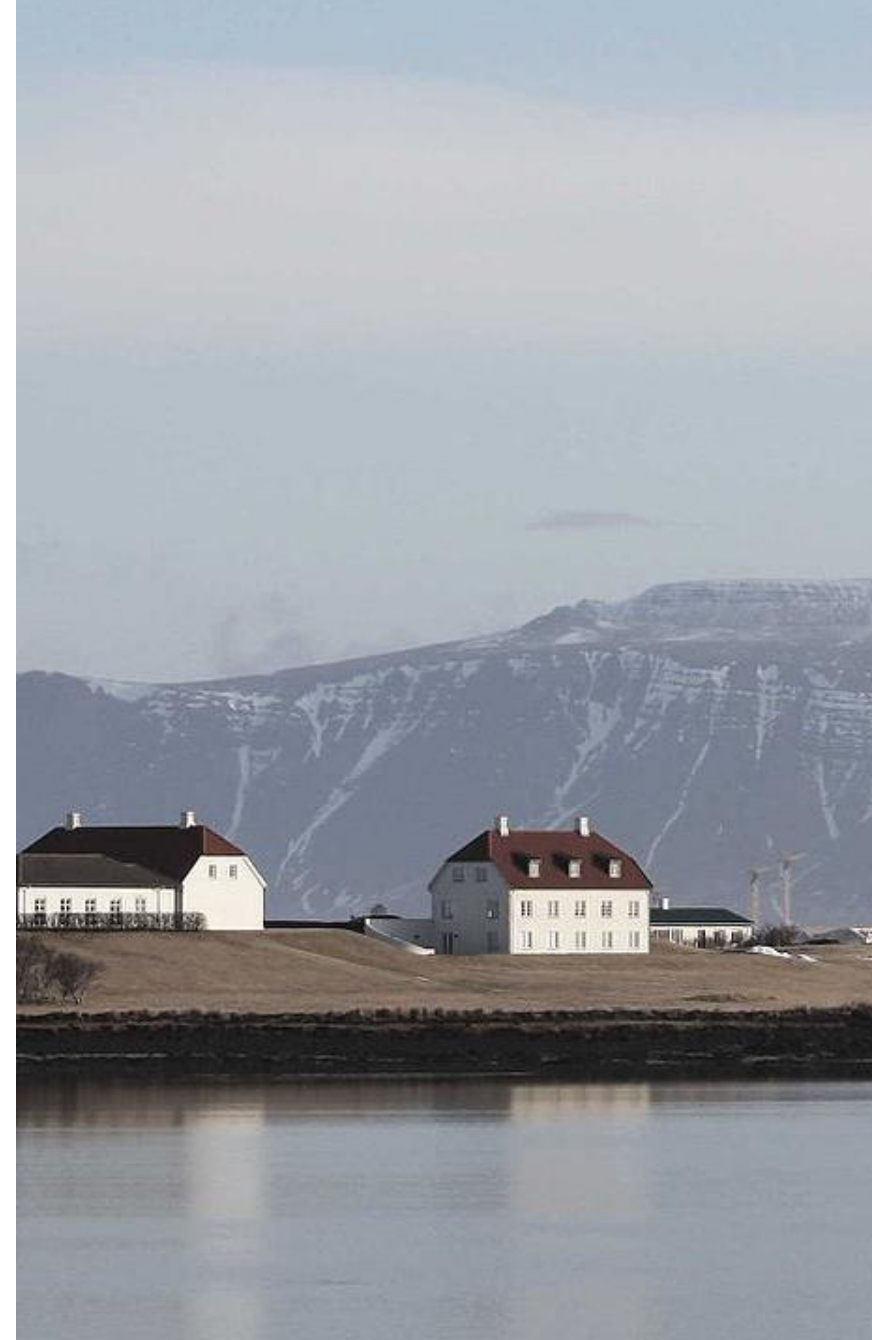
- Sala afurða ekki hluti af lögskyldum verkefnum sveitarfélaga
- Molta og metan
  - Á samkeppnismarkaði
  - Yrði slík starfsemi rekin innan / í nafni sveitarfélags?
- Góði hirðirinn
  - Á samkeppnismarkaði
  - Yrði slík starfsemi rekin innan / í nafni sveitarfélags?

Til umhugsunar

Til umhugsunar

1. Hversu langt ná eiginlegar skyldur sveitarfélaganna skv. lögum 55/2003?
2. Er hagkvæmni í því að sveitarfélögin sinni slíkum verkefnum saman í byggðasamlagi?
3. Eru forsendur fyrir stefnusáttmála byggðasamlags vegna þeirra verkefna?
4. Hvað verður um verkefni sem ekki næst stefnusáttmáli um?
5. Geta Strætó og Sorpa verið eitt og sama byggðasamlagið?
  - Þjónustustig, útboð, samningastjórnun og eftirlit
6. Hvaða rekstrarform hentar núverandi atvinnurekstri Sorpu?
7. Fylgja allar eignir og starfsemi fyrirtækjarekstri Sorpu – eða verða einhver áfram á forræði sveitarfélaga / byggðasamlags?
  - a) Tiltekin starfsemi / eignir í Gufunesi
  - b) Álfsnes
  - c) Þróunarverkefni
    - a) Gaja
    - b) Sorpbrennsla

Verkefni byggðasamlags / sveitarfélaga

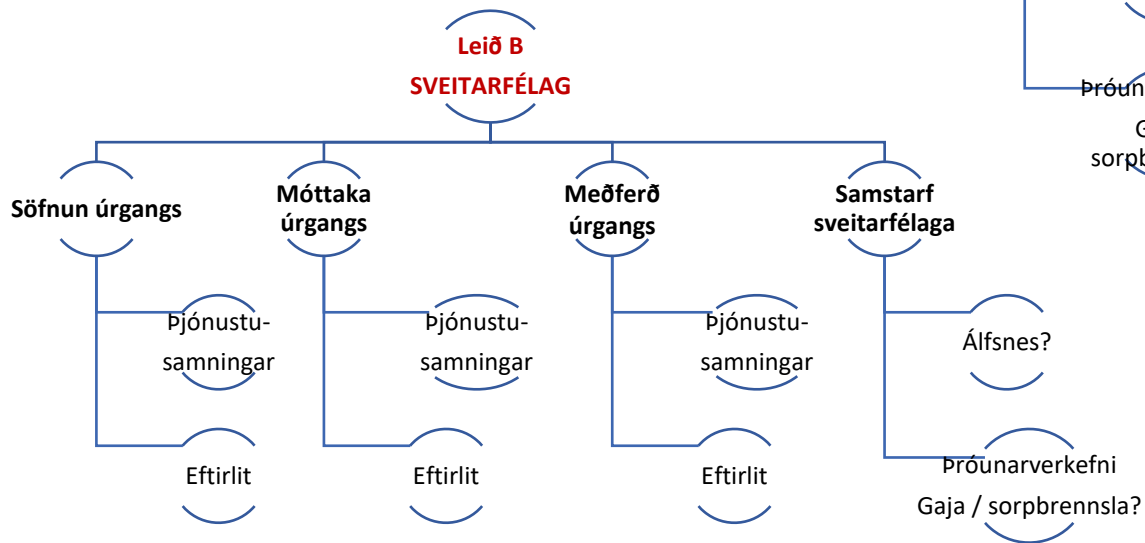
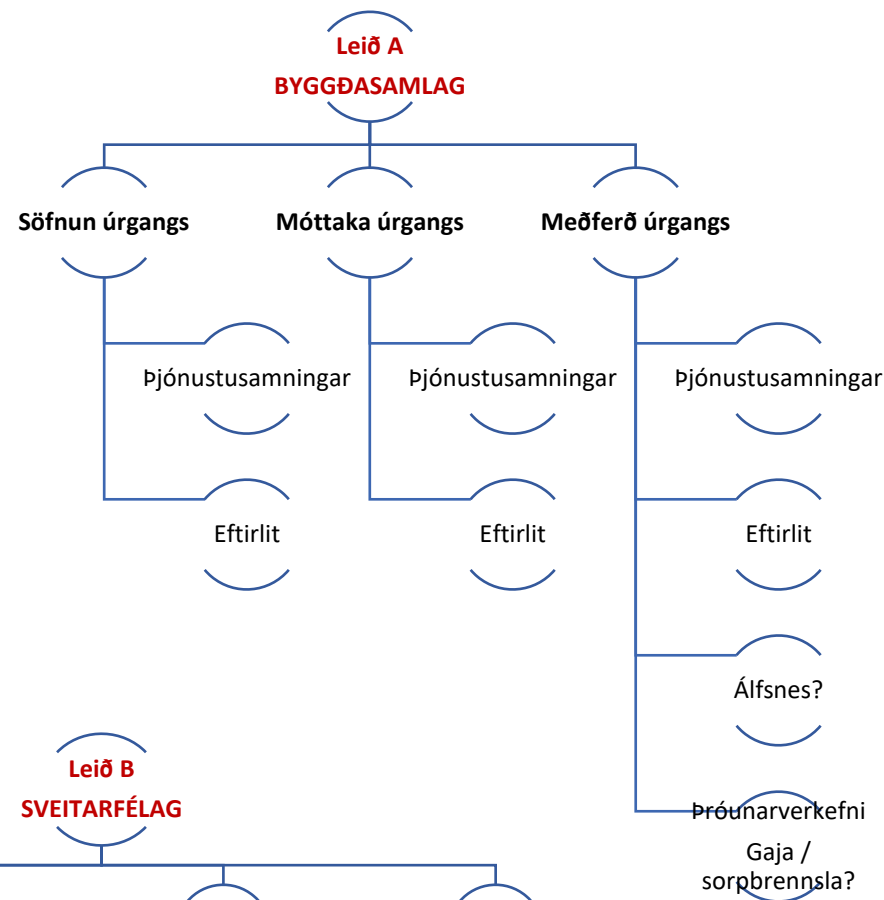
Lögskyld verkefni sveitarfélaga – leið A og leið B

Leið A: Byggðasamlagið

- Söfnun, móttaka og meðferð (markaðsbrestur)
- Sinnir útboðum og samningastýringu / eftirliti með
  - Söfnun og móttaka
  - Flokkun og vinnsla þar sem markaðsbrestur er
  - Rekstur Álfsness
- Samkvæmt **sameiginlegum stefnusáttmála** frá stefnuráði
- Gaja og sorpbrennsla sem þróunarverkefni gætu fallið hér undir
- **Gæti orðið hluti af byggðasamlagi með Strætó – leið 2b**

Leið B: Sveitarfélögin

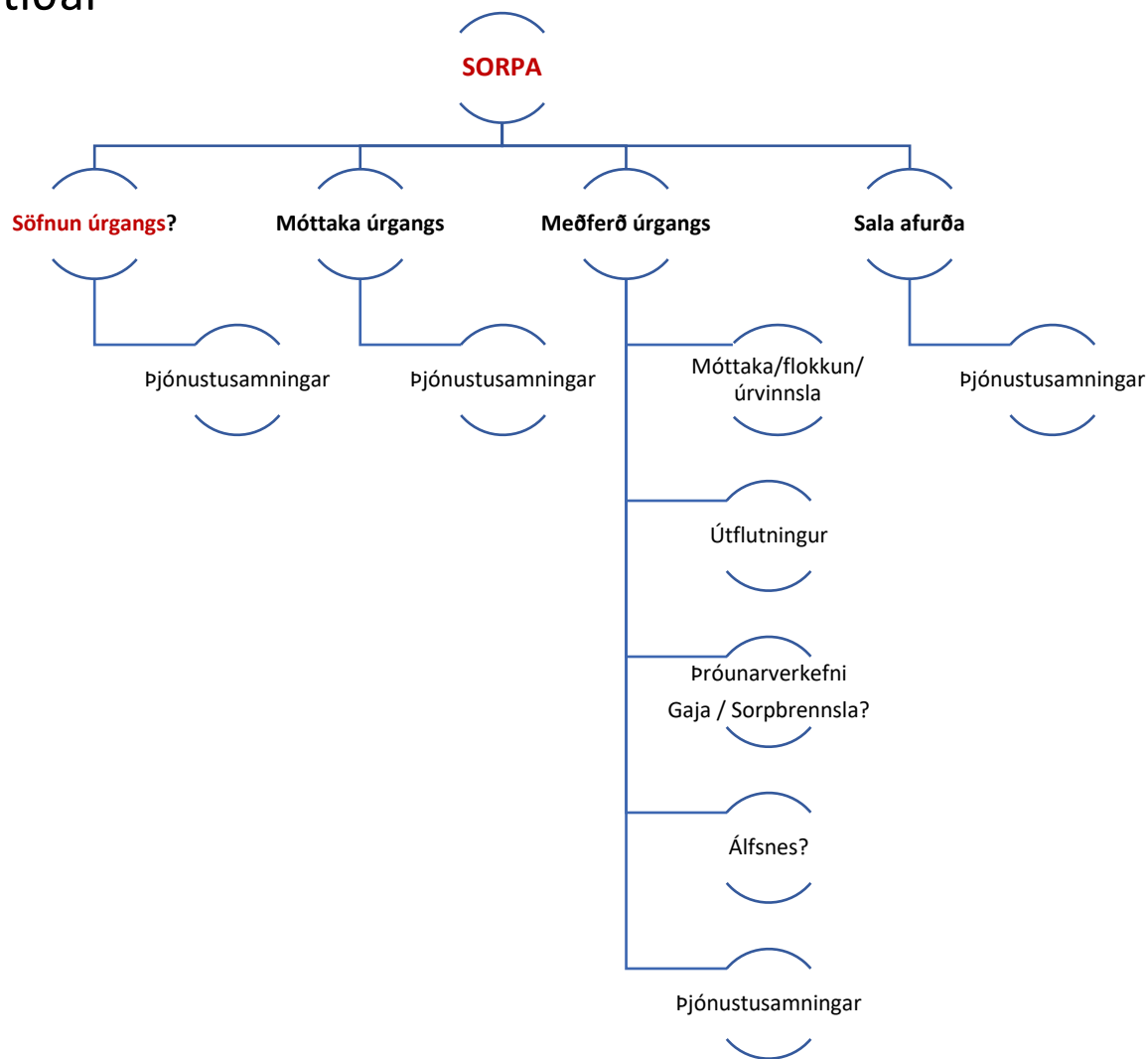
- Ef næst ekki saman stefnusáttmáli þá gera sveitarfélög þjónustusamninga saman eða hvert fyrir sig
  - Ekki verður þörf fyrir eiginlegt byggðasamlag
  - Útboðum, samningastýringu og eftirliti sinnt beint af sveitarfélögum
- Gaja og sorpbrennsla sem þróunarverkefni gætu verið unnin beint á samstarfsvettvangi sveitarfélaganna

Atvinnurekstur Sorpu

Atvinnurekstur Sorpu til framtíðar

Skýrslur 2011 og 2020 kalla á viðeigandi rekstrarform

- Fyrir þau verkefni sem ekki eru verkefni sveitarfélaga
- T.d. þau sem eru á samkeppnismarkaði
- Geta nýst á breiðari vettvangi en aðeins sveitarfélaganna
- Rekstrarform fyrirtækja henta starfseminni betur
  - Ekki rekin með fjárhagslegri ábyrgð sveitarfélaga
  - Stjórnskipulag í takt við atvinnurekstur
  - Áhættustýring
  - Sjálfstæð stjórnun
  - Aðskilinn fjárhagur
  - Stærðarhagkvæmni með víðtækari starfsemi – vörur og markaðir
    - T.d. bæði söfnun og móttaka
- Dæmi
  - Að hluta til meðferð úrgangs – Gufunes
  - Gaja gæti fylgt hér með – jafnvel sem þróunarverkefni
  - Þróun sorpbrennslustöðvar gæti verið unnin í gegnum Sorpu
  - Sala á moltu og metan
  - Góði hirðirinn
- **Sorpa heldur áfram móttöku, meðferð og sölu**
  - **Gæti hafið söfnun úrgangs**
  - Samkvæmt þjónustusamningum
  - Yrði hvorki takmörkuð við sveitarfélögin né höfuðborgarsvæðið – aukin hagkvæmni

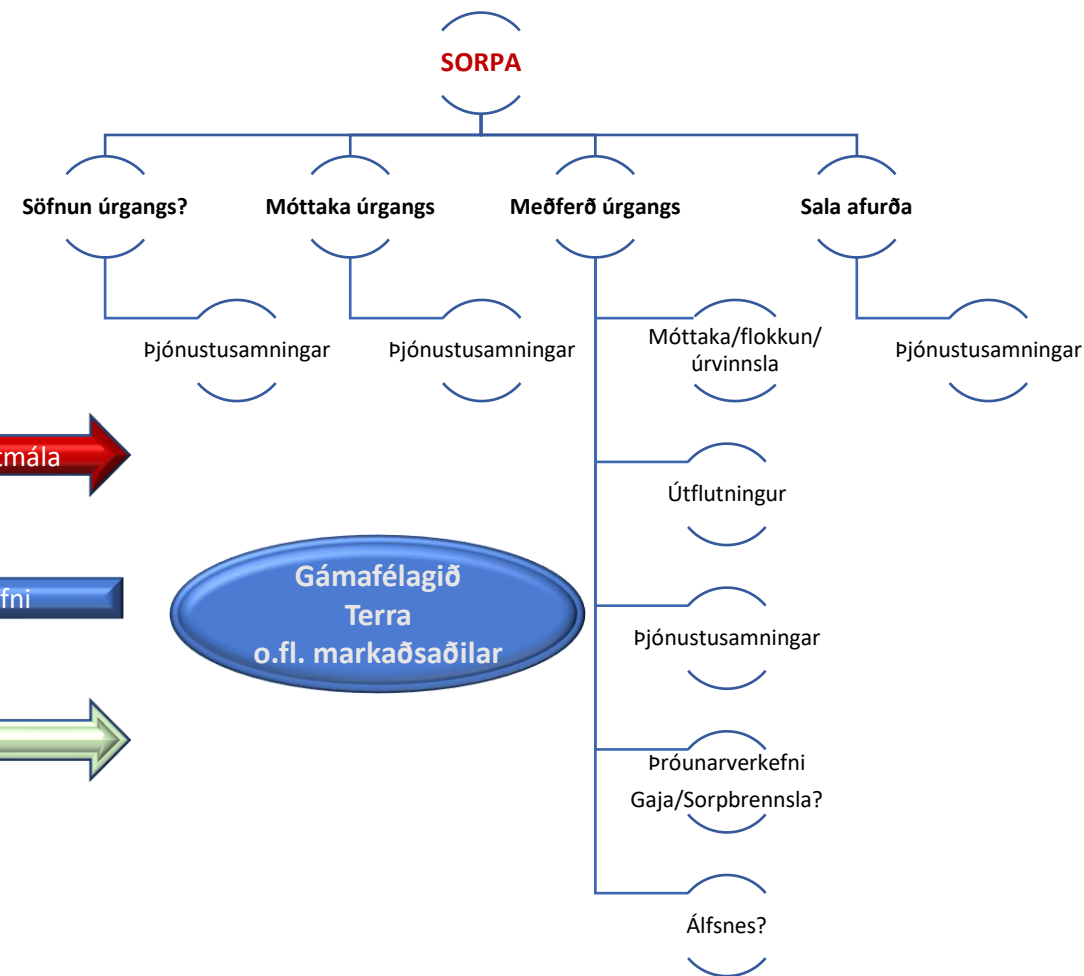
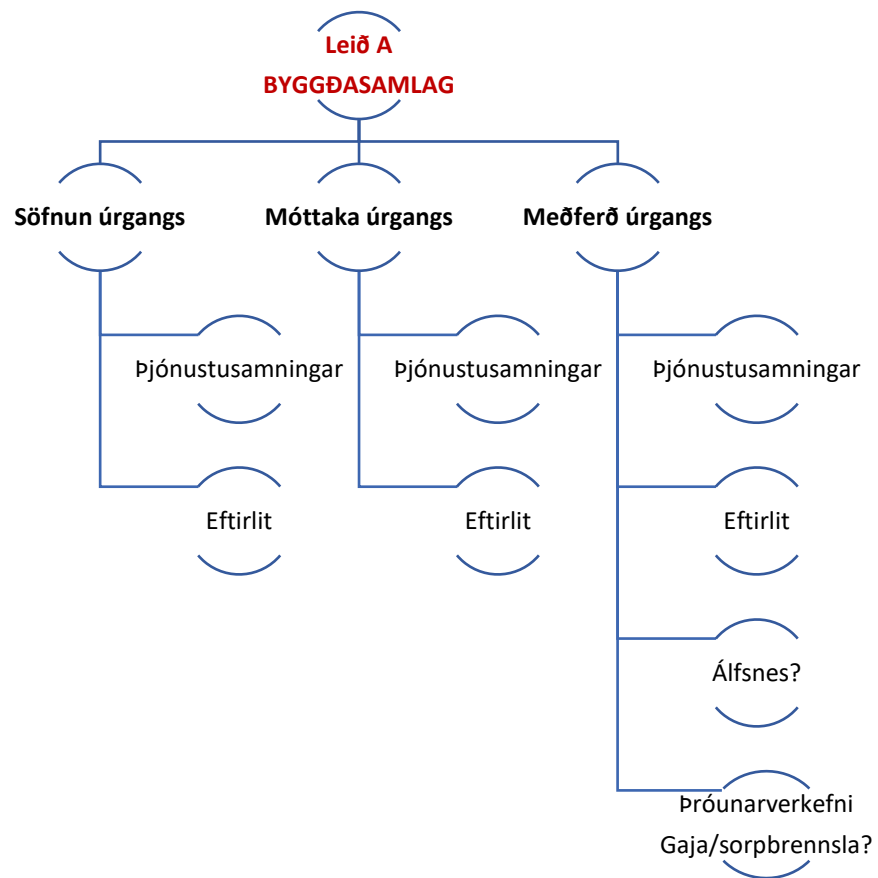

Samantengdar sviðsmyndir

Lögskyld verkefni og markaðsaðilar

Markaðsaðilar

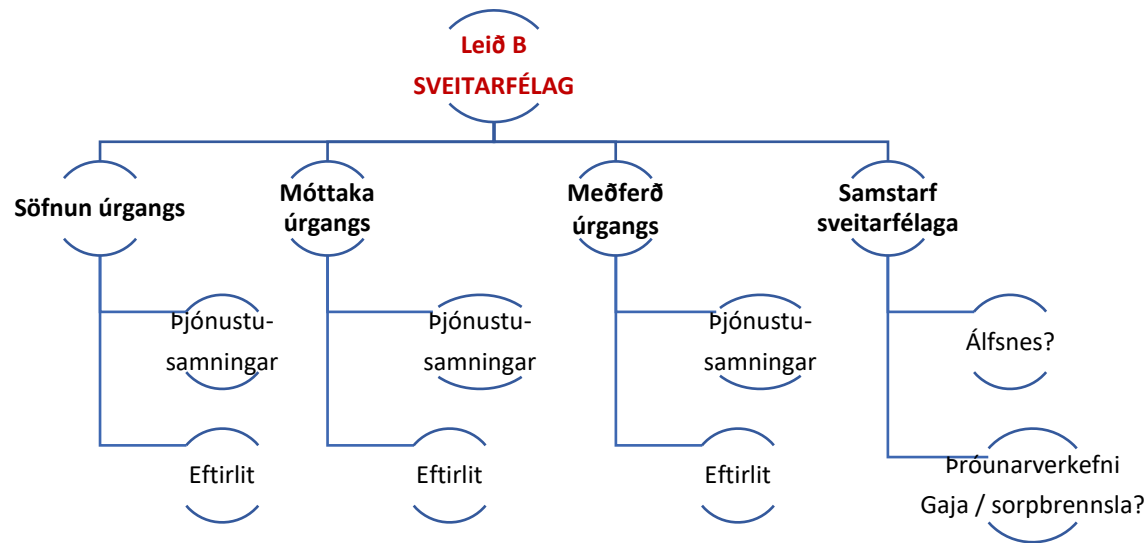
Útboð lögskyldra verkefna skv. stefnusáttmála

Þjónustusamningar um lögskyld verkefni

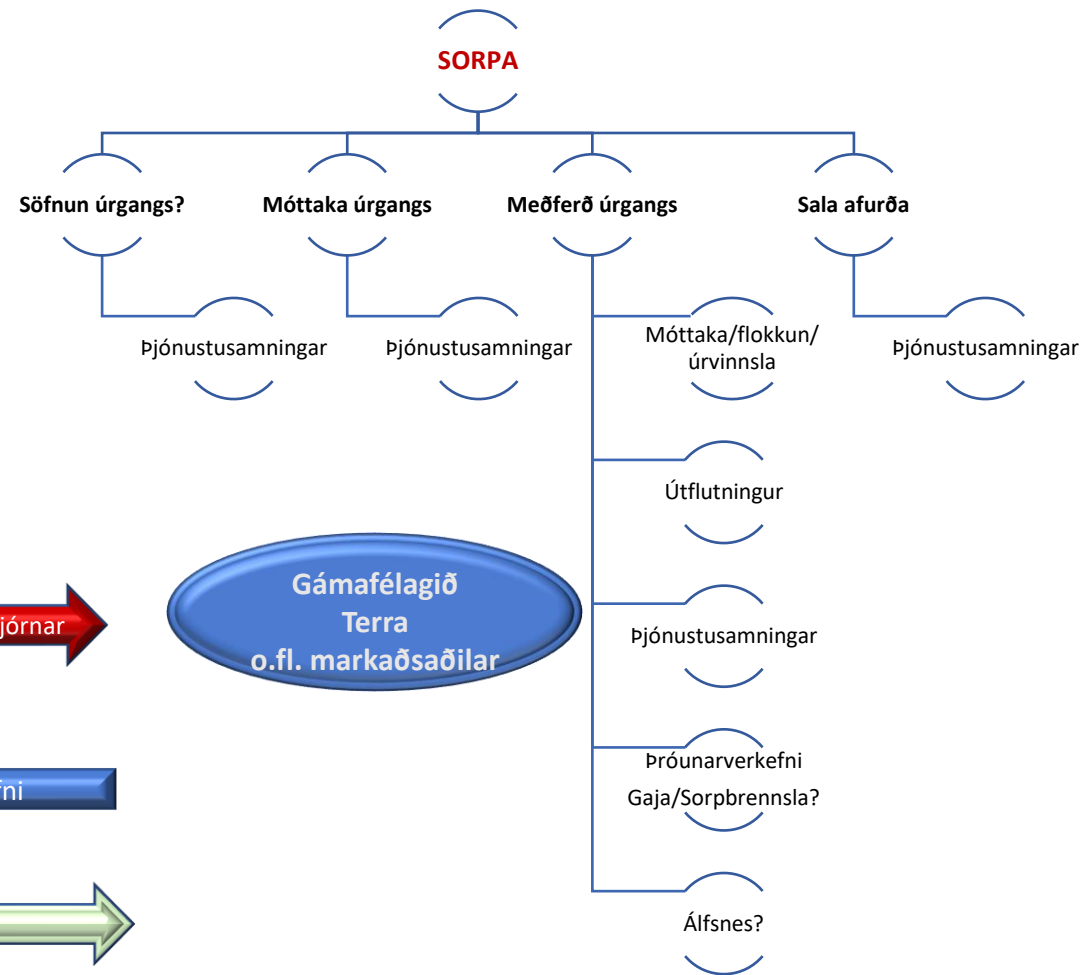
Eftirlit með þjónustusamningum

Gámafélagið Terra o.fl. markaðsaðilar

Lögskyld verkefni og markaðsbrestur

Markaðsaðilar

Útboð lögskyldra verkefna skv. ákvörðun sveitarstjórnar

Þjónustusamningar um lögskyld verkefni

Eftirlit með þjónustusamningum

Gámafélagið Terra o.fl. markaðsaðilar

Takk fyrir!

STRATEGÍA

Húsi verzlunarinnar

Kringlunni 7

103 Reykjavík

gundrun@strategia.is - helga@strategia.is